

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการรับราชการ
ทหารกองประจำการตามพระราชบัญญัติ
รับราชการทหาร พ.ศ. 2497

นายจตุรงค์ นาสมใจ

รายงานวิชาการนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การพัฒนานักบริหารระดับสูงสำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญ รุ่นที่ 11
สถาบันพระปกเกล้า
พ.ศ. 2562
ลิขสิทธิ์ของสถาบันพระปกเกล้า

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการรับราชการทหารกองประจำการ
ตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497

โดย

นายจตุรงค์ นาสมใจ รหัสประจำตัว 61-11-09

สถาบันพระปกเกล้า

รายงานวิชาการส่วนบุคคล เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการรับราชการทหาร
กองประจำการตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร
พ.ศ. 2497

อาจารย์ที่ปรึกษา :

(อาจารย์กิตติมา บุนนาค)

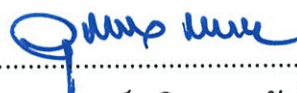
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม :

(อาจารย์วิทวัส ชัยภาคภูมิ)

อนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูง
สำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญ รุ่นที่ 11

(ศาสตราจารย์วุฒิสาร ตันไชย)

เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า

บทคัดย่อ

- ชื่อผู้จัดทำ : นายจตุรงค์ นาสมใจ นักศึกษาสถาบันพระปกเกล้า หลักสูตรการพัฒนา
นักบริหารระดับสูงสำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญฯ รุ่นที่ 11
- ชื่อหัวข้อเอกสาร : ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการรับราชการทหารกองประจำการตาม
พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497
- อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์กิตติมา บุณนาค

การศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการรับราชการทหารกองประจำการตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 เนื่องจากราชอาณาจักรไทยใช้ระบบการคัดเลือกทหารกองประจำการแบบไม่สมัครใจ เมื่อสถานการณ์ของโลกได้เปลี่ยนแปลงไป จึงเห็นว่ารูปแบบการคัดเลือกทหารกองประจำการแบบเดิมไม่เหมาะสมแล้ว โดยมีปัจจัยที่ส่งผลกระทบ ได้แก่ ปัจจัยจากภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ได้แก่ ภัยคุกคามจากการใช้สงครามข้อมูลข่าวสาร (Information Warfare) ปัจจัยจากการรวมตัวของประเทศในสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations) ในรูปแบบประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Security Community – ASC) และประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community – AEC) ปัจจัยจากการจัดสรรงบประมาณของกองทัพเพื่อการสนับสนุนการรับราชการทหารกองประจำการ ปัจจัยจากการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมต่อบุคคลที่เข้ารับราชการทหารกองประจำการ ปัจจัยจากการทุจริตในขั้นตอนการคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการ ปัจจัยจากการขาดโอกาสหรือการสูญเสียรายได้ในอาชีพเดิมเมื่อต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการ

จากปัจจัยที่ค้นพบนั้น ผู้ศึกษาจึงได้นำเสนอ รูปแบบการรับราชการทหารกองประจำการแบบสมัครใจโดยกำหนดหลักการให้ผู้แสดงเจตนาไม่รับราชการทหารกองประจำการต้องจ่ายเงินเข้าสมทบกองทุนเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตทหารกองประจำการเพื่อให้กองทัพนำไปจัดสรรเป็นสิทธิประโยชน์ให้แก่บุคคลที่แสดงเจตนาเป็นทหารกองประจำการ โดยเสนอมาตรการแก้ไขทางกฎหมาย ได้แก่ การแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 การเพิ่มบทนิยามเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของทหารกองประจำการ คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตทหารกองประจำการ กำหนดให้ชายที่มีสัญชาติเป็นไทยตามกฎหมาย มีหน้าที่รับราชการทหารด้วยความสมัครใจ เว้นแต่ในกรณีเมื่อเกิดการรบ การสงคราม การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือประกาศกฎอัยการศึก ต้องเป็นหน้าที่ของชายที่มีสัญชาติเป็นไทยต้องเข้ารับราชการทหาร บุคคลที่แสดงเจตนาต่อ

คณะกรรมการตรวจสอบเลือกว่าไม่เข้ารับราชการทหารกองประจำการต้องเสียค่าใช้จ่ายเพื่อสมทบเป็นกองทุนเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตทหารกองประจำการ ให้มีกองทุนเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตทหารกองประจำการซึ่งทรัพย์สินของกองทุนเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี และผู้ใดจะยกอายุความขึ้นเป็นข้อต่อสู้มิได้ การให้มีคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตทหารกองประจำการ เพื่อมีหน้าที่และอำนาจในการควบคุมดูแลการดำเนินการ และการใช้จ่ายเงินของกองทุนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และบทกำหนดโทษผู้ฝ่าฝืนไม่ส่งเงินกองทุนเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตทหารกองประจำการ

กิตติกรรมประกาศ

รายงานวิชาการฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูงสำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญ รุ่นที่ 11 ซึ่งสามารถสำเร็จลุล่วงไปด้วยความกรุณาของบุคคลดังต่อไปนี้ (๑) นายณัฐพัฒน์ พัดทอง ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานคณะกรรมการการทหาร ที่ได้ให้คำแนะนำว่าควรศึกษาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทหารเพื่อเป็นข้อมูลในการใช้ประโยชน์สำหรับการปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการการทหาร (๒) นายมาณิช อินทนิม ผู้อำนวยการสำนักกรรมการ ๒ ที่ได้เน้นย้ำกับข้าราชการในสังกัดเสมอเรื่องหัวใจของนักปราชญ์อันประกอบด้วย สุ จี ปุ ลิ ซึ่งคำว่า สุ ย่อมาจากคำว่า สุตตะ หมายถึง การฟัง จี ย่อมาจากคำว่า จินตะ หมายถึง การคิด ปุ ย่อมาจากคำว่า ปุจฉา หมายถึง การถาม และ ลิ ย่อมาจากคำว่า ลิขิต หมายถึง การเขียนองค์ประกอบเหล่านี้เป็นทักษะพื้นฐานที่ต้องมีการใช้อยู่ตลอดเวลา หากนำมาประยุกต์ใช้กับงานในหน้าที่ได้จะทำให้เกิดความรู้ในเรื่อนั้น ๆ เช่น กรณีของนิติกรหรือวิทยากรในคณะกรรมการ หากมีการหยิบยกกฎหมายหรือเรื่องที่ตนเองสนใจขึ้นมาศึกษาอย่างละเอียดในเชิงลึกอาจใช้เวลา ๓ เดือน ๖ เดือน หรือ ๑ ปี ตามแต่โอกาสจะเอื้ออำนวย หากปฏิบัติได้ตามลักษณะนี้ ความเป็นผู้รอบรู้ในเรื่องนั้นก็ปรากฏออกมา รวมทั้งการตอบคำถามของคณะกรรมการในงานที่รับผิดชอบได้ด้วยเป็นต้น และ (๓) อาจารย์กิตติมา บุณนาค ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ แนวคิด ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ทำให้รายงานวิชาการฉบับนี้เกิดความสำเร็จยิ่งขึ้น โดยมีเนื้อหาครอบคลุมในทุกประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ผู้ศึกษาจึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานวิชาการฉบับนี้จะเป็นประโยชน์กับผู้สนใจศึกษาตามสมควร

นายจตุรงค์ นาสมใจ

นักศึกษหลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูง

สำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญ รุ่นที่ 11

สิงหาคม 2562

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	5
1.3 สมมติฐานการศึกษา	5
1.4 ขอบเขตของการศึกษา	5
1.5 ระเบียบวิธีการศึกษา	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 หลักเกณฑ์การเข้ารับราชการทหารตามพระราชบัญญัติ รับราชการทหาร พ.ศ. 2497	7
2.2 สิทธิประโยชน์ของทหารกองประจำการ	21
2.3 มาตรการควบคุมกำกับดูแลการตรวจเลือกทหารกองเกิน เข้ารับราชการทหารกองประจำการ	22
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับภัยคุกคามความมั่นคง	23
2.5 แนวคิดที่ว่าด้วยการรวมตัวของประเทศในสมาคมประชาชาติ แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations) ในรูปแบบประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Security Community – ASC) และประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community – AEC)	24
2.6 แนวคิดการเข้ารับราชการทหารของต่างประเทศ	26
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	28

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 3 ระเบียบวิธีการศึกษา	30
3.1 วิธีดำเนินการศึกษาและการเก็บรวบรวมข้อมูล	30
3.2 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	31
3.3 ขั้นตอนการศึกษา	31
3.4 กรอบความคิดในการศึกษา	31
บทที่ 4 การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารราชการทหารกองประจำการตามพระราชบัญญัติบริหารราชการทหาร พ.ศ. 2497	34
4.1 ปัจจัยจากภัยคุกคามรูปแบบใหม่	35
4.2 ปัจจัยจากการรวมตัวของประเทศในสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations) ในรูปแบบประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Security Community – ASC) และประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community – AEC)	38
4.3 ปัจจัยจากการจัดสรรงบประมาณของกองทัพเพื่อการสนับสนุนการบริหารราชการทหารกองประจำการ	42
4.4 ปัจจัยจากการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมต่อบุคคลที่เข้ารับราชการทหารกองประจำการ	45
4.5 ปัจจัยจากการทุจริตในขั้นตอนการคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการ	48
4.6 ปัจจัยจากการขาดโอกาสหรือการสูญเสียรายได้ในอาชีพเดิมเมื่อต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการ	50
บทที่ 5 บทสรุป และข้อเสนอแนะ	53
5.1 บทสรุป	53
5.2 ข้อเสนอแนะ	55
บรรณานุกรม	63
ประวัติผู้ศึกษา	66

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. จำนวนทหารเกณฑ์และงบประมาณ	44
2. การเสียชีวิตของทหารเกณฑ์และนายทหารในระดับอื่น ๆ เรียงตามปี พ.ศ.	47

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1. กรอบแนวคิดในการศึกษา

33

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 กำหนดหลักการการคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการของกองทัพไว้ในมาตรา 7 ความเป็นมาว่า “ชายที่มีสัญชาติเป็นไทยตามกฎหมาย มีหน้าที่รับราชการทหารด้วยตนเองทุกคน” หมายความว่า ชายที่มีสัญชาติไทยเมื่ออายุครบตามหลักเกณฑ์ตามที่กฎหมายกำหนดมีหน้าที่ต้องเข้ารับการตรวจเลือกเพื่อรับราชการเป็นทหารกองประจำการด้วยตนเองทุกคนซึ่งไม่สามารถมอบหมายหรือมอบอำนาจให้บุคคลอื่นไปรับราชการทหารแทนได้

การที่รัฐต้องกำหนดหลักการให้ชายที่มีสัญชาติเป็นไทยตามกฎหมายมีหน้าที่ในการรับราชการทหารกองประจำการนั้น เนื่องจากรัฐต้องมีกำลังทางทหารเพื่อพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งอาณาเขตและเขตที่ประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย เกียรติภูมิและผลประโยชน์ของชาติ ความมั่นคงของรัฐ และความสงบเรียบร้อยของประชาชน รวมทั้งการใช้กำลังทหารเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประเทศ

ผลจากการที่รัฐกำหนดหลักการในลักษณะดังกล่าวก่อให้เกิดปัญหาในเรื่องการเกณฑ์ทหารอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากผู้ที่เข้ารับการตรวจเลือกเพื่อเป็นทหารกองประจำการไม่มีความเต็มใจที่จะเข้ารับราชการทหาร พยายามทำทุกวิถีทางเพื่อให้ตนเองหลีกเลี่ยงหรือหลุดพ้นจากการเข้ารับราชการทหารกองประจำการ เช่น การติดสินบนแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับในขั้นตอนการคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการ หรือแม้กระทั่งการหนีราชการทหาร เป็นต้น

จากสภาพปัญหาของการรับราชการทหารกองประจำการดังกล่าว พรรคการเมืองต่าง ๆ นำไปเป็นนโยบายของพรรคเพื่อใช้รณรงค์หารเสียงเลือกตั้ง เช่น พรรคอนาคตใหม่ จะยกเลิกการเกณฑ์ทหารแบบปัจจุบัน เพราะกองทัพในศตวรรษที่ 21 ต้องการคนที่มีความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ โดยนำรูปแบบอาสาสมัครตามระบบของสหรัฐอเมริกาหรือยุโรปมาใช้ การเกณฑ์ทหารจะกระทำต่อเมื่อมีสงครามเท่านั้น ทำให้กองทัพมีทหารที่มีความชำนาญเนื่องจากต้องรับราชการ 5 ปี และต่อได้อีก 5 ปี ในระหว่างการรับราชการจะได้รับทุนการศึกษา โดยมีการฝึกหนัก เมื่อพ้นจากการเป็นทหารแล้วยังได้รับทุนเพื่อไปประกอบอาชีพด้วย¹ พรรคประชาธิปัตย์ กำหนดนโยบายด้าน

---

¹ การปฏิรูปกองทัพ. (กุมภาพันธ์ 2562). นโยบายของพรรคอนาคตใหม่. สืบค้นเมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2562. จาก <https://futureforwardparty.org/about-fwp/our-policies>

การทหารและการป้องกันประเทศที่สำคัญ กล่าวคือ (1) การปรับปรุงระบบกำลังพลของกองทัพ ในส่วนของการกำลังพลทหารเกณฑ์โดยการเปลี่ยนระบบการเกณฑ์ทหารเป็นระบบสมัครใจ ยกเว้นในช่วง ภาวะสงคราม (2) การลดกำลังพลที่ไม่มีความจำเป็น การปรับขนาดของกองทัพให้มีประสิทธิภาพ และมีความทันสมัย โดยการยกเลิกหรือลดยอดกำลังพลที่ไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ทหาร หรือกำลังพลที่รับ นายทหารในภารกิจส่วนตัว (3) มาตรการลดปัญหาความรุนแรงในค่ายทหาร โดยการเพิ่มบทบาท ตัวแทนจากภาคประชาชนในการรับเรื่องร้องเรียนและตรวจสอบการใช้ความรุนแรงต่อพลทหาร รวมทั้งการปรับปรุงเส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพของพลทหาร² พรรคเพื่อไทย เปลี่ยนระบบ การเกณฑ์ทหารมาใช้ระบบสมัครใจ ลดกำลังพลที่เกินความจำเป็น มุ่งหน้าสู่การสร้างทหารอาชีพตาม โลกร่วมสมัย ให้กองทัพมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น³ พรรคเสรีรวมไทย เสนอให้ยกเลิกการเกณฑ์ทหาร เพราะไม่มีความจำเป็น และเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณ โดยจะให้คนที่สมัครใจเท่านั้นไปเป็น พลทหาร⁴ เป็นต้น

เมื่อพิจารณาจากสภาพปัญหาที่กล่าวมานี้ ประกอบกับนโยบายของพรรคการเมืองต่าง ๆ รวมทั้งผู้จัดทำรับราชการในตำแหน่งนิติกรชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานคณะกรรมการทหาร สำนักกรรมการ 2 สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จึงมีความสนใจที่จะศึกษาในเรื่องปัญหา การรับราชการทหารกองประจำการตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 โดยเห็นว่า เรื่องดังกล่าวมีประเด็นที่ควรแก่การศึกษาถึงรูปแบบหรือวิธีการคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นทหาร กองประจำการว่าควรมีรูปแบบแบบสมัครใจหรือไม่ โดยมีปัจจัยที่นำมาประกอบการวิเคราะห์ ได้แก่

1. ปัจจัยจากภัยคุกคามรูปแบบใหม่

ภัยคุกคาม (Threat) คือ ปัญหาอุปสรรคของชาติ หรือพลังอำนาจที่สามารถทำลาย ความมั่นคงของชาติ รวมทั้งเอกราชอธิปไตยและบูรณภาพแห่งดินแดนของประเทศ⁵ ภัยคุกคาม ที่นำมาวิเคราะห์นี้จะให้ความสำคัญไปที่ ภัยคุกคามทางไซเบอร์โดยการใช้สงครามข้อมูลข่าวสาร (Information Warfare) ต่อสู้กันเพื่อประโยชน์ของกลุ่มตน ผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ระบบ

² นโยบายด้านการทหารและการป้องกันประเทศ. (กุมภาพันธ์ 2562). นโยบายพรรคประชาธิปัตย์ พ.ศ. 2562.

สืบค้นเมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2562. จาก <https://democrat.or.th>

³ ทำไมต้องปฏิรูปกองทัพ? ส่องนโยบาย 3 พรรคปีกประชาธิปัตย์ – นักแผ่นดินตรงไหน. (กุมภาพันธ์ 2562).

voicetv. สืบค้นเมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2562. จาก <https://voicetv.co.th/read/lu3KwtJwl>

⁴ เปิดนโยบาย 3 พรรคการเมือง ชูปฏิรูปกองทัพ. (กุมภาพันธ์ 2562). สำนักข่าวไทย. สืบค้นเมื่อวันที่

21 กุมภาพันธ์ 2562. จาก <https://tna.mcot.net/view/myaVSQd>

⁵ พร พิเศก. (2558). กองทัพพบกับภัยคุกคามรูปแบบต่าง ๆ. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์พัฒนาหลักนิยมและ ยุทธศาสตร์ กรมยุทธศึกษาทหารบก, หน้า 11.

อินเทอร์เน็ต หรือโครงข่ายโทรคมนาคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งข้อความ การโพสต์ การแชตผ่าน อินเทอร์เน็ต การบันทึกวิดีโอแล้วนำมาเผยแพร่ในเว็บไซต์ยูทูป หรือการโทรศัพท์มือถือ

2. ปัจจัยจากการรวมตัวของประเทศในสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations) ในรูปแบบประชาคมการเมืองและความมั่นคง อาเซียน (ASEAN Security Community – ASC) และประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community – AEC)

2.1 ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Security Community – ASC)

ความร่วมมือในรูปแบบประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน มีความมุ่งหมายเพื่อให้การอยู่ร่วมกันอย่างสันติของประเทศในภูมิภาคอาเซียน การแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง ให้เป็นไปด้วยดี การมีกรอบความร่วมมือเพื่อรับมือกับภัยคุกคามความมั่นคงทั้งรูปแบบเดิมและรูปแบบใหม่

2.2 ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community – AEC)

ความร่วมมือในรูปแบบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีความมุ่งหมายเพื่อให้เกิด การรวมตัวกันทางเศรษฐกิจ การอำนวยความสะดวกเพื่อการติดต่อค้าขายระหว่างกัน และสามารถ แข่งขันกับภูมิภาคอื่นๆ ได้เพื่อความอยู่ดีกินดีของประชาชนในประเทศอาเซียน⁶

เมื่อภัยคุกคามความมั่นคงในรูปแบบเดิมที่ให้ความสำคัญกับความมั่นคงของรัฐ อำนาจอธิปไตยและบูรณภาพของดินแดนเป็นสำคัญ ได้ถูกทำลายลงไปโดยความร่วมมือระหว่าง ประเทศในรูปแบบของความร่วมมือในรูปแบบประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนและ ความร่วมมือในรูปแบบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่ผ่านทางสงครามทางเศรษฐกิจและการค้าเป็นหลัก ฉะนั้น จึงจำเป็นหรือไม่ที่จะคงหลักการวิธีการคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการแบบบังคับ เมื่อกระแสสังคมระหว่างประเทศได้เปลี่ยนแปลงจากการทำสงครามจากรัฐต่อรัฐเป็นสงคราม ทางเศรษฐกิจและการค้าแล้ว

3. ปัจจัยจากการจัดสรรงบประมาณของกองทัพเพื่อการสนับสนุนการรับราชการ ทหารกองประจำการ

อัตราเงินเดือนและเงินค่าครองชีพชั่วคราวของทหารกองประจำการในปัจจุบันได้รับ คนละ 10,000 บาท ซึ่งยังไม่รวมค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเครื่องแต่งกาย ค่าเครื่องนอน ค่าเครื่องสนาม ค่าของใช้ ส่วนตัว และค่าใช้จ่ายที่ต้องสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดจากการบันเทิง การกีฬา

---

⁶ ประชาคมอาเซียน (ASEAN COMMUNITY). (กุมภาพันธ์ 2562). สนเทศน่ารู้ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง. สืบค้นเมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2562. จาก [HTTPS://WWW.LIB.RU.AC.TH/JOURNAL2/?P=3290](https://www.lib.ru.ac.th/journal2/?p=3290)

การรักษาพยาบาลการศึกษา และการฝึกอาชีพ ที่ปัจจุบันมีกำลังทหารกองประจำการในปี พ.ศ. 2561 จำนวน 104,734 คน ถือได้ว่าเป็นภาระงบประมาณของประเทศเป็นอย่างมาก เนื่องจากยังมีการพัฒนาประเทศด้านอื่นที่รัฐต้องจัดทำ ดังนั้น หากสามารถลดอัตราการเข้าประจำการของทหารกองประจำการได้ก็จะเป็นประโยชน์แก่การพัฒนาประเทศด้านอื่นด้วย

4. ปัจจัยจากการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมต่อบุคคลที่เข้ารับราชการทหารกองประจำการ

การทำร้ายร่างกายทหารกองประจำการยังปรากฏอย่างต่อเนื่องทั้งที่ปรากฏเป็นข่าวในสื่อมวลชนและที่ไม่ปรากฏเป็นข่าว เช่น การให้ทหารเกณฑ์ไปเลี้ยงไก่ หรือการซ้อมจนกระทั่งหมดสติ เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้หากกองทัพมีทหารกองประจำการแบบสมัครใจแล้วจะสามารถแก้ไขปัญหาได้หรือไม่

5. ปัจจัยจากการทุจริตในขั้นตอนการคัดเลือกและหลังการคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการ

ปัญหานี้เกิดจากทั้งผู้ให้และผู้รับ เนื่องจากการฝึกของทหารกองประจำการต้องใช้ความอดทนในการฝึกทั้ง บนบก ในน้ำ กลางป่า และการต้องอยู่ในระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด จึงทำให้ชายที่มีสัญชาติไทยมีอายุครบเกณฑ์ตามกฎหมายกำหนดแล้วไม่ประสงค์จะเข้ารับราชการทหารกองประจำการเพราะต้องประสบกับปัญหาความยากลำบากดังกล่าว จึงพยายามทำทุกวิถีทางให้ตนเองไม่ต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการ แม้กระทั่งการยินยอมจ่ายสินบนให้แก่เจ้าหน้าที่ ดังนั้น หากเปิดโอกาสให้มีการรับราชการทหารกองประจำการแบบสมัครใจ โดยออกมาตรการจูงใจอื่น ๆ เช่น การได้รับเงินเดือน เบี้ยเลี้ยง ค่าครองชีพชั่วคราว เป็นต้น ให้ได้รับในจำนวนที่สูงขึ้น โดยเก็บค่าใช้จ่ายมาจากผู้ที่ไม่ประสงค์จะเข้ารับราชการทหารกองประจำการ ซึ่งจะสามารถจูงใจบุคคลให้เข้ามารับราชการทหารมากขึ้นโดยไม่จำเป็นต้องหลีกเลี่ยงอีกต่อไป เพราะมีแรงจูงใจจากรายได้ที่เพิ่มมากขึ้นแล้ว

6. ปัจจัยจากการขาดโอกาสหรือการสูญเสียรายได้ในอาชีพเดิมเมื่อต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการ

การที่มีผู้ไม่ประสงค์รับราชการทหารกองประจำการนั้น บางกรณีมีสาเหตุมาจากข้อกังวลเรื่องการสูญเสียรายได้จากอาชีพเดิมหรือธุรกิจเดิมที่ประกอบอยู่ เช่น ดารา นักร้อง นายแบบ หรือนักกีฬาอาชีพ เป็นต้น ดังนั้น การบังคับกลุ่มบุคคลเหล่านี้ให้มาเข้ารับราชการทหารกองประจำการ เมื่อสิ้นสุดหรือปลดแล้ว การกลับไปประกอบอาชีพเดิมหรือธุรกิจเดิมอาจไม่เหมาะสมแล้ว เนื่องจากบางอาชีพได้พ้นช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมไปแล้ว เช่น นักกีฬาฟุตบอลอาชีพ เป็นต้น ดังนั้น หากสามารถกำหนดเป็นทางเลือกให้แก่บุคคลเหล่านี้ โดยไม่ต้องบังคับให้เกณฑ์ทหาร แต่ต้องเสียค่าใช้จ่ายให้แก่กองทัพเพื่อสมทบในกองทุนเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตทหารกองประจำการ เพื่อนำเงินส่วนนี้ไปจัดสรรให้แก่บุคคลที่สมัครใจเข้า

จากการวิเคราะห์สภาพปัญหาแล้ว ผู้จัดทำได้นำไปสู่การแก้ไขพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ในมาตราที่เกี่ยวข้องต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาหลักเกณฑ์ ปัจจัยที่มีผลกระทบ ตลอดจนสภาพปัญหาการเข้ารับราชการทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497
2. เพื่อศึกษาถึงความเป็นมา และแนวคิด ตลอดจนมาตรการการเข้ารับราชการทหารของต่างประเทศ
3. เพื่อเสนอแนะมาตรการและกลไกที่เหมาะสมในการพัฒนารูปแบบการเข้ารับราชการทหารกองประจำการตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497

1.3 สมมติฐานการศึกษา

มาตรการทางกฎหมายในการเข้ารับราชการทหารกองประจำการแบบไม่สมัครใจตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 มีปัญหาและอุปสรรคบางประการที่ทำให้ประชาชนหลีกเลี่ยงไม่ประสงค์เข้ารับราชการทหารกองประจำการ จึงสมควรมีการแก้ไขมาตรการทางกฎหมายดังกล่าว เพื่อให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับปัจจัยหรือสภาวะแวดล้อมทางสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงไป

1.4 ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อกรเข้ารับราชการทหารกองประจำการตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 และการศึกษาข้อมูลที่เป็นเอกสารทางวิชาการที่มีผู้ศึกษาไว้โดยเฉพาะความเป็นมา และแนวคิดการเข้ารับราชการทหารของต่างประเทศ เพื่อหารูปแบบที่เหมาะสมกับราชอาณาจักรไทย

ระยะเวลาในการศึกษา

เริ่มศึกษาตั้งแต่วันที่ 21 มกราคม 2562 ถึงวันศุกร์ที่ 14 มิถุนายน 2562 รวมระยะเวลาประมาณ 5 เดือน

1.5 ระเบียบวิธีการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยใช้การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ศึกษาจากตำรา เอกสารวิชาการ เอกสารราชการ วิทยานิพนธ์

ประกอบกับประสบการณ์ของผู้จัดทำที่ปฏิบัติงานในกลุ่มงานคณะกรรมการการทหาร สำนัก
กรรมการ 2 สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร รวมทั้งการศึกษาจากบทความทางวิชาการที่
เกี่ยวข้องกับการเข้ารับราชการทหารกองประจำการ และพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สามารถอธิบายเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ สภาพปัญหาการเข้ารับราชการทหารตาม
พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497
2. สามารถนำความเป็นมา และแนวคิดการเข้ารับราชการทหารของต่างประเทศมาเป็น
แนวทางในการกำหนดรูปแบบการเข้ารับราชการทหารของราชอาณาจักรไทย
3. สามารถนำผลการศึกษามาเสนอแนะและกำหนดมาตรการและกลไกในการพัฒนา
รูปแบบการเข้ารับราชการทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องปัญหาการรับราชการทหารกองประจำการตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 มีแนวคิด ทฤษฎี และการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

หลักเกณฑ์การเข้ารับราชการทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497

สิทธิประโยชน์ของทหารกองประจำการ

มาตรการควบคุมกำกับดูแลการตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการ

แนวคิดเกี่ยวกับภัยคุกคามความมั่นคง

แนวคิดว่าด้วยการรวมตัวของประเทศในสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations) ในรูปแบบประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Security Community – ASC) และประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community – AEC)

แนวคิดการเข้ารับราชการทหารของต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐสิงคโปร์ สหพันธรัฐมาเลเซีย เป็นต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ มาตรการในการพิจารณาแก้ไขการเกณฑ์ทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ของจากรุพล พงษ์สุริยา ประวัติศาสตร์การเกณฑ์ทหารในสังคมไทย ของธัญ เกตุวงศ์ และมาตรการทางกฎหมายในการแก้ปัญหาการหลีกเลี่ยงการเข้ารับราชการทหารกองประจำการ และการหนีราชการทหาร ของสามารถ อาลอ เป็นต้น

2.1 หลักเกณฑ์การเข้ารับราชการทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497

พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 เป็นกฎหมายที่กำหนดวิธีการเกี่ยวกับการรับราชการทหารของราชอาณาจักรไทย มีจำนวนทั้งสิ้น 51 มาตรา ประกอบด้วย หมวด 1 บททั่วไป หมวด 2 การยกเว้น หมวด 3 การลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอ หมวด 4 การเรียกคนเข้ากองประจำการ หมวด 5 การตรวจเลือกคนเข้ากองประจำการ หมวด 6 การปลด หมวด 7 บทกำหนดโทษ หมวด 8 บทเฉพาะกาล และหมวด 9 การรักษาพระราชบัญญัติ สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

2.1.1 การกำหนดคำนิยามศัพท์เฉพาะ

ในพระราชบัญญัติ⁷

วิธีนับอายุ ถ้าเกิดพุทธศักราชใดให้ถือว่ามียุครครบหนึ่งปีบริบูรณ์เมื่อสิ้นพุทธศักราชที่เกิดขึ้น ส่วนการนับอายุต่อไปให้นับแต่เฉพาะปีที่สิ้นพุทธศักราชแล้ว ถ้าไม่ปรากฏปีเกิดให้นายอำเภอ ท้องที่เป็นผู้กำหนดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“ทหารกองเกิน” หมายความว่า ผู้ซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์และยังไม่ถึงสามสิบปี บริบูรณ์ ซึ่งได้ลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา 16 หรือผู้ซึ่งได้ลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา 18 แล้ว

“ทหารกองประจำการ” หมายความว่า ผู้ซึ่งขึ้นทะเบียนกองประจำการ และได้เข้ารับราชการในกองประจำการจนกว่าจะได้ปลด

“ทหารกองหนุนประเภทที่ 1” หมายความว่า ทหารที่ปลดจากกองประจำการ โดยรับราชการในกองประจำการจนครบกำหนด หรือทหารกองเกินซึ่งสำเร็จการฝึกวิชาทหารตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร และได้ขึ้นทะเบียนกองประจำการแล้วปลดเป็นกองหนุน ตามพระราชบัญญัติ⁷

“ทหารกองหนุนประเภทที่ 2” หมายความว่า ทหารที่ปลดจากกองเกินตามมาตรา 39 หรือปลดจากกองประจำการตามมาตรา 40

“พ้นราชการทหารประเภทที่ 1” หมายความว่า ทหารซึ่งถูกปลดโดยที่ได้รับราชการในชั้นต่าง ๆ จนครบกำหนดหรือโดยที่พิการทุพพลภาพ หรือมีโรคซึ่งไม่สามารถจะรับราชการทหารได้ ในระหว่างรับราชการทหารตามพระราชบัญญัติ⁷

“พ้นราชการทหารประเภทที่ 2” หมายความว่า ทหารกองหนุนประเภทที่ 2 ที่มีอายุ สี่สิบหกปีบริบูรณ์แล้ว หรือทหารกองเกิน หรือทหารกองหนุนประเภทที่ 2 ซึ่งพิการ ทุพพลภาพ หรือมีโรคอันไม่สามารถจะรับราชการทหารได้ในระหว่างรับราชการทหารตามพระราชบัญญัติ⁷ หรือนายทหารสัญญาบัตรที่ถูกปลดโดยถูกถอดหรือออกจากยศ

“ทหารประจำการ” หมายความว่า ทหารซึ่งรับราชการตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด ซึ่งไม่ใช่ทหารกองประจำการ

“อำเภอ” หมายความว่า รวมถึงกิ่งอำเภอด้วย

“นายอำเภอ” หมายความว่า รวมถึงปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอด้วย

⁷ มาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497

2.1.2 ภูมิลาเนาการลงบัญชีทหารกองเกิน

บุคคลซึ่งต้องลงบัญชีทหารกองเกิน ให้ลงบัญชีที่อำเภอดังต่อไปนี้⁸

(1) บุคคลซึ่งบิดายังมีชีวิตอยู่ หรือถ้าบิดาถึงแก่กรรมแล้วมารดายังมีชีวิตอยู่ หรือถ้าทั้งบิดาและมารดาถึงแก่กรรมแล้วมีผู้ปกครอง ให้ลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอท้องที่ที่บิดาหรือมารดาหรือผู้ปกครองมีภูมิลำเนา แล้วแต่กรณี

(2) บุคคลซึ่งเกิดนอกสมรสและบิดามีได้จดทะเบียนรับรองบุตร หรือถ้ามารดาถึงแก่กรรมแล้วมีผู้ปกครอง ให้ลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอท้องที่ที่มารดาหรือผู้ปกครองมีภูมิลำเนา แล้วแต่กรณี

(3) บุคคลนอกจากที่กล่าวใน (1) และ (2) หรือบุคคลที่ไม่อาจลงบัญชีทหารกองเกินตาม (1) หรือ (2) ได้ ไม่ว่าด้วยกรณีใดก็ตาม ให้ลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอท้องที่ที่บุคคลนั้นมีภูมิลำเนา ถ้าบุคคลนั้นไม่ปรากฏภูมิลำเนาก็ให้ลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอท้องที่ที่พบตัวบุคคลนั้น

เมื่อได้ลงบัญชีทหารกองเกินแล้ว ให้ถือว่าผู้นั้นมีภูมิลำเนาทหารอยู่ในท้องที่อำเภอที่ได้ลงบัญชีทหารกองเกิน

ภูมิลำเนาทหารให้มีได้เพียงแห่งเดียว

2.1.3 บุคคลที่ต้องเข้ารับการศึกษาเพื่อเป็นทหารกองประจำการ

ชายที่มีสัญชาติเป็นไทยตามกฎหมาย มีหน้าที่รับราชการทหารด้วยตนเองทุกคน⁹

2.1.4 วิธีการคัดเลือกบุคคลเพื่อเป็นทหารกองประจำการ

การรับบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการ ให้กระทำด้วยวิธีเรียกมาตรวจเลือก หรือจะรับเข้าเป็นทหารกองประจำการโดยวิธีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวงก็ได้

ถ้ามีความจำเป็น การรับบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการจะไม่กระทำในบางท้องที่ก็ได้¹⁰

2.1.5 กำหนดระยะเวลาการรับราชการทหารกองประจำการ

ทหารกองเกินซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์และยังไม่ถึงสามสิบปีบริบูรณ์ เป็นผู้ที่อยู่ในระหว่างที่จะต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการ และเมื่อต้องเข้ากองประจำการจะต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการมีกำหนดสองปี ส่วนผู้ซึ่งมีคุณสมบัติพิเศษหรือเมื่อมีกรณีพิเศษ จะให้รับราชการทหารกองประจำการน้อยกว่าสองปีตามที่กำหนดในกฎกระทรวงก็ได้ แต่สำหรับ

⁸ มาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497

⁹ มาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497

¹⁰ มาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497

ผู้ซึ่งมีคุณสมบัติพิเศษนั้น จะอ้างสิทธิดังกล่าวได้ต่อเมื่อได้แสดงหลักฐานต่อคณะกรรมการตรวจเลือกในวันตรวจเลือก หรือต่อหน่วยทหารที่ตนร้องขอเข้ารับราชการในวันร้องขอ¹¹

2.1.6 การนับระยะเวลาการเริ่มและการปลดเป็นทหารกองหนุนของทหารกองประจำการ

วันเริ่มเข้ารับราชการทหารกองประจำการ ให้นับแต่วันขึ้นทะเบียนกองประจำการในกรณีที่ทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการแล้ว แต่ยังไม่ขึ้นทะเบียนกองประจำการให้ไม่ได้ในวันที่ยังเข้ารับราชการทหารกองประจำการนั้น จะขึ้นทะเบียนกองประจำการภายหลังจากวันเข้ารับราชการทหารกองประจำการก็ได้ และให้ถือว่าผู้นั้นได้ขึ้นทะเบียนกองประจำการตั้งแต่วันที่เข้ารับราชการทหารกองประจำการ เมื่ออยู่ในกองประจำการจนครบกำหนดแล้ว ให้ปลดเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ 1 ดังนี้¹² กองหนุนชั้นที่ 2 เจ็ดปี กองหนุนชั้นที่ 2 สิบปี กองหนุนชั้นที่ 3 หกปี ตามลำดับขึ้นไปจนปลดพ้นราชการทหารประเภทที่ 1

2.1.7 ข้อยกเว้นสำหรับบุคคลที่สำเร็จการฝึกวิชาทหารในการรับราชการทหารกองประจำการและการปลดเป็นทหารกองหนุน

บุคคลซึ่งสำเร็จการฝึกวิชาทหารตามหลักสูตรที่กระทรวงกลาโหมกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร และมีลักษณะตามที่กำหนดในกฎกระทรวง จะให้รับราชการทหารกองประจำการน้อยกว่าสองปี หรือให้ขึ้นทะเบียนกองประจำการแล้วปลดเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ 1 โดยมีต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่จะอ้างสิทธิดังกล่าวได้ต่อเมื่อได้แสดงหลักฐานต่อคณะกรรมการตรวจเลือกในวันตรวจเลือก หรือต่อหน่วยทหารที่ตนร้องขอเข้ารับราชการในวันร้องขอ หรือต่อหน่วยที่ขึ้นทะเบียนกองประจำการ แล้วแต่กรณี ส่วนที่จะให้อยู่ในกองหนุนชั้นใดและเป็นเวลาเท่าใดนั้น ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับการปลดทหารกองเกินที่ต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการตามวรรคสอง¹³

2.1.8 การออกหนังสือสำคัญให้แก่ทหารที่ถูกปลดเป็นทหารกองหนุน

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและสัสดีจังหวัดออกหนังสือสำคัญให้แก่ทหารที่ถูกปลดเป็นทหารกองหนุนไว้เป็นหลักฐาน หากหนังสือสำคัญชำรุดหรือสูญหาย ให้ผู้ถือแจ้งต่อนายอำเภอท้องที่เพื่อขอรับหนังสือสำคัญใหม่ โดยเสียค่าธรรมเนียมฉบับละหนึ่งบาท แต่ถ้าการชำรุดหรือสูญหายนั้นเป็นเพราะเหตุสุดวิสัยก็ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม¹⁴

¹¹ มาตรา 9 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497

¹² มาตรา 9 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497

¹³ มาตรา 9 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497

¹⁴ มาตรา 9 วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497

2.1.9 การแจ้งภูมิลำเนาทหารชั่วคราวและย้ายภูมิลำเนาทหาร

บุคคลซึ่งได้ลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา 16 หรือทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนผู้ใดประสงค์จะไปอยู่ต่างท้องที่ในอำเภอเดียวกันหรือต่างอำเภอเป็นการชั่วคราวเกินสามสิบวัน ให้แจ้งต่อนายอำเภอท้องที่ที่ตนเข้ามาอยู่ และให้นายอำเภอที่ได้รับแจ้งทำการสอบสวนและออกใบรับให้แล้วแจ้งให้นายอำเภอท้องที่ที่ผู้นั้นมีภูมิลำเนาทหารทราบ¹⁵

ถ้าบุคคลตามวรรคหนึ่งประสงค์จะย้ายภูมิลำเนาทหาร ให้แจ้งต่อนายอำเภอท้องที่ที่ตนเข้ามาอยู่นั้น ให้นายอำเภอที่ได้รับแจ้งทำการสอบสวน เมื่อพิจารณาเห็นว่าผู้ขอย้ายได้มาตั้งทำมาหาเลี้ยงชีพเป็นประจำหรือมีที่อยู่เป็นหลักฐานและไม่ประสงค์จะหลีกเลี่ยงการรับราชการทหาร ก็ให้แจ้งไปยังนายอำเภอท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารเดิมทราบ เมื่อได้รับตอบยืนยันเป็นการถูกต้องจึงให้รับแจ้งการย้ายภูมิลำเนาทหารของบุคคลนั้นและออกใบรับให้ แล้วให้นายอำเภอที่เกี่ยวข้องแจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดของตนทราบ¹⁶

การแจ้งย้ายตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้กระทำภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ย้ายเข้ามาอยู่ในท้องที่¹⁷

2.1.10 การแจ้งเปลี่ยนชื่อ ชื่อตัวหรือชื่อสกุลต่อนายอำเภอท้องที่

บุคคลซึ่งได้ลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา 16 หรือทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนผู้ใดได้รับอนุญาตให้เปลี่ยนชื่อตัวหรือชื่อสกุล ให้ผู้นั้นนำหลักฐานไปแจ้งต่อนายอำเภอท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอนุญาต ให้นายอำเภอออกใบรับให้และแก้ไขสำคัญและบัญชีให้ถูกต้อง ในกรณีหนังสือสำคัญหรือใบสำคัญที่จังหวัดเป็นผู้ออก ให้ส่งผู้ว่าราชการจังหวัดและสัสดีจังหวัดจัดการแก้ไข¹⁸

2.1.11 การยกเว้นไม่ต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการ

บุคคลดังต่อไปนี้ ยกเว้นไม่ต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการ¹⁹ คือ

(๑) พระภิกษุที่มีสมณศักดิ์ หรือที่เป็นเปรียญ และนักบวชในพระพุทธศาสนาแห่งนิทายเงินหรือญวนที่มีสมณศักดิ์

(๒) คนพิการทุพพลภาพ ซึ่งไม่สามารถเป็นทหารได้

¹⁵ มาตรา 12 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497

¹⁶ มาตรา 12 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497

¹⁷ มาตรา 12 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497

¹⁸ มาตรา 12 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497

¹⁹ มาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497

(๓) บุคคลซึ่งไม่มีคุณสมบัติที่จะเป็นทหารได้เฉพาะบางท้องที่ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

2.1.12 บุคคลที่ลงบัญชีทหารกองเกินแล้วไม่เรียกมาตรวจเลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการในยามปกติ

บุคคลดังต่อไปนี้ เมื่อลงบัญชีทหารกองเกินแล้วไม่เรียกมาตรวจเลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการในยามปกติ²⁰ คือ

(1) พระภิกษุ สามเณร และนักบวชในพระพุทธศาสนาแห่งนิกายจีนหรือญวน ซึ่งเป็นนักรธรรมตามที่กระทรวงศึกษาธิการรับรอง

(2) นักบวชศาสนาอื่นซึ่งมีหน้าที่ประจำในกิจของศาสนาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และผู้ว่าราชการจังหวัดออกใบสำคัญให้ไว้

(3) บุคคลซึ่งอยู่ในระหว่างการฝึกวิชาทหารตามหลักสูตรที่กระทรวงกลาโหมกำหนด ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร

(4) นักเรียนโรงเรียนเตรียมทหารของกระทรวงกลาโหม

(5) ครูซึ่งประจำทำการสอนหนังสือหรือวิชาการต่าง ๆ ที่อยู่ในความควบคุมของกระทรวง ทบวง กรม หรือราชการส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และผู้ว่าราชการจังหวัดออกใบสำคัญให้ไว้

(6) นักศึกษาของศูนย์กลางอบรมการศึกษาผู้ใหญ่ของกระทรวงศึกษาธิการ

(7) นักศึกษาของศูนย์ฝึกการบินพลเรือนของกระทรวงคมนาคม

(8) บุคคลซึ่งได้สัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ

(9) บุคคลซึ่งได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกครั้งเดียวตั้งแต่สิบปีขึ้นไป หรือเคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกหลายครั้งรวมกันตั้งแต่สิบปีขึ้นไป หรือเคยถูกศาลพิพากษาให้กักกัน

2.1.13 บุคคลที่พ้นจากฐานะตามที่กฎหมายกำหนดแล้วต้องแจ้งต่อนายอำเภอท้องที่ที่ตนอยู่หรือทำการประจำภายในสามสิบวันเพื่อแจ้งต่อนายอำเภอท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของผู้นั้น

บุคคลซึ่งพ้นจากฐานะตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 13 (1) ได้แก่ พระภิกษุที่มีสมณศักดิ์ หรือที่เป็นเปรียญ และนักบวชในพระพุทธศาสนาแห่งนิกายจีนหรือญวนที่มีสมณศักดิ์ มาตรา 14 (1) ได้แก่ พระภิกษุ สามเณร และนักบวชในพระพุทธศาสนาแห่งนิกายจีนหรือญวน ซึ่งเป็นนักรธรรมตามที่กระทรวงศึกษาธิการรับรอง (2) ได้แก่ นักบวชศาสนาอื่นซึ่งมีหน้าที่ประจำในกิจของศาสนาตามที่

²⁰ มาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497

กำหนดในกฎกระทรวง และผู้ว่าราชการจังหวัดออกใบสำคัญให้ไว้ (3) ได้แก่ บุคคลซึ่งอยู่ในระหว่างการฝึกวิชาทหารตามหลักสูตรที่กระทรวงกลาโหมกำหนด ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร (5) ได้แก่ ครูซึ่งประจำทำการสอนหนังสือหรือวิชาการต่าง ๆ ที่อยู่ในความควบคุมของกระทรวง ทบวง กรม หรือราชการส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และผู้ว่าราชการจังหวัดออกใบสำคัญให้ไว้ (6) ได้แก่ นักศึกษาของศูนย์กลางอบรมการศึกษาผู้ใหญ่ของกระทรวงศึกษาธิการ (7) ได้แก่ นักศึกษาของศูนย์ฝึกการบินพลเรือนของกระทรวงคมนาคม มาตรา 27 (2) ได้แก่ นักเรียนซึ่งออกไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง หรือ มาตรา 29 (3) ได้แก่ บุคคลที่อยู่ในระหว่างการศึกษาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ให้แจ้งด้วยตนเอง ต่อนายอำเภอท้องที่ที่ตนอยู่หรือทำการประจำ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากฐานะเช่นนั้น และให้นายอำเภอออกใบรับให้ ถ้าผู้นั้นมีภูมิลำเนาทหารอยู่ในท้องที่อำเภออื่นให้นายอำเภอที่ได้รับแจ้งแจ้งต่อไปยังนายอำเภอท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของผู้นั้น²¹

2.1.14 การลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอ

บรรดาชายซึ่งมีสัญชาติไทย เมื่อมีอายุย่างเข้าสิบแปดปีในพุทธศักราชใด ให้ไปแสดงตนเพื่อลงบัญชีทหารกองเกินภายในพุทธศักราชนั้น

ผู้ใดไม่สามารถไปลงบัญชีทหารกองเกินด้วยตนเองได้ ต้องให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะและเชื่อถือได้ไปแจ้งแทนให้นายอำเภอสอบสวน เมื่อเห็นว่าถูกต้อง ให้ลงบัญชีทหารกองเกินไว้ ถ้าไม่มีผู้มาแจ้งแทน ให้ถือว่าผู้นั้นหลีกเลี่ยงชัดเจนไม่มาลงบัญชีทหารกองเกิน

เมื่อได้รับการขอลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา นี้ให้นายอำเภอออกใบสำคัญหรือใบรับให้ผู้ขอลงบัญชีทหารกองเกินไว้เป็นหลักฐาน หากใบสำคัญชำรุดหรือสูญหาย ให้ผู้ถือแจ้งต่อนายอำเภอท้องที่เพื่อขอรับใบสำคัญใหม่โดยเสียค่าธรรมเนียมฉบับละหนึ่งบาท แต่ถ้การชำรุดหรือสูญหายนั้นเป็นเพราะเหตุสุดวิสัยก็ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

ผู้ซึ่งได้ลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา นี้แล้ว ให้ถือว่าเป็นทหารกองเกินตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ของพุทธศักราชถัดไป

การลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา นี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง²²

2.1.15 กำหนดเวลาและการปิดประกาศการลงบัญชีทหารกองเกิน

ในเดือนกันยายนทุกปีให้นายอำเภอจัดการประกาศให้ผู้ที่มีอายุถึงเขตที่จะต้องลงบัญชีทหารกองเกินไปลงบัญชีทหารกองเกินตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 16

²¹ มาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497

²² มาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497

ประกาศเช่นว่านี้ ให้นายอำเภอปิดไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอและ ณ ที่เปิดเผยตาม ชุมชนในท้องที่นั้น กับให้นายอำเภอส่งประกาศให้กำนันผู้ใหญ่บ้านเพื่อนำไปแจ้งให้ราษฎรใน ท้องที่ของตนทราบด้วย²³

2.1.16 กรณีบุคคลซึ่งยังมีได้ลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอพร้อมกับคนชั้นปีเดียวกัน

บุคคลซึ่งยังมีได้ลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอพร้อมกับคนชั้นปีเดียวกันเพราะเหตุ ใด ๆ ก็ดี ถ้าอายุยังไม่ถึงสี่สิบหกปีบริบูรณ์ ให้ปฏิบัติทำนองเดียวกับมาตรา 16 ภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่สามารที่จะปฏิบัติได้ แต่จะให้ผู้อื่นแจ้งแทนไม่ได้ ถ้านายอำเภอจะเรียกตัวลงบัญชีทหาร กองเกินก็ยอมทำได้โดยไม่ต้องคำนึงถึงกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว

เมื่อได้รับการลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรานี้ ให้นายอำเภอออกไปสำคัญหรือ ไปรับให้ไว้เป็นหลักฐาน หากใบสำคัญชำรุดหรือสูญหาย ให้ผู้ถือแจ้งต่อนายอำเภอท้องที่เพื่อขอรับ ใบสำคัญใหม่โดยเสียค่าธรรมเนียมฉบับละหนึ่งบาท แต่ถ้าการชำรุดหรือสูญหายนั้นเป็นเพราะเหตุ สุกวิสัยก็ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

ผู้ซึ่งได้ลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรานี้แล้ว ให้ถือว่าเป็นทหารกองเกินตั้งแต่ วันลงบัญชีทหารกองเกิน แต่ถ้ามีอายุครบกำหนดปลดเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ 2 ตามมาตรา 39 เมื่อได้ลงบัญชีทหารกองเกินแล้ว ให้ปลดเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ 2 ทันที

การลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรานี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และแบบ ที่กำหนดในกฎกระทรวง²⁴

2.1.17 กรณีจำเป็น นายอำเภอมีอำนาจประกาศเรียกบุคคลที่ได้ลงบัญชีทหารกองเกิน ไว้ไปแสดงตนเพื่อลงบัญชีทหารกองเกินใหม่ได้

เมื่อจำเป็น นายอำเภอมีอำนาจประกาศเรียกบุคคลที่ได้ลงบัญชีทหารกองเกินไว้ ที่อำเภอตามมาตรา 16 คือ ชายซึ่งมีสัญชาติไทย เมื่อมีอายุย่างเข้าสิบแปดปี หรือมาตรา 18 คือ บุคคลซึ่งยังมีได้ลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอพร้อมกับคนชั้นปีเดียวกัน ไปแสดงตนเพื่อลงบัญชีทหาร กองเกินใหม่ได้ ภายในกำหนดเก้าสิบวันนับตั้งแต่วันประกาศ

ประกาศเช่นว่านี้ ให้นายอำเภอปิดไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอและ ณ ที่เปิดเผยตาม ชุมชนในท้องที่นั้น กับให้นายอำเภอส่งประกาศให้กำนันผู้ใหญ่บ้านเพื่อนำไปแจ้งให้ราษฎร ในท้องที่ของตนทราบด้วย

ผู้ใดไม่สามารถจะไปลงบัญชีทหารกองเกินด้วยตนเองได้ ต้องให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติ ภาวะและพอจะเชื่อถือได้ไปแจ้งแทน ถ้าไม่มีผู้แทนให้ถือว่าผู้นั้นหลีกเลี่ยงชัดเจน

²³ มาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497

²⁴ มาตรา 18 แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497

เมื่อได้รับการขอลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา 11 ให้นายอำเภอออกไปสำคัญ หรือไปรับให้ผู้ขอลงบัญชีทหารกองเกินไว้เป็นหลักฐาน ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง หากใบสำคัญ ขำรุดหรือสูญหายให้ผู้ถือแจ้งต่อนายอำเภอท้องที่เพื่อขอรับใบสำคัญใหม่โดยเสียค่าธรรมเนียมฉบับละ หนึ่งบาท แต่ถ้าการขำรุดหรือสูญหายนั้นเป็นเพราะเหตุสุดวิสัย ก็ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม²⁵

2.1.18 บุคคลที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องลงบัญชีทหารกองเกิน

บุคคลตามมาตรา 13 (1) ได้แก่ พระภิกษุที่มีสมณศักดิ์ หรือที่เป็นเปรียญ และ นักบวชในพระพุทธศาสนาแห่งนิกายจีนหรือญวนที่มีสมณศักดิ์ และ (3) ได้แก่ บุคคลซึ่งไม่มีคุณสมบัติ ที่จะเป็นทหารได้เฉพาะบางท้องที่ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ให้อยกเว้นไม่ต้องลงบัญชีทหาร กองเกิน²⁶

2.1.19 บุคคลที่ไม่ต้องไปแสดงตนต่อนายอำเภอ

บุคคลดังต่อไปนี้ไม่ต้องไปแสดงตนต่อนายอำเภอ ตามมาตรา 16 มาตรา 18 หรือ มาตรา 19 คือ (1) สามเณรเปรียญ และ (2) ผู้ซึ่งอยู่ในระหว่างควบคุมหรือคุมขังของเจ้าพนักงาน แต่ให้ลงบัญชีทหารกองเกินไว้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง²⁷

2.1.20 การเรียกคนเข้าประจำการ

บุคคลที่อยู่ในกำหนดออกหมายเรียกมาตรวจเลือกเข้าเป็นทหารกองประจำการ นั้น คือ ผู้ที่เป็นทหารกองเกิน²⁸

การที่จะเรียกทหารกองเกินเข้ารับราชการกองประจำการเมื่อใด อายุได้บ้าง และ ก็ครั้งนั้น ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง²⁹

การเรียกทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการนั้น ให้นายอำเภอออก หมายเรียกทหารกองเกินซึ่งลงบัญชีทหารกองเกินไว้ตามมาตรา 16 มาตรา 18 และมาตรา 19 มาตรวจเลือก ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง³⁰

2.1.21 การแสดงตนเพื่อรับหมายเรียก

ทหารกองเกินเมื่อมีอายุย่างเข้ายี่สิบเอ็ดปีในพุทธศักราชใด ต้องไปแสดงตนเพื่อรับ หมายเรียกที่อำเภอท้องที่ซึ่งเป็นภูมิลำเนาทหารของตน ภายในพุทธศักราชนั้น

²⁵ มาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497

²⁶ มาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497

²⁷ มาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497

²⁸ มาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497

²⁹ มาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497

³⁰ มาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497

ทหารกองเกินที่พ้นจากฐานะการยกเว้นตามมาตรา 14 (3) ได้แก่ บุคคลซึ่งอยู่ในระหว่างการฝึกวิชาทหารตามหลักสูตรที่กระทรวงกลาโหมกำหนด ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร หรือการผ่อนผันตามมาตรา 27 (2) ได้แก่ นักเรียนซึ่งออกไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และมาตรา 29 (3) ได้แก่ บุคคลที่อยู่ในระหว่างการศึกษาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ในพุทธศักราชใด ต้องไปแสดงตนเพื่อรับหมายเรียกหรือเพื่อจำหน่ายบัญชีเรียกทหารกองเกินตามแต่กรณี ที่อำเภอท้องที่ซึ่งเป็นภูมิลำเนาทหารของตน ภายในพุทธศักราชนั้น

ผู้ใดไม่สามารถจะไปรับหมายเรียกด้วยตนเองได้ ต้องให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะ และพอจะเชื่อถือได้ไปรับหมายเรียกแทน ถ้าไม่มีผู้แทนให้ถือว่าผู้นั้นหลีกเลี่ยงชัดขึ้น³¹

2.1.22 กำหนดเวลาและการปิดประกาศเพื่อให้บุคคลไปแสดงตนเพื่อรับหมายเรียก

ในเดือนตุลาคมทุกปี ให้นายอำเภอจัดการประกาศให้ทหารกองเกินที่มีอายุย่างเข้ายี่สิบเอ็ดปีในพุทธศักราชนั้น ไปแสดงตนเพื่อรับหมายเรียกที่อำเภอตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 25

ประกาศเช่นว่านี้ให้นายอำเภอปิดไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอและ ณ ที่เปิดเผยตามชุมนุมชนในท้องที่นั้น กับให้นายอำเภอส่งประกาศให้กำนันผู้ใหญ่บ้านเพื่อนำไปแจ้งให้ราษฎรในท้องที่ของตนทราบด้วย³²

2.1.23 ข้อยกเว้นกรณีไม่เข้ารับการตรวจเลือก

ทหารกองเกินซึ่งถูกเรียกต้องมาให้คณะกรรมการตรวจเลือกทำการตรวจเลือกตามกำหนดหมายนั้นโดยนำใบสำคัญทหารกองเกิน บัตรประจำตัวประชาชน และประกาศนียบัตรหรือหลักฐานการศึกษามาแสดงด้วย ถ้าไม่มาหรือมาแต่ไม่เข้ารับการตรวจเลือก หรือไม่อยู่จนกว่าการตรวจเลือกแล้วเสร็จ ให้ถือว่าทหารกองเกินนั้นหลีกเลี่ยงชัดขึ้นไม่มาให้คณะกรรมการตรวจเลือก ทำการตรวจเลือก เว้นแต่

(๑) ข้าราชการซึ่งได้รับคำสั่งของผู้บังคับบัญชาโดยปัจจุบันทันด่วนให้ไปราชการอันสำคัญยิ่ง หรือไปราชการต่างประเทศโดยคำสั่งของเจ้ากระทรวง

(๒) นักเรียนซึ่งออกไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๓) ข้าราชการหรือผู้ปฏิบัติงานในสถานที่ราชการ หรือโรงงานอื่นใด ในระหว่างที่มีการรบหรือการสงคราม อันเป็นอุปสรรคในการรบหรือการสงครามและอยู่ในความควบคุมของกระทรวงกลาโหม

(๔) บุคคลซึ่งกำลังปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยทหารในราชการสนาม

³¹ มาตรา 25 แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497

³² มาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497

(๕) เกิดเหตุสุดวิสัย

(๖) ไปเข้าตรวจเลือกที่อื่น

(๗) ป่วยไม่สามารถจะมาได้ โดยให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะและเชื่อถือได้มาแจ้งต่อคณะกรรมการตรวจเลือกในวันตรวจเลือก

กรณีตาม (1) (2) (3) หรือ (4) ต้องได้รับการผ่อนผันเฉพาะคราวจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย หรือผู้ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมอบหมาย³³

2.1.24 การตรวจเลือกคนเข้ากองประจำการ

ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมกำหนดผู้ดำรงตำแหน่งเทียบได้ไม่ต่ำกว่าผู้บัญชาการกองพล เป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจเลือกและคณะกรรมการชั้นสูง³⁴

ให้ผู้ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมกำหนดตามมาตรา 28 แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจเลือกขึ้นในท้องที่แต่ละจังหวัด เพื่อทำการตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการ โดยให้ประกอบด้วยนายทหารสัญญาบัตรซึ่งมียศไม่ต่ำกว่าพันโทหนึ่งคน เป็นประธานกรรมการ นายทหารสัญญาบัตรซึ่งมียศหรือเทียบเท่าไม่สูงกว่าประธานกรรมการไม่เกินสองคน สัสดีจังหวัดหรือผู้แทนหนึ่งคน ซึ่งมีได้ประจำอยู่ในท้องที่จังหวัดที่ตรวจเลือกนั้น และนายทหารสัญญาบัตรซึ่งเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะ แผนปัจจุบันชั้น 1 สาขาเวชกรรม หนึ่งคนหรือหลายคนเป็นกรรมการ ถ้าไม่อาจแต่งตั้งนายทหารสัญญาบัตรซึ่งเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะดังกล่าวเป็นกรรมการได้ ก็ให้แต่งตั้งผู้อื่นซึ่งเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะ แผนปัจจุบันชั้น 1 สาขาเวชกรรม แทน³⁵

2.1.25 การผ่อนผันให้แก่บุคคลเมื่อมีจำนวนทหารกองเกินที่จะรับราชการเป็นทหารกองประจำการได้มากกว่าจำนวนที่ฝ่ายทหารต้องการ

เมื่อได้คัดคนที่ยกเว้นด้วยเหตุต่าง ๆ ออกแล้ว ถ้ามีจำนวนทหารกองเกินที่จะรับราชการเป็นทหารกองประจำการได้มากกว่าจำนวนที่ฝ่ายทหารต้องการ ให้ผ่อนผันแก่ประเภทบุคคลดังต่อไปนี้

(1) บุคคลที่จำเป็นต้องหาเลี้ยงบิดาหรือมารดาซึ่งไร้ความสามารถ หรือพิการทุพพลภาพ หรือชราจนหาเลี้ยงชีพไม่ได้และไม่มีผู้อื่นเลี้ยงดู แต่ถ้ามีบุตรหลายคนจะต้องเข้ากองประจำการพร้อมกัน คงผ่อนผันให้คนเดียวตามแต่บิดาหรือมารดาจะเลือก ถ้าบิดาหรือมารดาไม่สามารถจะเลือกได้ ก็ให้คณะกรรมการตรวจเลือกพิจารณาผ่อนผันให้หนึ่งคน

³³ มาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497

³⁴ มาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497

³⁵ มาตรา 28 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497

(2) บุคคลที่จำเป็นต้องหาเลี้ยงบุตรซึ่งมารดาตายหรือไร้ความสามารถ หรือพิการทุพพลภาพ และบุคคลที่จำเป็นต้องหาเลี้ยงพี่หรือน้องร่วมบิดามารดา หรือร่วมแต่บิดาหรือมารดาซึ่งบิดามารดาตาย ทั้งนี้ เมื่อบุตรหรือพี่หรือน้องนั้นหาเลี้ยงชีพไม่ได้ และไม่มีผู้อื่นเลี้ยงดู

(3) บุคคลที่อยู่ในระหว่างการศึกษิตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ผู้อ้างสิทธิตาม (1) หรือ (2) แห่งมาตรานี้ ต้องร้องขอผ่อนผันต่อนายอำเภอท้องที่ก่อนวันตรวจเลือกเข้ากองประจำการไม่น้อยกว่าสามสิบวัน เว้นแต่ในกรณีพิเศษซึ่งไม่ใช่ความผิดของผู้ร้อง และผู้ร้องต้องร้องต่อคณะกรรมการตรวจเลือกในวันตรวจเลือกตามมาตรา 30 อีกครั้งหนึ่ง นายอำเภอต้องสอบสวนหลักฐานไว้เสียก่อนวันตรวจเลือก เพื่อคณะกรรมการตรวจเลือกจะได้ตัดสินใจได้ทันที การขอผ่อนผันตาม (3) ให้ปฏิบัติตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ถ้าไม่สามารถจะผ่อนผันพร้อมกันทั้งสามประเภทได้ เพราะจะทำให้คนไม่พอจำนวนที่ฝ่ายทหารต้องการ ให้ผ่อนผันคนประเภทที่ 1 และประเภทที่ 2 รวมกันก่อน ถ้าคนยังเหลือจึงผ่อนผันคนประเภทที่ 3 ถ้าจำนวนคนในประเภทใดจะผ่อนผันไม่ได้ทั้งหมดต้องให้คนประเภทนั้นจับสลาก³⁶

2.1.26 การเริ่มเข้ารับราชการทหารกองประจำการ

ทหารกองเกินที่ถูกเข้ากองประจำการผู้ใด จักต้องเริ่มเข้ารับราชการทหารกองประจำการเมื่อใด ให้นายอำเภอท้องที่ที่รับเข้าตรวจเลือกเป็นผู้กำหนด และให้นายอำเภอออกหมายนัดเพื่อให้ทหารกองเกินผู้นั้นมา ณ ที่อำเภอท้องที่ตามที่ได้กำหนดไว้แล้ว เพื่อเข้ารับราชการทหารกองประจำการ ถ้าทหารกองเกินผู้นั้นไม่มาตามนัด ให้ถือว่าหลีกเลี่ยงขัดขืน³⁷

ทหารกองเกินที่ถูกเข้ากองประจำการ เมื่อเริ่มเข้ารับราชการทหารกองประจำการเมื่อใด ให้รับขึ้นทะเบียนกองประจำการโดยไม่ชักช้า

ทหารกองประจำการต้องรับราชการประจำอยู่ในหน่วยทหารตามที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารจะกำหนดให้³⁸

2.1.27 การปลด

การปลดทหารกองประจำการเป็นทหารกองหนุนชั้นที่ 1 นั้น ถ้ากระทรวงกลาโหมเห็นว่ามิเหตุจำเป็นจะเลื่อนกำหนดเวลาปลดไป ก็ให้ส่งเลื่อนไปได้ตามความจำเป็น³⁹

³⁶ มาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497

³⁷ มาตรา 34 แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497

³⁸ มาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497

³⁹ มาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497

ทหารกองเกินเมื่อมีอายุครบกำหนดปลดแล้ว ให้ปลดเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ 2 ตามลำดับ คือ อายุสามสิบปีบริบูรณ์ เป็นทหารกองหนุนชั้นที่ 2 อายุสี่สิบปีบริบูรณ์ เป็นทหารกองหนุนชั้นที่ 3 และอายุสี่สิบหกปีบริบูรณ์ เป็นพันราชการทหารประเภทที่ 2⁴⁰

2.1.28 บทกำหนดโทษ

ความผิดฐานหนังสือที่เจ้าหน้าที่ได้ให้ไว้ชำรุดหรือสูญหายแล้ว ไม่แจ้งเพื่อรับใหม่ หนังสือซึ่งเจ้าหน้าที่ได้ให้ไว้แก่บุคคลใด ถ้าชำรุดหรือสูญหายแล้ว บุคคลนั้นไม่แจ้งด้วยตนเองต่อนายอำเภอท้องที่ เพื่อรับใหม่ตามความในมาตรา 9 มาตรา 16 มาตรา 18 มาตรา 19 หรือมาตรา 40 ภายในกำหนดสามสิบวันนับตั้งแต่วันที่สามารรถแจ้งได้ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสิบสองบาท⁴¹

ความผิดฐานไม่ปฏิบัติตามตามมาตรา 12 มาตรา 12 ทวิ หรือมาตรา 15

ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 12 มาตรา 12 ทวิ หรือมาตรา 15 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสองร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ บุคคลใดได้ลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา 16 แล้ว แต่ยังไม่เป็นทหารกองเกิน ไม่ปฏิบัติตามมาตรา 12 หรือมาตรา 12 ทวิ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ⁴²

ความผิดฐานไม่มาลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา 16 หรือมาตรา 18 หรือไม่มาลงบัญชีทหารกองเกินใหม่ตามมาตรา 19 หรือไม่ยอมลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา 21 หรือไม่มารับหมายเรียกที่อำเภอตามมาตรา 25

บุคคลใดไม่มาลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา 16 หรือมาตรา 18 หรือไม่มาลงบัญชีทหารกองเกินใหม่ตามมาตรา 19 หรือไม่ยอมลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา 21 หรือไม่มารับหมายเรียกที่อำเภอตามมาตรา 25 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าก่อนที่เจ้าหน้าที่ยกเรื่องขึ้นพิจารณาความผิด บุคคลนั้นได้มาขอลงบัญชีทหารกองเกินหรือขอลงบัญชีทหารกองเกินใหม่ หรือมาขอรับหมายเรียกที่อำเภอด้วยตนเอง หรือให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะและเชื่อถือได้มาแทนตน แล้วแต่กรณี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ⁴³

⁴⁰ มาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497

⁴¹ มาตรา 42 แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497

⁴² มาตรา 43 แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497

⁴³ มาตรา 44 แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497

ความผิดฐานหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนไม่มาให้คณะกรรมการตรวจเลือกทำการตรวจเลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการตามหมายเรียกของนายอำเภอ หรือมาแต่ไม่เข้ารับการตรวจเลือก หรือไม่อยู่นกว่าการตรวจเลือกแล้วเสร็จ หรือหลีกเลี่ยง หรือขัดขืนด้วยประการใด ๆ

บุคคลใดหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนไม่มาให้คณะกรรมการตรวจเลือกทำการตรวจเลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการตามหมายเรียกของนายอำเภอ หรือมาแต่ไม่เข้ารับการตรวจเลือก หรือไม่อยู่นกว่าการตรวจเลือกแล้วเสร็จ หรือหลีกเลี่ยง หรือขัดขืนด้วยประการใด ๆ เพื่อจะไม่ให้เข้ารับราชการทหารกองประจำการตามพระราชบัญญัตินี้ หรือบุคคลใดเข้ารับราชการทหารกองประจำการแทนผู้อื่น หรือเรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเอง หรือผู้อื่น โดยสัญญาว่าจะช่วยเหลือผู้หนึ่งผู้ใดมิให้ต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี⁴⁴

ความผิดฐานทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนไม่เข้ารับราชการทหารในการเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหาร หรือเพื่อทดลองความพร้อม หรือในการระดมพลตามมาตรา ๓๖

ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนผู้ใดหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนไม่เข้ารับราชการทหารในการเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหาร หรือเพื่อทดลองความพร้อม หรือในการระดมพลตามมาตรา 36 ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนถึงสี่ปี⁴⁵

ความผิดฐานทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนไม่เข้ารับราชการทหารในการเรียกพลเพื่อตรวจสอบตามมาตรา ๓๖

ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนผู้ใดหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนไม่เข้ารับราชการทหารในการเรียกพลเพื่อตรวจสอบตามมาตรา 36 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ⁴⁶

ความผิดฐานทำร้ายร่างกายตนเอง หรือให้ผู้อื่นทำเพื่อจะให้พ้นจากการรับราชการทหารและเป็นผู้สมรู้เป็นใจในการทำร้ายร่างกาย

บุคคลใดทำร้ายร่างกายตนเอง หรือให้ผู้อื่นทำเพื่อจะให้พ้นจากการรับราชการทหารตามพระราชบัญญัตินี้ มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีขึ้นไปจนถึงแปดปี

⁴⁴ มาตรา 45 แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497

⁴⁵ มาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497

⁴⁶ มาตรา 47 แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497

ผู้สมรู้เป็นใจในการทำร้ายร่างกายเพื่อความมุ่งหมายดังกล่าวนี้ มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนขึ้นไปจนถึงสี่ปี⁴⁷

ความผิดฐานใช้อุบายหลอกลวงให้เจ้าหน้าที่หลงเชื่อโดยเจตนาหลีกเลี่ยงให้พ้นจากการเข้ารับราชการทหาร

บุคคลใดใช้อุบายหลอกลวงให้เจ้าหน้าที่หลงเชื่อโดยเจตนาหลีกเลี่ยงให้พ้นจากการเข้ารับราชการทหารตามพระราชบัญญัตินี้จนเป็นผลสำเร็จ หรือยุยงเสี้ยมสอนจนเกิดความผิดตามมาตรา⁴⁸ นี้ มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี⁴⁸

2.2 สิทธิประโยชน์ของทหารกองประจำการ

กองการสัสดี หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน กำหนดสิทธิประโยชน์ของทหารกองประจำการว่าเมื่อเข้ารับราชการทหารกองประจำการแล้วจะได้รับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่ทางราชการได้จัดเตรียมไว้⁴⁹ ได้แก่

- (1) การสมัครรับราชการทหารกองประจำการต่อได้จนมีอายุครบ 25 ปีบริบูรณ์
- (2) การขอลาศึกษาต่อจนสำเร็จการศึกษา
- (3) การได้รับเงินเดือนและเงินค่าครองชีพชั่วคราว รวมเป็นเงินประมาณ 10,000 บาท
- (4) ค่าเบี้ยเลี้ยง คือ เงินที่ทางราชการจ่ายให้ทหารกองประจำการเพื่อเป็นค่าอาหารและค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็นในการดำรงชีพประจำวัน
  - (4.1) เบี้ยเลี้ยงประจำ คือ การปฏิบัติงานอยู่ในที่ตั้งปกติ จะได้รับในอัตราวันละ 96 บาท
  - (4.2) กรณีเดินทางไปราชการนอกที่ตั้งปกติ จะได้รับในอัตราวันละ 120 บาท
  - (4.3) กรณีไปปฏิบัติราชการเพื่อป้องกันและปราบปรามนอกที่ตั้งปกติหรือไปปฏิบัติราชการพิเศษเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ จะได้รับในอัตรา 240 บาท
- (5) การได้รับเครื่องแต่งกาย เครื่องนอน เครื่องสนาม และของใช้ส่วนตัว
- (6) การเลี้ยงดู จัดให้มีการประกอบเลี้ยงโดยหักเงินจากเบี้ยเลี้ยง จัดอาหารวันละ 3 มื้อ คือ เช้า กลางวัน และเย็น

⁴⁷ มาตรา 48 แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497

⁴⁸ มาตรา 49 แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497

⁴⁹ สิทธิประโยชน์ของทหารกองประจำการ. (กุมภาพันธ์ 2562). กองการสัสดี หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน. สืบค้นเมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2562, จาก http://sassadee.rta.mi.th/2017/04102017_4.pdf

(7) การบันเทิง การจัดให้มีมหรสพให้ทหารชมเป็นครั้งคราว เช่น การฉายภาพยนตร์ ดนตรี เป็นต้น หรือการจัดให้มีห้องนั่งเล่นซึ่งอาจจะมีหนังสือ วิทยุ โทรทัศน์ และอุปกรณ์กีฬาในร่ม เป็นต้น

(8) การกีฬา โดยการส่งเสริมให้กำลังพลเล่นกีฬา เช่น ฟุตบอล ตะกร้อ บาสเกตบอล และ ปิงปอง เป็นต้น

(9) การรักษาพยาบาล ระหว่างที่เป็นทหารกองประจำการจะได้รับการรักษาพยาบาล ทุกคน นับตั้งแต่วันแรกที่เข้ารับราชการทหารกองประจำการ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

(10) การพัฒนาตนเองด้านต่าง ๆ

(10.1) ด้านบุคลิกภาพ กองทัพอากาศจะเริ่มต้นทำการฝึกบุคคลทำเบื้องต้นเป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ เพื่อให้มีสภาพร่างกายและจิตใจที่เข้มแข็ง

(10.2) การศึกษา การส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย การศึกษาทางทหารโดยได้รับสิทธิพิเศษในการสอบคัดเลือกเพื่อเข้ารับการศึกษาในโรงเรียนทหาร ได้แก่ แผนกทหารบก แผนกทหารเรือ และแผนกทหารอากาศ

(10.3) การฝึกอาชีพ ส่งเสริมอาชีพการฝึกอาชีพก่อนปลดประจำการเพื่อพัฒนาฝีมือแรงงานในสาขาอาชีพต่าง ๆ เช่น ช่างยนต์ ช่างไฟฟ้า ช่างปูน ช่างไม้ เป็นต้น เพื่อนำไปใช้ประกอบอาชีพ เสริมสร้างรายได้ให้กับครอบครัวหลังปลดประจำการ

2.3 มาตรการควบคุมกำกับดูแลการตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการ

กองการสัสดี หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน ได้กำหนดมาตรการควบคุมกำกับดูแลการตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการ⁵⁰ ดังนี้

2.3.1. ก่อนการตรวจเลือก

(1) การกำหนดเป็นนโยบายการตรวจเลือกโดยให้ผู้เกี่ยวข้องดำเนินการด้วยความรวดเร็ว โปร่งใส บริสุทธิ์ ยุติธรรม และปราศจากการทุจริต

(2) ผู้บัญชาการมณฑลทหารบกจะแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อทำการตรวจเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการตรวจเลือก ณ สำนักงานสัสดีจังหวัดแต่ละจังหวัดเป็นประจำทุกปี ก่อนการตรวจเลือกโดยให้แล้วเสร็จภายในเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี

⁵⁰ มาตรการควบคุมกำกับดูแลการตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการ. (กุมภาพันธ์ 2562).

กองการสัสดี หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน. สืบค้นเมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2562, จาก <http://sassadee.rta.mi.th/index1.htm>

(3) หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน และกรมจเรทหารบกจัดชุดตรวจออกไปทำการตรวจสอบหลักฐานของสำนักงานสัสดีจังหวัด โดยให้แล้วเสร็จก่อนเดือนมีนาคมของทุกปี

(4) การจัดตั้งกองอำนวยการเพื่อประสานงานการตรวจเลือกก่อนการตรวจเลือก 3 วัน เป็นประจำทุกปี

2.3.2 ระหว่างการตรวจเลือก

(1) การจัดชุดสังเกตการณ์ตรวจเลือกในระหว่างที่มีการตรวจเลือกทุกระดับ

(2) กรณีที่เสร็จสิ้นการตรวจเลือกในวัน คณะกรรมการตรวจเลือกมีการรายงานข้อมูลให้กองอำนวยการประสานการตรวจเลือกทราบในทันทีในแต่ละวัน

(3) การนำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้ในการตรวจสอบบุคคลและบันทึกผลการตรวจทำให้ผู้บังคับบัญชาทุกระดับได้รับทราบการรายงานผลอย่างรวดเร็ว

2.3.3 กรณีเมื่อเสร็จสิ้นการตรวจเลือก

(1) การตรวจสอบใบรับรองผลการตรวจเลือกกับหลักฐานบัญชีเรียก (แบบ สด. 16) ที่เก็บไว้ที่สำนักงานสัสดีจังหวัดให้เสร็จสิ้นภายในเดือนพฤษภาคมของทุกปี

(2) การจัดชุดตรวจเพื่อออกไปตรวจสอบหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการตรวจเลือก โดยเฉพาะในจังหวัดที่ผลการตรวจเลือกส่อไปในทางทุจริต

(3) การส่งลงทัณฑ์ทั้งทางวินัยและทางอาญา เมื่อมีการร้องเรียนเกี่ยวกับการทุจริตการตรวจเลือก และเมื่อคณะกรรมการสอบสวนหาข้อเท็จจริงแล้วพบว่ามีความผิด

2.3.4 การดำเนินการอื่น ๆ

(1) การร่วมมือกับกระทรวงมหาดไทยเพื่อบันทึกข้อมูลผลการตรวจเลือกลงในบัตรประจำตัวประชาชนแบบสมาร์ทการ์ด เพื่อให้ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 เป็นต้นมา

(2) การขอความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนให้ส่งหลักฐานใบรับรองผลการตรวจเลือก (แบบ สด. 43) กรณีที่ผู้สมัครนำมายื่นเป็นหลักฐานประกอบการสมัครงาน เพื่อทำการตรวจสอบก่อนการบรรจุบุคคลเข้าทำงาน

(3) การประชาสัมพันธ์เพื่อให้ทราบถึงผลกระทบและโทษจากการหลีกเลี่ยงขั้นตอนเพื่อไม่เข้ารับการตรวจเลือกด้วยเครื่องมือสื่อสารต่าง ๆ เช่น Website Facebook สื่อออนไลน์อื่น ๆ สถานีวิทยุ และสถานีโทรทัศน์ เป็นต้น

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับภัยคุกคามความมั่นคง

ภัยคุกคาม (Threat) หมายถึง ปัญหาอุปสรรคของชาติ หรือพลังอำนาจที่สามารถทำลายความมั่นคงของชาติ รวมทั้งเอกราชอธิปไตยและบูรณภาพแห่งดินแดนของประเทศได้⁵¹

ภัยคุกคามแบ่งได้เป็น 2 แบบ ประกอบด้วย (1) ภัยคุกคามที่เกิดจากมนุษย์ โดยประเทศไทยได้จัดลำดับความสำคัญของอาชญากรรมข้ามชาติ ได้แก่ การลักลอบค้ายาเสพติด องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติและการก่อการร้าย การลักลอบนำคนเข้าเมือง การลักลอบการค้าหญิงและเด็ก การลักลอบค้าอาวุธ การฟอกเงิน การโจรกรรมและลักลอบค้ายานพาหนะ และการกระทำผิดอื่น ๆ เช่น อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ ภัยจากอินเทอร์เน็ต เป็นต้น⁵² และ (2) ภัยคุกคามที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติ⁵³ ได้แก่ ภัยธรรมชาติ เช่น พายุฤดูร้อน คลื่นยักษ์สึนามิ แผ่นดินไหว ฝนตกหนักและน้ำท่วม เป็นต้น ภัยจากโรคระบาด

นอกจากนี้ มีภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ประเทศไทยกำลังเผชิญอยู่และมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว โดยเป็นภัยคุกคามที่มาจากความแตกต่างทางความคิดในสังคมไทย โดยมีสาเหตุมาจากปัจจัยทางการเมืองโดยการใช้สงครามข้อมูลข่าวสาร (Information Warfare) ต่อสู้กันเพื่อประโยชน์ของกลุ่มตน ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งมีการแบ่งแยกออกเป็นฝักเป็นฝ่ายอย่างชัดเจนโดยต้องการเอาชนะกันด้วยวิธีการที่รุนแรง ไม่เคารพกฎหมาย ลุกกลามเป็นความแตกแยกในสังคมไทยจนแตกความสามัคคีกันอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน⁵⁴ โดยใช้ข้อมูลนั้นผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ระบบอินเทอร์เน็ต หรือโครงข่ายโทรคมนาคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งข้อความ การโพสต์ การแชทผ่านอินเทอร์เน็ต การบันทึกวิดีโอแล้วนำมาเผยแพร่ในเว็บไซต์ยูทูป หรือการโทรศัพท์มือถือที่เรียกว่าสมาร์ตโฟนและคอมพิวเตอร์

2.5 แนวคิดว่าด้วยการรวมตัวของประเทศในสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations) ในรูปแบบประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Security Community – ASC) และประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community – AEC)

สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations) หรืออาเซียน (ASEAN) เป็นองค์การทางภูมิรัฐศาสตร์และเศรษฐกิจในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีสมาชิก 10 ประกอบด้วย กัมพูชา ไทย บรูไน พม่า ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย

⁵¹ พร พิเศก. (2558). กองทัพพบกับภัยคุกคามรูปแบบต่าง ๆ. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์พัฒนาหลักนิยมและยุทธศาสตร์ กรมยุทธศึกษาทหารบก, หน้า 11.

⁵² เรื่องเดียวกัน, หน้า 12.

⁵³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 25 – 26.

⁵⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 27.

ลาว เวียดนาม สิงคโปร์ และอินโดนีเซีย มีพื้นที่รวมกันประมาณ 4,435,670 ตารางกิโลเมตร ประชากรเมื่อปี พ.ศ. 2554 ประมาณ 608.8 ล้านคน กฎบัตรอาเซียนมีการลงนามเมื่อเดือน ธันวาคม พ.ศ. 2551 ทำให้อาเซียนมีสถานะคล้ายกับสหภาพยุโรปมากยิ่งขึ้น เขตการค้าเสรีอาเซียนได้เริ่มประกาศใช้ตั้งแต่ต้นปี พ.ศ. 2553 และกำลังก้าวสู่ความเป็นประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ประกอบด้วยเสาหลักสามด้าน คือ ประชาคมอาเซียนด้านการเมืองและความมั่นคง (ASEAN Security Community – ASC) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community – AEC) และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community – ASCC)⁵⁵ ในเอกสารวิชาการนี้ จะกล่าวถึงเฉพาะประชาคมอาเซียนด้านการเมืองและความมั่นคงและประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ดังนี้

2.5.1 ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Security Community – ASC)

ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Security Community – ASC) มีความมุ่งหมายเพื่อให้การอยู่ร่วมกันอย่างสันติของประเทศในภูมิภาคอาเซียน การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งให้เป็นไปด้วยดี การมีกรอบความร่วมมือเพื่อรับมือกับภัยคุกคามความมั่นคง ทั้งรูปแบบเดิมและรูปแบบใหม่⁵⁶ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนจะ (1) ใช้เอกสารทางการเมืองและกลไกที่มีอยู่เพื่อเพิ่มศักยภาพสำหรับการแก้ไขปัญหาข้อพิพาทในภูมิภาค รวมทั้งการต่อต้านการก่อการร้าย การลักลอบค้ายาเสพติด การค้ามนุษย์ อาชญากรรมข้ามชาติอื่น ๆ และการขจัดอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง (2) การริเริ่มกลไกใหม่ ๆ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคง การกำหนดรูปแบบใหม่ในความร่วมมือด้านนี้ รวมถึงการกำหนดมาตรฐานการป้องกันการเกิดข้อพิพาท การแก้ไขข้อพิพาท และการส่งเสริมสันติภาพภายหลังจากการเกิดข้อพิพาท และ (3) การส่งเสริมความร่วมมือด้านความมั่นคงทางทะเล เนื่องจากอาเซียนยังไม่มีความร่วมมือในด้านนี้ โดยความร่วมมือนี้จะไม่กระทบต่อนโยบายต่างประเทศ และความร่วมมือทางทหารของประเทศสมาชิกกับประเทศนอกภูมิภาค⁵⁷

⁵⁵ สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations) หรือ อาเซียน (ASEAN). (กุมภาพันธ์ 2562). สืบค้นเมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2562, จาก <https://www.eta.or.th/terminology-detail/1685.html>

⁵⁶ ประชาคมอาเซียน (ASEAN COMMUNITY). (กุมภาพันธ์ 2562). สนเทศนารู้ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง. สืบค้นเมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2562. จาก [HTTPS://WWW.LIB.RU.AC.TH/JOURNAL2/?P=3290](https://www.lib.ru.ac.th/journal2/?p=3290)

⁵⁷ ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community). (กุมภาพันธ์ 2562). สื่อประชาสัมพันธ์ กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ. สืบค้นเมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2562, จาก <http://www.mfa.go.th/asean/contents/files/asean-media-center-20121126-190330-788160.pdf>

2.5.2 ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community – AEC)

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community – AEC) มีมุ่งหมายเพื่อให้เกิดการรวมตัวกันทางเศรษฐกิจ การอำนวยความสะดวกในการติดต่อค้าขายระหว่างกัน ทำให้ภูมิภาคมีความเจริญมั่งคั่ง และสามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่นๆ ได้เพื่อความอยู่ดีกินดีของประชาชนในประเทศอาเซียน โดย (1) ให้เกิดการไหลเวียนอย่างเสรีของ สินค้า บริการ การลงทุน เงินทุน การพัฒนาทางเศรษฐกิจ และการลดปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำทางสังคมภายในปี ค.ศ. 2020 (2) การทำให้อาเซียนเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว (single market and production base) (3) การให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศสมาชิกใหม่ของอาเซียนเพื่อลดช่องว่างการพัฒนาและช่วยให้ประเทศเหล่านี้เข้าร่วมกระบวนการรวมตัวทางเศรษฐกิจของอาเซียน (4) การส่งเสริมความร่วมมือนโยบายการเงินและเศรษฐกิจมหภาค ตลาดการเงินและตลาดทุน การประกันภัยและภาษีอากร การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการคมนาคม การพัฒนาความร่วมมือด้านกฎหมาย การเกษตร พลังงาน การท่องเที่ยว การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยการยกระดับการศึกษาและการพัฒนาฝีมือแรงงาน

อย่างไรก็ดี ได้มีการเร่งรัด กลุ่มสินค้าและบริการนำร่องที่สำคัญจำนวน 11 สาขา ที่จะเกิดการรวมกลุ่มกัน คือ สินค้าเกษตร สินค้าประมง ผลิตภัณฑ์ไม้ ผลิตภัณฑ์ยาง สิ่งทอ ยานยนต์ อิเล็กทรอนิกส์ เทคโนโลยีสารสนเทศ (e-ASEAN) การบริการด้านสุขภาพ ท่องเที่ยวและการขนส่งทางอากาศ (การบิน) กำหนดให้ปี พ.ศ. 2558 เป็นปีที่เริ่มรวมตัวกันอย่างเป็นทางการ โดยผ่อนปรนให้กับประเทศ ลาว กัมพูชา พม่า และเวียดนาม ในขณะที่ไทยได้รับมอบหมายให้ทำ Roadmap ทางด้านท่องเที่ยวและการขนส่งทางอากาศ (การบิน)⁵⁸

2.6 แนวคิดการเข้ารับราชการทหารของต่างประเทศ

2.6.1 สหรัฐอเมริกา

สหรัฐอเมริกามีกฎหมายที่เรียกว่า รัฏฐบัญญัติการคัดเลือกทหาร (The universal military training and service 1951) โดยกำหนดให้ประชากรชายทุกคนซึ่งมีอายุระหว่าง 18 ปี 6 เดือน ถึง 26 ปี ต้องลงทะเบียนเพื่อรับการทดสอบเข้าเป็นทหาร โดยการทดสอบสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจตามข้อกำหนดของกองทัพสหรัฐ ผู้ที่ไม่ผ่านการทดสอบต้องลงทะเบียนเพื่อทำการทดสอบใหม่ การลงทะเบียนเพื่อรับการทดสอบต้องระบุด้วยว่าประสงค์จะเป็นทหารในสังกัดหน่วยใด เช่น กองทัพบก กองทัพเรือ หน่วยงานวิกโยอิน หรือกองทัพอากาศ เป็นต้น

⁵⁸ ประชาคมอาเซียน (ASEAN COMMUNITY). (กุมภาพันธ์ 2562). สนเทศน่ารู้ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง. สืบค้นเมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2562. จาก [HTTPS://WWW.LIB.RU.AC.TH/JOURNAL2/?P=3290](https://www.lib.ru.ac.th/journal2/?p=3290)

สำหรับจำนวนของทหารจะขึ้นอยู่กับความต้องการของหน่วยนั้น ๆ ว่าสามารถรองรับได้จำนวนเท่าใด โดยบุคคลที่ได้รับการคัดเลือกจะต้องเข้ารับการฝึกอบรมเป็นเวลา 24 เดือนติดต่อกัน เว้นแต่ได้รับการปล่อยตัวเร็ว การโอนย้าย หรือการถูกไล่ออก ตามคำสั่งหรือประกาศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม⁵⁹

2.6.2 สาธารณรัฐสิงคโปร์

กองทัพของสาธารณรัฐสิงคโปร์จะให้ความสำคัญกับกำลังทหารสำรองมากกว่าทหารประจำการ เช่น การมีทหารสำรองประมาณร้อยละ 80 ทหารประจำการประมาณร้อยละ 20 เป็นต้น เนื่องจากนโยบายของรัฐบาลสาธารณรัฐสิงคโปร์มีความมุ่งหมายในการสร้างกองทัพที่พึ่งพิงทหารพลเรือนที่รับใช้ชาติด้วยการป้องกันประเทศ ดังนั้น ระบบการมีกำลังทหารสำรองจึงมีบทบาทสำคัญในกองทัพของสาธารณรัฐสิงคโปร์ โดยได้มาจากประชาชนเพศชายทุกคนที่อายุครบ 18 ปี ถูกเกณฑ์เป็นทหารประจำการ 2 ปี ครึ่ง เมื่อครบกำหนดแล้วยังถือว่าเป็นทหารสำรองอยู่จนอายุครบ 40 ปี หรือ 50 ปี โดยต้องเข้ารับการฝึกอบรมทางการทหารทุกปี ๆ ละ 10 – 14 วัน เป็นระยะเวลา 13 ปี ข้อดีของระบบทหารสำรองการมีความรู้สึก ค่านิยม และเป้าหมายที่แตกต่างจากทหารประจำการ กล่าวคือ การไม่มีความใกล้ชิด ผูกพัน หรือภาคภูมิใจในสถาบันทหาร เป้าหมายหลักจึงมีเพียงการทำหน้าที่พลเรือนที่ดีโดยการเป็นทหารสำรองในการป้องกันประเทศเท่านั้น⁶⁰

2.6.3 สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

ระบบการเกณฑ์ทหารของกองทัพสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการประจำการทหาร ค.ศ. 1981 โดยมีการแก้ไขเพิ่มเติมหลายครั้ง ในปี ค.ศ. 1990 และ ค.ศ. 1994 ในกฎหมายฉบับนี้กำหนดให้พลเมืองทุกคนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ต้องเข้ากองประจำการในกองทัพมีระยะเวลา 2 ปี ผู้หญิงก็สามารถเข้าประจำการในกองทัพได้หากเป็นสมาชิกสันนิบาตยูวชนโฮจิมินห์ ส่วนผู้หญิงที่มีคุณสมบัติหรือทักษะความสามารถพิเศษแม้จะไม่ถูกเกณฑ์ทหารแต่ต้องลงบัญชีเป็นกำลังสำรอง และอาจถูกเรียกเข้ารับการฝึกได้ ข้อยกเว้นการเกณฑ์ทหารได้แก่ เรื่องสุขภาพ การศึกษา และการประกอบอาชีพบางประเภท แต่ไม่ยอมให้มีข้ออ้างทางความคิด การหลีกเลี่ยงการเกณฑ์ทหารมีโทษตามประมวลกฎหมายอาญา⁶¹

⁵⁹ สามารถ อาลอ. (2558). มาตรการทางกฎหมายในการแก้ปัญหาการหลีกเลี่ยงการเข้ารับราชการทหาร กองประจำการและการหนีราชการทหาร. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา, คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์, หน้า 50 – 51.

⁶⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 46.

⁶¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 43.

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.7.1 งานศึกษาวิจัยเรื่อง มาตรการในการพิจารณาแก้ไขการเกณฑ์ทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ของจรรุพล พงษ์สุริยา⁶²

ในงานศึกษาวิจัยนี้พบว่าพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 มีผลบังคับใช้เป็นเวลากว่า 48 ปี จึงสมควรแก้ไขบทบัญญัติมาตราต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบันด้วยการยกเลิกการเกณฑ์ทหารด้วยวิธีการบังคับให้จับใบดำใบแดงมาเป็นวิธีการสมัครใจหรือการร้องขอเข้ารับราชการทหารในกองประจำการ อันถือเป็นวิธีการปฏิรูปกำลังพลของกองทัพให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งการนำเสนองานศึกษาวิจัยเรื่องนี้เพื่อประกอบการวิเคราะห์ในประเด็นปัญหาการขาดโอกาสหรือการสูญเสียรายได้ในอาชีพเดิมเมื่อต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการ

2.7.2 งานศึกษาวิจัยเรื่อง ประวัติศาสตร์การเกณฑ์ทหารในสังคมไทย ของธัญญ์ เกตวงกต⁶³

ในงานศึกษาวิจัยนี้พบว่ามี การนำเสนอการคัดสรรทหารรูปแบบใหม่ เนื่องจากพบว่าระบบการเกณฑ์ทหารในปัจจุบันเป็นการสะท้อนการคิดการมองคนแบบไม่เท่าเทียมกันที่ติดค้างมาจากอดีตและดำรงอยู่ต่อเนื่องมาถึงปัจจุบัน เช่น การละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อพลทหารเกณฑ์ทั้งการทำร้ายร่างกายจนบาดเจ็บหรือเสียชีวิต การทุจริตผ่านการนำพลทหารเกณฑ์ (ทรัพยากรของรัฐ) ไปเป็นทหารรับใช้แก่นายทหารระดับสูงทั้งในและนอกราชการ (ทรัพยากรส่วนบุคคล) รวมถึงความจำเป็นของขนาดกองทัพที่ใหญ่โตเกินความจำเป็นของสถานการณ์การเมืองไทย เป็นต้น โดยการนำเสนองานศึกษาวิจัยเรื่องนี้เพื่อประกอบการวิเคราะห์ในประเด็นปัญหาการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมต่อบุคคลที่เข้ารับราชการทหารกองประจำการ และปัญหาการทุจริตในขั้นตอนการคัดเลือกและหลังการคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการ

2.7.3 งานศึกษาวิจัยเรื่อง มาตรการทางกฎหมายในการแก้ปัญหาการหลีกเลี่ยงการเข้ารับราชการทหารกองประจำการ และการหนีราชการทหาร ของสามารถ อาลอ⁶⁴

ในงานศึกษาวิจัยนี้พบว่ามาตรการทางกฎหมายที่นำมาใช้บังคับในการเรียกพลเรือนในการเข้ารับราชการทหารกองประจำการนั้น มีประชาชนจำนวนมากฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตาม มีการหลีกเลี่ยง หลบหนีไม่เข้ารับการตรวจเลือก ทำให้เกิดกระบวนการแสวงหาผลประโยชน์จากเจ้าหน้าที่ที่ทุจริต มีกลุ่มมิจฉาชีพหลอกลวงเรียกรับผลประโยชน์ โดยอ้างว่าจะสามารถช่วยเหลือไม่ต้องถูก

⁶² จรรุพล พงษ์สุริยา. (2546) มาตรการในการพิจารณาแก้ไขการเกณฑ์ทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, คณะนิติศาสตร์, หน้า(6).

⁶³ ธัญญ์ เกตวงกต. (2560). ประวัติศาสตร์การเกณฑ์ทหารในสังคมไทย. กรุงเทพฯ: ฟรีดริค เอแบร์ท, หน้า 27.

⁶⁴ สามารถ อาลอ. (2558). หน้า ง.

เกณฑ์เข้าเป็นทหารกองประจำการ ซึ่งการนำเสนองานศึกษาวิจัยเรื่องนี้เพื่อประกอบการวิเคราะห์
ในประเด็นปัญหาการทุจริตในขั้นตอนการคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการ

บทที่ 3 ระเบียบวิธีการศึกษา

การศึกษาเรื่องปัญหาการรับราชการทหารกองประจำการตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ใช้ระเบียบวิธีการศึกษา ดังนี้

3.1 วิธีดำเนินการศึกษาและการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1.1 วิธีการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยใช้การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ศึกษาจากตำรา เอกสารวิชาการ เอกสารราชการ วิทยานิพนธ์ ประกอบกับประสบการณ์ของผู้จัดทำที่ปฏิบัติงานในกลุ่มงานคณะกรรมการทหาร สำนักงานคณะกรรมการ 2 สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร รวมทั้งการศึกษาค้นคว้าจากบทความทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการเข้ารับราชการทหารกองประจำการ และพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497

3.1.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาจากเอกสาร (Documentary Research) ในสองระดับ ได้แก่

(1) ข้อมูลที่เป็นเอกสารชั้นต้นหรือข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลที่ได้จากตัวบทกฎหมาย ได้แก่ พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 สิทธิประโยชน์ของทหารกองประจำการ มาตรการควบคุมกำกับดูแลการตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการ เป็นต้น

(2) ข้อมูลที่เป็นเอกสารชั้นสองหรือข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลที่มีผู้อื่นรวบรวมไว้อย่างเป็นระบบและเป็นข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์เบื้องต้นมาแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากตำราทางวิชาการ บทความวิชาการ เอกสารงานวิจัย และเอกสารที่สืบค้นจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยการศึกษาครั้งนี้ใช้แหล่งข้อมูลข้อมูลทุติยภูมิ เช่น แนวคิดเกี่ยวกับภัยคุกคาม ความมั่นคง แนวคิดว่าด้วยการรวมตัวของประเทศในสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations) ในรูปแบบประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Security Community – ASC) และประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community – AEC) แนวคิดการเข้ารับราชการทหารของต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐสิงคโปร์ สหพันธรัฐมาเลเซีย เป็นต้น และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ มาตรการในการพิจารณาแก้ไข

การเกณฑ์ทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ของจาร์พล พงษ์สุริยา ประวัติศาสตร์การเกณฑ์ทหารในสังคมไทย ของธัญ เกตุวงศ์ และมาตรการทางกฎหมายในการแก้ปัญหาการหลีกเลี่ยงการเข้ารับราชการทหารกองประจำการ และการหนีราชการทหาร ของสามารถ อาลอ เป็นต้น

3.2 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเอกสารในลักษณะเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) วัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การเข้ารับราชการทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 (2) การศึกษาถึงความเป็นมา และแนวคิดการเข้ารับราชการทหารของต่างประเทศ (3) การวิเคราะห์สภาพปัญหาของการเข้ารับราชการทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 และ (4) การค้นหามาตรการและกลไกที่เหมาะสมในการพัฒนารูปแบบการเข้ารับราชการทหารกองประจำการตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497

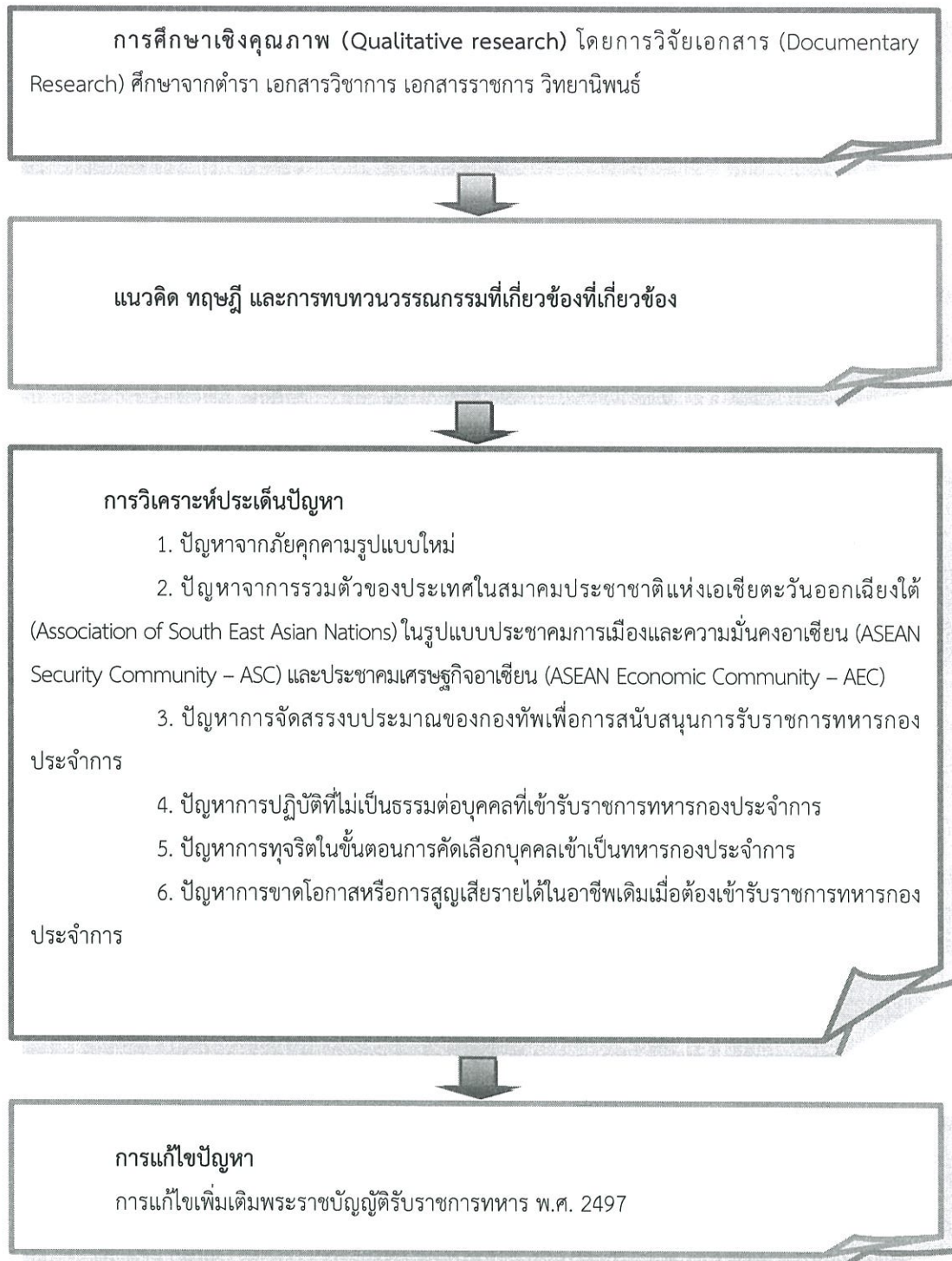
3.3 ขั้นตอนการศึกษา

- (1) การกำหนดประเด็นปัญหา และสมมติฐานการศึกษา
- (2) การสำรวจแนวคิด ทฤษฎี และการทบทวนวรรณกรรม
- (3) การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล
- (4) ผลการศึกษา
- (5) บทสรุป และข้อเสนอแนะ

3.4 กรอบความคิดในการศึกษา

กรอบความคิดในการศึกษาครั้งนี้ เพื่อหาปัญหาการรับราชการทหารกองประจำการตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 โดยมีแนวคิด ทฤษฎี และการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องมาอธิบายถึงปัจจัยที่เกิดขึ้น ได้แก่ หลักเกณฑ์การเข้ารับราชการทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 สิทธิประโยชน์ของทหารกองประจำการ มาตรการควบคุมกำกับดูแล การตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการ แนวคิดเกี่ยวกับภัยคุกคาม ความมั่นคง แนวคิดว่าด้วยการรวมตัวของประเทศในสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations) ในรูปแบบประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Security Community – ASC) และประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community – AEC) แนวคิดการเข้ารับราชการทหารของต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา

สาธารณรัฐสิงคโปร์ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม เป็นต้น งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ มาตรการในการพิจารณาแก้ไขการเกณฑ์ทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ของจาร์พอล พงษ์สุริยา ประวัติศาสตร์การเกณฑ์ทหารในสังคมไทย ของธัญญ์ เกตวงกต และมาตรการทางกฎหมายในการแก้ปัญหาการหลีกเลี่ยงการเข้ารับราชการทหารกองประจำการ และการหนีราชการทหาร ของสามารถ อาลอ เป็นต้น เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ประเด็นปัญหาในรูปแบบหรือวิธีการคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการว่าควรมีรูปแบบแบบสมัครใจหรือไม่ ได้แก่ (1) ปัญหาจากภัยคุกคามรูปแบบใหม่ (2) ปัญหาจากการรวมตัวของประเทศในสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations) ในรูปแบบประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Security Community – ASC) และประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community – AEC) (3) ปัญหาการจัดสรรงบประมาณของกองทัพเพื่อการสนับสนุนการรับราชการทหารกองประจำการ (4) ปัญหาการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมต่อบุคคลที่เข้ารับราชการทหารกองประจำการ (5) ปัญหาการทุจริตในขั้นตอนการคัดเลือกและหลังการคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการ และ (6) ปัญหาการขาดโอกาสหรือการสูญเสียรายได้ในอาชีพเดิมเมื่อต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการ เพื่อนำไปสู่การแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ต่อไป

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

บทที่ 4

การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารราชการทหารกองประจำการ ตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497

จากหลักการของบทบัญญัติในมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ที่กำหนดให้ชายที่มีสัญชาติเป็นไทยตามกฎหมาย มีหน้าที่รับราชการทหารด้วยตนเองทุกคนซึ่งได้กล่าวไว้ในบทที่ 2 นั้น ถือได้ว่าระบบการรับราชการทหารกองประจำการหรือระบบการเกณฑ์ทหารของราชอาณาจักรไทยยังคงหลักการในลักษณะเชิงบังคับ แม้จะพบว่ากองทัพได้เปิดให้บุคคลสามารถสมัครเป็นทหารได้โดยสมัครใจก็ตาม ระบบดังกล่าวได้ก่อให้เกิดปัญหาให้แก่ชายที่มีสัญชาติเป็นไทยเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะกรณีของผู้ที่ต้องถูกเกณฑ์ให้เป็นทหารด้วยความไม่สมัครใจ

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาของผู้ศึกษาพบว่าระบบการคัดเลือกทหารกองประจำการแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบได้แก่ (1) การคัดเลือกทหารกองประจำการแบบไม่สมัครใจ และ (2) การคัดเลือกทหารกองประจำการแบบสมัครใจ โดยแต่ละระบบสามารถอธิบายลักษณะพอสังเขป ดังนี้

การคัดเลือกทหารกองประจำการแบบไม่สมัครใจ

การคัดเลือกทหารกองประจำการแบบไม่สมัครใจเป็นรูปแบบที่ราชอาณาจักรไทยใช้อยู่ในปัจจุบัน ปรากฏอยู่ในมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ความว่า ชายที่มีสัญชาติเป็นไทยตามกฎหมาย มีหน้าที่รับราชการทหารด้วยตนเองทุกคน โดยมีข้อยกเว้นในลักษณะไม่ต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการในมาตรา 13 ได้แก่ (1) พระภิกษุที่มีสมณศักดิ์ หรือที่เป็นเปรียญและนักบวชในพระพุทธศาสนาแห่งนิกายจีนหรืออุยวณที่มีสมณศักดิ์ (2) คนพิการทุพพลภาพ ซึ่งไม่สามารถเป็นทหารได้ (3) บุคคลซึ่งไม่มีคุณสมบัติที่จะเป็นทหารได้เฉพาะบางท้องที่ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และมีกรณีเมื่อลงบัญชีทหารกองเกินแล้วไม่เรียกมาตรวจเลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการในยามปกติตามมาตรา 14 ได้แก่ (1) พระภิกษุ สามเณร และนักบวชในพระพุทธศาสนาแห่งนิกายจีนหรืออุยวณ ซึ่งเป็นนักธรรมตามที่กระทรวงศึกษาธิการรับรอง (2) นักบวชศาสนาอื่นซึ่งมีหน้าที่ประจำในกิจของศาสนาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และผู้ว่าราชการจังหวัดออกใบสำคัญให้ไว้ (3) บุคคลซึ่งอยู่ในระหว่างการฝึกวิชาทหารตามหลักสูตรที่กระทรวงกลาโหมกำหนด ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร (4) นักเรียนโรงเรียนเตรียมทหารของกระทรวงกลาโหม (5) ครูซึ่งประจำทำการสอนหนังสือหรือวิชาการต่าง ๆ ที่อยู่ในความควบคุมของกระทรวง ทบวง กรม หรือราชการส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และผู้ว่าราชการจังหวัดออกใบสำคัญให้ไว้

(6) นักศึกษาของศูนย์กลางอบรมการศึกษาผู้ใหญ่ของกระทรวงศึกษาธิการ (7) นักศึกษาของศูนย์ฝึกการบินพลเรือนของกระทรวงคมนาคม (8) บุคคลซึ่งได้สัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ (9) บุคคลซึ่งได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกครั้งเดียวตั้งแต่สิบปีขึ้นไป หรือเคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกหลายครั้งรวมกันตั้งแต่สิบปีขึ้นไป หรือเคยถูกศาลพิพากษาให้กักกัน

การคัดเลือกทหารกองประจำการแบบสมัครใจ

การคัดเลือกทหารกองประจำการแบบสมัครใจ คือ การคัดเลือกทหารกองประจำการโดยใช้หลักความยินยอมโดยปราศจากการบังคับ โดยเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีความสนใจมาสมัครเป็นทหารกองประจำการด้วยความเต็มใจ

ในรายงานวิชาการนี้ ผู้ศึกษาเน้นการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผู้ที่เข้ารับราชการทหารกองประจำการ โดยเห็นว่าระบบการคัดเลือกทหารกองประจำการแบบไม่สมัครใจตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 นั้น ไม่เหมาะสมกับราชอาณาจักรไทย ซึ่งระบบที่เหมาะสมควรเป็นแบบสมัครใจ เว้นแต่ในกรณีเมื่อเกิดการรบ การสงคราม การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือประกาศกฎอัยการศึก ต้องเป็นหน้าที่ของชายที่มีสัญชาติไทยต้องเข้ารับราชการทหารด้วยตนเองทุกคน

จากรูปแบบของการคัดเลือกทหารกองประจำการดังกล่าว พบว่ารูปแบบการคัดเลือกทหารกองประจำการแบบไม่สมัครใจตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 มีปัจจัยปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการรับราชการทหารกองประจำการตาม ดังนี้

4.1 ปัจจัยจากภัยคุกคามรูปแบบใหม่

ตามที่ได้กล่าวในบทที่ 2 แล้วว่า ภัยคุกคาม (Threat) คือ ปัญหาอุปสรรคของชาติ หรือพลังอำนาจที่สามารถทำลายความมั่นคงของชาติ รวมทั้งเอกราชอธิปไตยและบูรณภาพแห่งดินแดนของประเทศ แบ่งได้เป็น ๒ แบบ ประกอบด้วย (1) ภัยคุกคามที่เกิดจากมนุษย์ และ(2) ภัยคุกคามที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติ ซึ่งภัยคุกคามที่ผู้ศึกษานำมาประกอบการวิเคราะห์ในส่วนประเด็นนี้ มีดังนี้

4.1.1 ภัยคุกคามของสงครามข้อมูลข่าวสาร (Information Warfare)

ภัยคุกคามจากการใช้สงครามข้อมูลข่าวสาร (Information Warfare) เป็นภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ราชอาณาจักรไทยกำลังเผชิญอยู่และมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว อันมีที่มาจากความแตกต่างทางความคิดในสังคมไทยซึ่งมีสาเหตุมาจากปัจจัยทางการเมืองโดยการใช้สงครามข้อมูลข่าวสาร (Information Warfare) เช่น การส่ง การโพสต์ข้อความ การแชตผ่านอินเทอร์เน็ต การบันทึกวิดีโอแล้วนำมาเผยแพร่ในเว็บไซต์ยูทูป หรือการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่แบบสมาร์ตโฟน (smart phone) เป็นต้น ต่อสู้กันเพื่อประโยชน์ของกลุ่มตน ทำให้เกิดปรากฏการณ์การส่งต่อของข้อมูลข่าวสารเป็นไปอย่างรวดเร็วจนกระทั่งเจ้าหน้าที่ด้านความมั่นคงไม่สามารถควบคุมดูแลได้อย่างทั่วถึง

ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งมีการแบ่งแยกออกเป็นฝักเป็นฝ่ายอย่างชัดเจนโดยต้องการเอาชนะกันด้วยวิธีการที่รุนแรง ไม่เคารพกฎหมาย ลูกกลมเป็นความแตกแยกในสังคมไทยจนแตกความสามัคคีกันอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน⁶⁵ การเผยแพร่ข้อมูลลักษณะนี้เกิดขึ้นทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังจะเห็นได้จากกรณีต่าง ๆ ได้แก่

(1) กรณีกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองนัดชุมนุมกันเพื่อให้รัฐบาลและคณะกรรมการการเลือกตั้งแสดงความชัดเจนในการกำหนดวันเลือกตั้ง⁶⁶

กลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองในนามของ "คนอยากเลือกตั้ง" นัดเคลื่อนไหวพร้อมกันอย่างน้อย 6 จุด ใน 6 จังหวัดทั่วประเทศ เพื่อกดดันรัฐบาลและคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ให้ "หยุดเลื่อนเลือกตั้ง" ออกไปจากกำหนดเดิมวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2562 โดยออกแถลงการณ์มีเนื้อหา 3 ข้อ สรุปใจความกล่าวคือ (1) คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ขี้แฉงโดยปราศจากความคลุมเครือเกี่ยวกับขั้นตอนการออกพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งทั่วไปว่าขณะนี้กระบวนการอยู่ในขั้นตอนใด (2) ให้รัฐบาลและคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) หยุดแทรกแซงการจัดการเลือกตั้ง และ (3) ให้รัฐบาล คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) และคณะกรรมการการเลือกตั้ง บริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ เต็มศักยภาพของแต่ละหน่วยงาน ในการจัดตั้งพระราชพิธี การเลือกตั้ง และรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา

ต่อมาวันที่ 6 มกราคม 2562 กลุ่มคนอยากเลือกตั้งได้จัดกิจกรรม "หยุดเลื่อนการเลือกตั้ง" ขึ้นที่บริเวณสกายวอล์ค สถานีรถไฟฟ้าอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ ก่อนเดินทำม็อบหน้าสนามเป้า ถนนพหลโยธิน โดยใช้เวลาจัดกิจกรรมราว 1 ชั่วโมง ก่อนสลายตัว สำนักข่าวบีบีซีไทยว่ามีผู้มาร่วมชุมนุมประมาณ 200 คน

(2) กรณีชาวตุรกีบุกคุกสถานกงสุลไทยในนครอิสตันบูลเนื่องจากไม่พอใจที่ทางราชการของราชอาณาจักรไทยส่งชาวอุยกูร์” กลับไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน

กรณีการบุกคุกและทำลายทรัพย์สิน ณ สถานกงสุลใหญ่กิตติมศักดิ์ที่นครอิสตันบูล สาธารณรัฐตุรกี ในค่ำวันที่ 8 กรกฎาคม 2558 สาเหตุเกิดจากความไม่พอใจที่มีกระแสข่าวว่าราชอาณาจักรไทยเตรียมส่งกลุ่มชาวอุยกูร์ที่ลี้ภัยหลบเข้าประเทศคืนให้กับสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเป็นประเทศที่พวกเขาเดินทางออกมาเพื่อจะไปยังสาธารณรัฐตุรกี⁶⁷ (คมชัดลึก, 2558) อย่างไรก็ตามก็

⁶⁵ พร พิเศก. (2558). กองทัพพบกับภัยคุกคามรูปแบบต่าง ๆ. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์พัฒนาหลักนิยมและยุทธศาสตร์ กรมยุทธศึกษาทหารบก, หน้า 27.

⁶⁶ เลือกตั้ง 2562 : กลุ่มคนอยากเลือกตั้งชุมนุม 6 จ. พร้อมกัน ย้ำจุดยืนต้องเลือกตั้ง 24 ก.พ.. บีบีซีไทย. (2562). สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มกราคม 2562 จาก <https://www.bbc.com/thai/thailand-46773222>

⁶⁷ เปิดเส้นทางผู้อพยพอุยกูร์เข้าไทย คมชัดลึก. (2558). สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มกราคม 2562 จาก <http://www.komchadluek.net/news/foreign/209471>

กระทรวงการต่างประเทศของราชอาณาจักรไทยรายงานว่ามีคนไทยในพื้นที่ได้รับบาดเจ็บ โดยได้สั่งการให้สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงอังการา ติดตามสถานการณ์และประสานงานกับทางการสาธารณรัฐตุรกีในทุกระดับอย่างใกล้ชิด ให้ดูแลสวัสดิภาพและทรัพย์สินของคนไทย⁶⁸

จากกรณีนี้ผู้ศึกษาได้นำเสนอเพื่อเป็นกรณีศึกษานั้น สามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

ประการที่ 1 กรณีชาวตุรกีบุกกุรกสถานกงสุลไทยในนครอิสตันบูลเนื่องจากไม่พอใจที่ทางราชการของราชอาณาจักรไทยส่งชาวอุยกูร์” กลับไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน หรือกรณีกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองนัดชุมนุมกันเพื่อให้รัฐบาลและคณะกรรมการการเลือกตั้งแสดงความชัดเจนในการกำหนดวันเลือกตั้งนั้น เป็นตัวอย่างของการใช้สงครามข้อมูลข่าวสาร (Information Warfare) ต่อสู้กันซึ่งกันและกัน โดยผ่านช่องทางไซเบอร์ในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ เครือข่ายคอมพิวเตอร์ ระบบอินเทอร์เน็ต หรือโครงข่ายโทรคมนาคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งการโพสต์ข้อความ การแชตผ่านอินเทอร์เน็ต การบันทึกวิดีโอแล้วนำมาเผยแพร่ในเว็บไซต์ยูทูป หรือการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่แบบสมาร์ทโฟน (smart phone) ทำให้เกิดการแพร่หลายของข้อมูลและเป็นไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีความใกล้เคียงกัน นับถือศาสนา หรือมีความคิดทางการเมืองในแนวทางเดียวกัน เมื่อได้รับทราบข้อมูลอาจทำให้เกิดความรู้สึกหรืออารมณ์ร่วมหรือการสะท้อนใจในเหตุการณ์นั้น จึงเกิดการรวมตัวเพื่อต่อต้านเหตุการณ์นั้น โดยไม่จำเป็นต้องใช้อาวุธใด ๆ มีเพียงโทรศัพท์มือถือที่เรียกว่าสมาร์ทโฟนเท่านั้น ก็สามารถติดต่อหรือสื่อสารหรือนัดหมายกันได้อย่างรวดเร็ว

ผลจากปรากฏการณ์การส่งต่อของข้อมูลข่าวสารเป็นไปอย่างรวดเร็วจนกระทั่งเจ้าหน้าที่ด้านความมั่นคงไม่สามารถควบคุมดูแลได้อย่างทั่วถึง จึงเป็นที่มาของการเสนอให้มีการร่างพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. .... ดังปรากฏในเหตุผลของร่างกฎหมายฉบับดังกล่าวว่า

“โดยที่ในปัจจุบันการให้บริการหรือการประยุกต์ใช้เครือข่ายคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต โครงข่ายโทรคมนาคม หรือการให้บริการโดยปกติของดาวเทียมมีความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางไซเบอร์อันอาจกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ และความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ ดังนั้น เพื่อให้สามารถป้องกัน หรือรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ได้อย่างทันท่วงที สมควรกำหนดลักษณะของภารกิจหรือบริการที่มีความสำคัญเป็นโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศทั้งหน่วยงานของรัฐ และหน่วยงานเอกชน ที่จะต้องมีการป้องกัน รับมือ และลดความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ มิให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงในด้านต่าง ๆ รวมทั้งให้มีหน่วยงานเพื่อรับผิดชอบในการดำเนินการ

⁶⁸ กรณีกลุ่มคนบุกกุรกสถานกงสุลกิตติมศักดิ์ ณ นครอิสตันบูล. กระทรวงการต่างประเทศ. (2558).สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มกราคม 2562 จาก <http://www.mfa.go.th/main/th/media-center/14/58147>

ประสานการปฏิบัติงานร่วมกันทั้งภาครัฐและเอกชน ไม่ว่าจะในสถานการณ์ทั่วไปหรือสถานการณ์อันเป็นภัยต่อความมั่นคงอย่างร้ายแรง ตลอดจนกำหนดให้มีแผนปฏิบัติการและมาตรการด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ อย่างมีเอกภาพและต่อเนื่อง อันจะทำให้การป้องกันและการรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้”

ผลจากการเสนอร่างกฎหมายนี้ ผู้ศึกษาจึงวิเคราะห์ว่า ภัยคุกคามจากการใช้สงครามข้อมูลข่าวสาร (Information Warfare) จัดเป็นภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่ถือได้ว่าเป็นภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางทหาร โดยต้องจัดให้มีหน่วยงานมารับผิดชอบเป็นการเฉพาะ ดังนั้น ขีดความสามารถของทหารกองประจำการหรือทหารเกณฑ์ที่กองทัพได้คัดเลือกเข้าประจำการนั้น จึงไม่เหมาะสมหรือเป็นการเพียงพอที่จะรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ได้ ดังนั้น การคัดเลือกบุคคลเข้ารับราชการทหารกองประจำการของประเทศไทย จึงควรมีการปรับเปลี่ยนวิธีการคัดเลือกเพื่อให้เกิดความเหมาะสมสำหรับการรองรับกับภัยคุกคามที่เปลี่ยนแปลงไป

ประการที่ 2 ภัยคุกคามจากการใช้สงครามข้อมูลข่าวสาร (Information Warfare) เป็นภัยคุกคามรูปแบบใหม่ (Non - traditional Security) ที่มีความแตกต่างจากภัยคุกคามความมั่นคงรูปแบบเดิม (Traditional Security) กล่าวคือ ภัยคุกคามความมั่นคงรูปแบบเดิมจะให้ความสำคัญกับความมั่นคงของรัฐ อำนาจอธิปไตยและบูรณภาพของดินแดนเป็นสำคัญ ดังนั้นงานด้านความมั่นคงจึงถูกมองไปในรูปของการป้องกันประเทศจากการรุกรานด้วยกองทัพต่างชาติ⁶⁹ ส่งผลถึงการเตรียมกำลังทหารเพื่อรองรับภารกิจดังกล่าวด้วย

ผู้ศึกษาจึงวิเคราะห์ว่าเมื่อสถานการณ์ของโลกและสภาพแวดล้อมทางสังคมได้มีการเปลี่ยนแปลงไป ภัยคุกคามที่เกิดขึ้นก็มีการเปลี่ยนแปลงไปเช่นเดียวกัน เกิดเป็นภัยคุกคามความมั่นคงรูปแบบใหม่ ได้แก่ การกระทำคามผิดที่เป็นอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ ภัยคุกคามทางไซเบอร์ และภัยจากอินเทอร์เน็ต เป็นต้น ดังนั้น การจัดกำลังทางทหารในรูปแบบเดิมเพื่อรองรับภารกิจจากภัยคุกคามความมั่นคงรูปแบบใหม่จึงไม่เป็นการเพียงพอ เนื่องจากการทำสงครามที่ใช้กำลังทหารแบบรัฐต่อรัฐเป็นสิ่งเกิดขึ้นได้ยากมาก ปรากฏเพียงการใช้กำลังทางทหารเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยตามแนวชายแดนเพื่อเฝ้าระวังเหตุการณ์ตามแนวชายแดนเท่านั้น

4.2 ปัจจัยจากการรวมตัวของประเทศในสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations) ในรูปแบบประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Security Community – ASC) และประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community– AEC)

⁶⁹ พร พิเศก. (2558). กองทัพพบกับภัยคุกคามรูปแบบต่าง ๆ. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์พัฒนาหลักนิยมและยุทธศาสตร์ กรมยุทธศึกษาทหารบก, หน้า 5.

ปัจจัยที่ผู้ศึกษานำมาประกอบการวิเคราะห์ในประเด็นนี้ คือ ปัจจัยจากความร่วมมือด้านประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ปัจจัยจากความร่วมมือด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ดังนี้

4.2.1 ปัจจัยจากความร่วมมือด้านประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Security Community – ASC)

กรอบความร่วมมือที่เป็นสาระสำคัญของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (1) การใช้เอกสารทางการเมืองและกลไกที่มีอยู่เพื่อเพิ่มศักยภาพสำหรับการแก้ไขปัญหาข้อพิพาทในภูมิภาค รวมทั้งการต่อต้านการก่อการร้าย การลักลอบค้ายาเสพติด การค้ามนุษย์ อาชญากรรมข้ามชาติอื่น ๆ และการขจัดอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง (2) การริเริ่มกลไกใหม่ ๆ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคง การกำหนดรูปแบบใหม่ในความร่วมมือด้านนี้ รวมถึงการกำหนดมาตรฐานการป้องกันการเกิดข้อพิพาท การแก้ไขข้อพิพาท และการส่งเสริมสันติภาพภายหลังจากการเกิดข้อพิพาท และ (3) การส่งเสริมความร่วมมือด้านความมั่นคงทางทะเล เนื่องจากอาเซียนยังไม่มีความร่วมมือในด้านนี้ โดยความร่วมมือนี้จะไม่กระทบต่อนโยบายต่างประเทศ และความร่วมมือทางทหารของประเทศสมาชิกกับประเทศนอกภูมิภาค หากความร่วมมือทั้งสามประการที่กล่าวมาข้างต้นมีความสมบูรณ์แล้ว

ผู้ศึกษาวิเคราะห์ว่า ในอดีตแต่ละประเทศจะมีความหวาดระแวงซึ่งกันและกัน จึงเกิดการสะสมอาวุธยุทโธปกรณ์และกำลังทางการทหารอย่างหนักเพื่อป้องกันการรุกรานระหว่างรัฐต่อรัฐ แต่เมื่อระยะเวลาผ่านไป แนวคิดที่เป็นภัยคุกคามความมั่นคงในรูปแบบเดิมที่เกิดจากการสู้รบระหว่างรัฐต่อรัฐมีโอกาสเกิดขึ้นได้น้อย ประกอบกับการพัฒนากรอบความร่วมมือตามกฎหมายระหว่างประเทศมีการพัฒนาที่ก้าวหน้าไปอย่างมาก แนวคิดที่เป็นภัยคุกคามความมั่นคงในรูปแบบเดิมจึงลดความสำคัญลง เกิดแนวคิดการจัดการปัญหาที่เป็นภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ที่อาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกซึ่งทำให้สามารถประหยังบประมาณในการจัดหายุทโธปกรณ์และงบประมาณสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายของกำลังพลได้มาก ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงเห็นว่า ระบบการคัดเลือกบุคคลเข้ารับราชการทหารกองประจำการจึงมีความจำเป็นที่ลดน้อยลงตามไปด้วย

4.2.2 ปัจจัยจากความร่วมมือด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community – AEC)

สาระสำคัญของความร่วมมือด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community – AEC) ที่มีมุ่งหมายเพื่อให้เกิดการรวมตัวกันทางเศรษฐกิจ การอำนวยความสะดวกในการติดต่อค้าขายระหว่างกัน ทำให้ภูมิภาคมีความเจริญมั่งคั่ง และสามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่น ๆ ได้เพื่อความอยู่ดีกินดีของประชาชนในประเทศอาเซียนตามที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 2 นั้น ผู้ศึกษาพบว่าประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้กำหนดวิสัยทัศน์ กล่าวคือ “อาเซียน 2568: ก้าวไปข้างหน้าด้วยกัน”

(ASEAN 2025: Forging Ahead Together)⁷⁰ โดยแผนแม่บทประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน 2568 จะเป็นแผนที่มีพื้นฐานจาก แผนแม่บทประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน 2558 และมีคุณสมบัติที่สำคัญ ทั้งสิ้น 5 ประการด้วยกัน คือ

1. การเป็นภูมิภาคที่มีระบบเศรษฐกิจที่ประสานกัน และมีความเป็นปึกแผ่น เป็นอย่างสูง (A Highly Integrated and Cohesive Economy)
2. เป็นภูมิภาคอาเซียนที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง มีนวัตกรรมใหม่ตลอดเวลา และมีความเป็นพลวัต (A Competitive, Innovative and Dynamic ASEAN)
3. มีการเชื่อมโยงที่ใกล้ชิดมากขึ้น และมีความร่วมมือกันในทุกภาคส่วน (Enhanced Connectivity and Sectorial Cooperation)
4. เป็นอาเซียนที่มีความมูมานะ รวมทุกกลุ่มภายในสังคม มุ่งให้ความสำคัญกับคน และยึดถือมนุษย์เป็นศูนย์กลาง (A Resilient, Inclusive, People-Oriented, and People-Centred ASEAN)
5. เป็นอาเซียนที่ดำเนินงานและมีความสำคัญระดับโลก (A Global ASEAN)

การกำหนดวิสัยทัศน์นี้ ทำให้ประเทศในกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีความใกล้ชิดกันมากยิ่งขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านเศรษฐกิจ โดยมีการกล่าวไว้ว่าการรวมตัวเป็นปึกแผ่นของประเทศแถบอาเซียนนั้นสามารถสร้างประโยชน์ในนานาประเทศในด้านต่างๆ อย่างมาก⁷¹ ได้แก่

1. การพัฒนาความมั่นคงทางด้านการเมือง มีความปรองดองกันทางด้านการเมืองในแต่ละประเทศเพราะเมื่อมีการรวมตัวกันในแถบอาเซียนเท่ากับว่าความสัมพันธ์ทางด้านการเมืองของประเทศในแถบนี้ก็จะมีความเชื่อมโยงกันได้ง่ายมากขึ้น ส่งผลให้การเจรจาต่อรองในด้านต่างๆ ทำได้ง่ายขึ้นเพราะการเมืองของแต่ละประเทศมีความมั่นคงมากขึ้น
2. การพัฒนาทางด้านของเศรษฐกิจ การรวมตัวกันของประเทศในอาเซียนจะช่วยให้พืชผลหรือว่าผลิตภัณฑ์ต่างๆ ของประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ดูมีราคามากขึ้น และมีอำนาจต่อรองทางด้านของเศรษฐกิจกับนานาประเทศมากขึ้น เช่น การที่ราชอาณาจักรไทยประสงค์จะขายข้าวแต่หากใช้ในนามประเทศไทยความมีบารมีก็ดูจะไม่น้ำหนักเท่าที่ควร แต่หากทำในนามของประชาคมอาเซียน ความเข้มแข็งหรือความแข็งแกร่งในการเจรจาต่อรองก็จะมีมากกว่า เป็นต้น

⁷⁰ AEC ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. สืบค้นเมื่อวันที่ 19 เมษายน 2562, จาก

<https://www.asean2019.go.th/th/abouts/asean-economic-community>

⁷¹ ข้อดีในการรวมตัวกันของประเทศอาเซียนเป็น AEC. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2562, จาก

<https://stakeholderalliance.org/ข้อดีในการรวมตัวกันของ>

3. การท่องเที่ยว ประเทศในแถบอาเซียนนั้นถือเป็นประเทศที่ได้รับความนิยมอย่างมากในการท่องเที่ยว เมื่อรวมตัวกันเป็นกลุ่มประชาคมอาเซียนแล้วการเดินทางของคนในแถบเดียวกันก็มีความง่ายดายมากขึ้น ทำให้ความสัมพันธ์ทางการเมืองพัฒนาขึ้นไปอีกขั้น

4. การต่อรองกับประเทศมหาอำนาจ การรวมตัวเป็นปึกแผ่นย่อมทำให้มีอำนาจในการเจรจาต่อรองด้านต่างๆ กับประเทศมหาอำนาจของโลกมากขึ้นทำให้ประเทศในแถบอาเซียนมีการพัฒนามากขึ้นด้วย

ผู้ศึกษาเห็นว่าความร่วมมือด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community – AEC) มุ่งเน้นความร่วมมือด้านเศรษฐกิจเป็นสำคัญตามกระแสของโลก ที่ใช้ความมั่งคั่งด้านเศรษฐกิจเป็นอาวุธหลักในการทำสงครามทางเศรษฐกิจ ประเทศที่มีขนาดเศรษฐกิจขนาดเล็กจำเป็นต้องรวมกลุ่มกันเพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรองให้กับประเทศหรือกลุ่มของตนเอง เมื่อกระแสของโลกได้ให้ความสำคัญกับเศรษฐกิจหรือการค้าเป็นหลัก ส่งผลกระทบต่อการประเมินภัยคุกคามความมั่นคงในรูปแบบเดิมที่ให้ความสำคัญกับความมั่นคงของรัฐ อำนาจอธิปไตยและบูรณภาพของดินแดนเป็นสำคัญ เนื่องจากการถูกทำลายหรือทำลายลงไปโดยความร่วมมือระหว่างประเทศในรูปแบบของความร่วมมือในรูปแบบประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนและความร่วมมือในรูปแบบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่ผ่านทางสงครามทางเศรษฐกิจและการค้าเป็นหลัก ทำให้ระบบการคัดเลือกทหารกองประจำการของราชอาณาจักรไทยที่ยังคงใช้ระบบแบบไม่สมัครใจต้องมีการทบทวนความเหมาะสมหรือไม่ เมื่อกระแสสังคมระหว่างประเทศได้เปลี่ยนแปลงจากการทำสงครามจากรัฐต่อรัฐเป็นสงครามทางเศรษฐกิจและการค้าแล้ว เช่น การลดกำลังพลในส่วนของทหารกองประจำการลงเพราะกองทัพในศตวรรษที่ 21 ต้องการคนที่มีความรู้ ความสามารถ ความชำนาญที่ต้องทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกโดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำสงครามรูปแบบใหม่หรือยุทธโศปกรณ์ทางการทหารรูปแบบใหม่ ๆ หรือการนำรูปแบบอาสาสมัครตามระบบของสหรัฐอเมริกามาประยุกต์ใช้ซึ่งการเกณฑ์ทหารจะกระทำต่อเมื่อมีสงครามเท่านั้น เป็นต้น

อย่างไรก็ดี แนวคิดการเข้ารับราชการทหารของต่างประเทศที่ผู้ศึกษาได้นำเสนอในบทที่ 2 นั้น มีเหตุผลในการนำเสนอสนับสนุนการคัดเลือกบุคคลเข้ารับราชการทหารกองประจำการดังนี้

กรณีของสหรัฐอเมริกา พบว่ารัฐบาลสหรัฐอเมริกาจะเปลี่ยนจากการ ‘บังคับเกณฑ์ทหาร (draft) มาเป็นระบบกองทัพอาสาสมัครล้วน (All Volunteer Force)’ ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1973 เป็นต้นมา แต่ยังคงพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคพอสมควร เช่น กระทรวงกลาโหมของสหรัฐอเมริกาเองยังต้องใช้งบประมาณมหาศาลไปกับโฆษณาชวนเชื่อเพื่อดึงดูดคนเข้ามาในกองทัพให้ครบยอดที่กำหนดไว้ กล่าวคือ การใช้งบประมาณ 16,000 ดอลลาร์ฯ ต่อคน หรือประมาณ 500,000 บาท ไม่รวมเงินเดือนและสวัสดิการอื่น ๆ เป็นต้น แต่ระบบของสหรัฐอเมริกา

ก็มีข้อดี คือ ผู้ที่หมดสติถูกการเป็นทหารสามารถร้องขอสถานะผู้คัดค้านด้วยมโนธรรมสำนึก (Conscientious Objector) หมายถึง ผู้ที่ปฏิเสธการเกณฑ์ทหารเพราะขัดกับความเชื่อทางศาสนาหรือลัทธิอุดมการณ์ที่ตนยึดถือ⁷² แต่ไม่ว่าระบบใดก็ตาม ผู้ศึกษาเห็นว่าควรนำมาประยุกต์ให้เกิดความเหมาะสมกับราชอาณาจักรไทย ซึ่งกรณีของสหรัฐอเมริกาที่มีความน่าสนใจเรื่องการคัดเลือกทหารกองประจำการแบบสมัครใจ

กรณีของสาธารณรัฐสิงคโปร์ มีความน่าสนใจในประเด็นเรื่องการให้ความสำคัญกับกำลังทหารสำรองมากกว่าทหารประจำการ เนื่องจากนโยบายของรัฐบาลสาธารณรัฐสิงคโปร์มีความมุ่งหมายในการสร้างกองทัพที่พึ่งพิงทหารพลเรือนที่รับใช้ชาติด้วยการป้องกันประเทศ แม้ว่า ระบบการมีกำลังทหารสำรองจะมาจากประชาชนเพศชายทุกคนที่อายุครบ 18 ปี ถูกเกณฑ์เป็นทหารประจำการ 2 ปี ครึ่ง ก็ตาม แต่การสร้างระบบกำลังทหารสำรองที่ให้ความรู้สึก ค่านิยม และเป้าหมายที่มีเพียงการทำหน้าที่พลเรือนที่ดีโดยการเป็นทหารสำรองในการป้องกันประเทศ ทำให้ไม่มีความใกล้ชิด ผูกพัน หรือภาคภูมิใจในสถาบันทหารซึ่งเป็นสิ่งที่ควรนำมาประยุกต์ใช้กับระบบของราชอาณาจักรไทย

กรณีของสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามนั้น ระบบการเกณฑ์ทหารกำหนดให้พลเมืองทุกคนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ต้องเข้ากองประจำการในกองทัพมีระยะเวลา 2 ปี ผู้หญิงก็สามารถเข้าประจำการในกองทัพได้หากเป็นสมาชิกสันนิบาตยุวชนโฮจิมินห์ การหลีกเลี่ยงการเกณฑ์ทหารมีโทษตามประมวลกฎหมายอาญา การที่นำเสนอแนวคิดนี้ เพื่อให้เห็นถึงแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินภัยคุกคามในรูปแบบเดิมที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับของราชอาณาจักรไทยเพียงแต่แตกต่างเรื่องระบบการปกครองเท่านั้น กล่าวคือ การให้ความสำคัญกับความมั่นคงของรัฐ อำนาจอธิปไตยและบูรณภาพของดินแดน จึงยังคงระบบระบบการเกณฑ์ทหารไว้เพื่อการป้องกันรัฐ ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่าแนวคิดนี้อาจต้องต้องปรับเปลี่ยนไป เนื่องจากกระแสของโลกและภัยคุกคามที่เปลี่ยนแปลงไป

4.3 ปัจจัยจากการจัดสรรงบประมาณของกองทัพเพื่อการสนับสนุนการรับราชการทหารกองประจำการ

---

⁷² แก่ปัญหาเกณฑ์ทหารไทยยังงัด: โมเดล ‘สมัครใจ’ แบบสหรัฐอเมริกา (?) ของธรรมชาติ กรีกอักษร. (เมษายน 2560). THE MOMENTUM. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2562, จาก <https://themomentum.co/special-report-way-of-thailand-conscription>

เมื่อเข้ารับราชการทหารกองประจำการแล้วทหารกองประจำการจะได้รับสิทธิประโยชน์⁷³ต่าง ๆ ที่ทางราชการได้จัดเตรียมไว้ได้แก่

1. การสมัครรับราชการทหารกองประจำการต่อได้จนมีอายุครบ 25 ปีบริบูรณ์
2. การขอลาศึกษาต่อจนสำเร็จการศึกษา
3. การได้รับเงินเดือนและเงินค่าครองชีพชั่วคราว รวมเป็นเงินประมาณ 10,000 บาท
4. ค่าเบี้ยเลี้ยง คือ เงินที่ทางราชการจ่ายให้ทหารกองประจำการเพื่อเป็นค่าอาหารและค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็นในการดำรงชีพประจำวัน
  - 4.1 เบี้ยเลี้ยงประจำ คือ การปฏิบัติงานอยู่ในที่ตั้งปกติ จะได้รับในอัตราวันละ 96 บาท
  - 4.2 กรณีเดินทางไปราชการนอกที่ตั้งปกติ จะได้รับในอัตราวันละ 120 บาท
  - 4.3 กรณีไปปฏิบัติราชการเพื่อป้องกันและปราบปรามนอกที่ตั้งปกติหรือไปปฏิบัติราชการพิเศษเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ จะได้รับในอัตรา 240 บาท
5. การได้รับเครื่องแต่งกาย เครื่องนอน เครื่องสนาม และของใช้ส่วนตัว
6. การเลี้ยงดู จัดให้มีการประกอบเลี้ยงโดยหักเงินจากเบี้ยเลี้ยง จัดอาหารวันละ 3 มื้อ คือ เช้า กลางวัน และเย็น
7. การบันเทิง การจัดให้มีมหรสพให้ทหารชมเป็นครั้งคราว เช่น การฉายภาพยนตร์ ดนตรี การจัดให้มีห้องนั่งเล่นซึ่งอาจจะมีหนังสือ วิทยุ โทรทัศน์ และอุปกรณ์กีฬาในร่ม เป็นต้น
8. การกีฬา โดยการส่งเสริมให้กำลังพลเล่นกีฬา เช่น ฟุตบอล ตะกร้อ บาสเกตบอล และปิงปอง เป็นต้น
9. การรักษาพยาบาล ระหว่างที่เป็นทหารกองประจำการจะได้รับการรักษาพยาบาลทุกคน นับตั้งแต่วันแรกที่เข้ารับราชการทหารกองประจำการ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย
10. การพัฒนาตนเองด้านต่าง ๆ
  - 10.1 ด้านบุคลิกภาพ กองทัพอจะเริ่มต้นทำการฝึกบุคคลทำเบื้องต้นเป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ เพื่อให้มีสภาพร่างกายและจิตใจที่เข้มแข็ง
  - 10.2 การศึกษา การส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย การศึกษาทางทหารโดยได้รับสิทธิพิเศษในการสอบคัดเลือกเพื่อเข้ารับการศึกษาในโรงเรียนทหารได้แก่ แผนกทหารบก แผนกทหารเรือ และแผนกทหารอากาศ

⁷³ สิทธิประโยชน์ของทหารกองประจำการ. หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน. (2560). สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มกราคม 2562 จาก http://sassadee.rta.mi.th/2017/04102017_4.pdf

10.3 การฝึกอาชีพ ส่งเสริมอาชีพการฝึกอาชีพก่อนปลดประจำการเพื่อพัฒนาฝีมือแรงงานในสาขาอาชีพต่าง ๆ เช่น ช่างยนต์ ช่างไฟฟ้า ช่างปูน และช่างไม้ เป็นต้น เพื่อนำไปใช้ประกอบอาชีพ เสริมสร้างรายได้ให้กับครอบครัวหลังปลดประจำการ

นอกจากนี้ จากการศึกษาของศิวัช ศรีโศคางกุล และเทิดศักดิ์ ไปจันทิก⁷⁴ พบว่าในรอบทศวรรษที่ผ่านมา รัฐต้องเสียบประมาณกับค่าตอบแทนให้แก่ทหารกองประจำการเฉลี่ยปีละหนึ่งหมื่นล้านบาทซึ่งถือว่าเป็นเงินมหาศาล ตามที่ปรากฏในตาราง ดังนี้

ปี พ.ศ.	จำนวนทหารเกณฑ์ (คน)	ประมาณการงบประมาณ (บาท)
2550	81,701	7,843,296,000
2551	85,760	8,232,960,000
2552	87,041	8,355,936,000
2553	87,452	8,395,392,000
2554	97,208	9,331,968,000
2555	103,555	9,941,280,000
2556	94,480	9,070,080,000
2557	100,865	9,683,040,000
2558	99,373	11,924,760,000
2559	101,307	12,156,840,000
2560	103,097	12,371,640,000

ตารางที่ 1 จำนวนทหารเกณฑ์และงบประมาณ

⁷⁴ การเกณฑ์ทหารกับการทรمانและการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อทหารเกณฑ์ในประเทศไทย:บทวิเคราะห์จากมุมมองหนังสือรัฐศาสตร์ไม่ฆ่าของศิวัช ศรีโศคางกุล และเทิดศักดิ์ ไปจันทิก. (2560). สืบค้นเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2562, จาก

http://www.kmutt.ac.th/jif/public_html/article_detail.php?ArticleID=209988

จากข้อมูลสิทธิประโยชน์ของทหารกองประจำการที่ทางราชการได้จัดเตรียมไว้ประกอบ ตารางที่ 1 จำนวนทหารเกณฑ์และงบประมาณนั้น พบว่ามีความต้องการงบประมาณในลักษณะที่ ก้าวหน้าเพิ่มขึ้นทุกปี ทำให้เป็นภาระแก่งบประมาณของประเทศเป็นอย่างมาก ในขณะที่รัฐบาลมีความจำเป็นต้องใช้งบประมาณในการพัฒนาประเทศในด้านอื่นทั้งการลงทุนในโครงการที่เป็น โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ เช่น การก่อสร้างรถไฟ การก่อสร้างรถไฟความเร็วสูง เพื่อเชื่อมการคมนาคมไปยังหัวเมืองสำคัญของประเทศ และการสร้างทางพิเศษระหว่างเมือง เป็นต้น การกำหนดมาตรการช่วยเหลือเกษตรกรในเรื่องราคาพืชผลทางการเกษตรที่ตกต่ำ เช่น อ้อย ยางพารา ปาล์มน้ำมัน และมะพร้าว เป็นต้น ผู้ศึกษาจึงเห็นว่าควรลดขนาดกำลังของทหารลงซึ่งกำลัง พลในส่วนที่สามารถลดลงได้คือ กำลังพลที่เป็นทหารกองประจำการ เมื่อกำลังพลลดลงแล้วจำนวน งบประมาณที่รัฐบาลจะสนับสนุนงบประมาณก็ต้องลดลงตามไปด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้กองทัพมีขนาด ที่เล็กลง แต่มีความคล่องตัวสูง เป็นกองทัพที่ใช้เทคโนโลยีทางการทหารที่ทันสมัยทดแทนกำลังพล ของทหาร

4.4 ปัจจัยจากการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมต่อบุคคลที่เข้ารับราชการทหารกองประจำการ

การปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมต่อบุคคลที่เข้ารับราชการทหารกองประจำการนั้น เกิดขึ้น อย่างต่อเนื่องและตลอดมาทั้งในรูปแบบที่ปรากฏเป็นข่าวและไม่ปรากฏเป็นข่าวตามสื่อสารมวลชน จากการศึกษา ผู้ศึกษาพบข้อมูลนำเสนอเป็นกรณีศึกษา ดังนี้

กรณีการให้ทหารกองประจำการไปเลี้ยงไก่ชน⁷⁵ พลทหารคนหนึ่งในพื้นที่จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ ได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาให้ไปเลี้ยงไก่ชน โดยถูกค่าทอต่าง ๆ นานา หากเลี้ยงไก่ ไม่ดี ซึ่งพลทหารคนนี้เล่าว่า

“นี่คือความเป็นอยู่ที่ผมต้องทุกข์ทน ผมเป็นแค่พลทหารที่รักในการฝึก แต่สิ่งที่ผมได้รับคือ การที่ต้องมาเลี้ยงไก่ โดนด่า ห้องน้ำให้เข้าก็ไม่ดี ต้องไปถ่ายในป่า นี่คือชีวิตที่ต้องอยู่ทุกวันเกือบ 6 เดือนแล้ว

ผมไม่อยากให้ที่ไหนมันมีแบบนี้หรอก แต่นี่คือชีวิตที่ผมต้องอยู่ทุกวัน แต่ผมก็ทำอะไรไม่ได้ ผมเป็นแค่ทหาร ผมและเพื่อนโดนด่า โดนตบหน้าเพราะไก่จิกกินหางเป็นแผล เขาสั่งให้มันตีกัน ปล้ำ กัน พอไก่เป็นแผล เตี้ยไก่หลุด บีบคอผม กำหมัดจะต่อยผม ด่าโคตรพ่อโคตรแม่ ปู่ ย่า ตา ยาย ผม ขนาดคนที่ตายไปก็ยังไม่ยกมาด่า

⁷⁵ พลทหารแฉ! มารับใช้ชาติ แต่ถูกให้เลี้ยงไก่นาย โดนตบตี ด่าพ่อแม่ ถ้าไก่เป็นแผล, ข่าวสด. (2561). สืบค้นเมื่อวันที่

ผมอยากให้ทุกคนรู้ว่าผมรักในการเป็นทหาร แต่ผมไม่อยากจะให้น้อง ๆ หรือทหารพลัดอื่น ต้องมาเจออะไรแบบนี้ ที่แรกผมคิดว่า มาเลี้ยงไก่เพื่อผลประโยชน์กองร้อย แต่ความเป็นจริงมันไม่ใช่เลย เขาทำเพื่อผลประโยชน์ตัวเองล้วน ๆ”

กรณีพลทหารสังกัดหน่วยในพื้นที่จังหวัดลพบุรี⁷⁶ ถูกซ้อมข่มอาการทรุดหนักติดเชื่อที่ปอดพยายามระบุว่า

“ทั้งหมดถูกระเบียบจนแน่นิ่งไปนับชั่วโมง จนคิดว่าตายแล้วจะเอาร่างไปทิ้งเขา แต่เพื่อนทหารไปแจ้งสิบเวรและทหารเสนารักษ์ก่อน ครอบครัวรู้จุดแจ้งความเพิ่มข้อหาพยายามฆ่า ยันเอาเรื่องให้ถึงที่สุด แต่ตำรวจยังไม่รับอ้างต้องรอคำวินิจฉัยจากแพทย์ก่อน ผู้พันค่ายส่ง 3 ผู้ก่อเหตุ ชังคุกทหารทันที”

นอกจากนี้ยังมีงานศึกษาวิจัยของของศิวัช ศรีโศคางกุล และเทิดศักดิ์ ไปจันทิก พบข้อมูลตามตารางที่ 2 การเสียชีวิตของทหารเกณฑ์และนายทหารในระดับอื่น ๆ เรียงตามปี พ.ศ.⁷⁷ ดังนี้

วันเดือนปีที่เสียชีวิต	ผู้เสียชีวิต	สาเหตุการเสียชีวิต
14-15 เมษายน พ.ศ. 2552	พลทหารอภินพ เครือสุข	ที่บ้านพักแม่ทัพภาค 1 ผลชันสูตรระบุเสียชีวิตเพราะ “กะโหลกแตก” ผลการสอบสวนระบุตายเพราะอุบัติเหตุ
5 มิถุนายน พ.ศ.2554	พลทหารวิเชียร เผือกสม	ถูกซ้อมทรมาน โดยนายทหารยศร้อยโท พร้อมพวกรวม 10 คน
29 มกราคม พ.ศ.2557	พลทหารสมชาย ศรีเอื้องดอย	ผลการชันสูตรระบุ เสียชีวิตเพราะติดเชื้อหัวใจขาดก ญาติคาใจเพราะก่อนตายผู้ตายระบุว่าถูกทหาร 3 นายลงโทษด้วยการใช้ปืนคลุมศีรษะ แผ่นหลัง หน้าอก จำนวน 20 ครั้ง

⁷⁶ ตี๋จันแน่นิ่ง เตรียมหัวทิ้งเขา แฉนาที่รุมซ้อม เขี่ยพลทหาร. ข่าวสด. (๒๕๖๑). สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๒ จาก https://www.khaosod.co.th/special-stories/news_๑๔๙๒๗๖๗

⁷⁷ การเกณฑ์ทหารกับการทรมานและการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อทหารเกณฑ์ในประเทศไทย:บทวิเคราะห์จากมุมมองหนังสือรัฐศาสตร์ไม่ฆ่าของศิวัช ศรีโศคางกุล และเทิดศักดิ์ ไปจันทิก. (2560). สืบค้นเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2562, จาก

http://www.kmutt.ac.th/jif/public_html/article_detail.php?ArticleID=209988

วันเดือนปีที่เสียชีวิต	ผู้เสียชีวิต	สาเหตุการเสียชีวิต
6 มิถุนายน พ.ศ.2558	ร.ต.सनาน ทองคีนอก	เสียชีวิตระหว่างฝึก โดยถูกบังคับให้ว่ายน้ำเกินกำลังความสามารถที่ร่างกายจะทนได้ โดยให้ฝึกว่ายน้ำไป-กลับภายในสระว่ายน้ำโดยไม่มีการหยุดพักหลายสิบลรอบและเป็นเวลานาน จนเป็นเหตุให้จมลงไปใต้น้ำสระเป็นเวลานานจนขาดอากาศหายใจ
21 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2559	สิบโทกิตติกร สุธีพันธ์	ผลการชันสูตร และการไต่สวนการตายระบุเหตุและพฤติการณ์ที่ตายคือมีการบาดเจ็บที่ศีรษะอย่างรุนแรงร่วมกับการเพาะอาหารแตก เนื่องจากถูกทำร้ายร่างกายขณะถูกคุมขัง โดยพลทหาร 4 นาย
4 เมษายน พ.ศ.2559	พลทหารทรงธรรม หมุดหมัด	ตายเพราะถูกซ้อมทรมานโดยนายทหารยศร้อยตรี พร้อมกับพวกรวม 5 คน
22 มิถุนายน พ.ศ.2559	สิบโทปัญญา เงินเหรียญ	ถูกร้อยเอกสั่งทำโทษให้วิ่งรอบสนามกลางแดดเสียชีวิตเพราะเป็นลมแดด
1 เมษายน พ.ศ.2560	พลทหารยุทธกนิษฐ์ บุญนิยม	คาดว่าถูกซ้อมทรมานจนเสียชีวิตภายหลังจากถูกสั่งขังคุกทหาร
20 สิงหาคม พ.ศ.2560	พลทหารนภดล วรกิจพันธ์	ถูกลงโทษทางวินัย มีเลือกออกทางจุมูกและปาก โดยแพทย์ให้ความเห็นว่าถูกกระแทกอย่างรุนแรง

ตารางที่ 2 การเสียชีวิตของทหารเกณฑ์และนายทหารในระดับอื่น ๆ เรียงตามปี พ.ศ.

จากสภาพปัญหาการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมต่อบุคคลที่เข้ารับราชการทหารกองประจำการนี้ ผู้ศึกษาทำวิเคราะห์ว่า ระบบการคัดเลือกทหารกองประจำการแบบบังคับนั้น เป็นสิ่งที่สามารถ คาดหมายได้ว่ากองทัพจะได้กำลังพลโดยไม่สมัครใจ ทักษะคดีด้านบวกที่มีต่อกองทัพจึงอาจมีน้อย การแสดงออกโดยการดื้อแพ่งจึงเกิดขึ้นได้ ผู้บังคับบัญชาทหารจึงต้องเพิ่มความเข้มข้นในการฝึก บางกรณีจึงกลายเป็นความรุนแรงดังที่ปรากฏเป็นข่าวสาร แม้ผู้บัญชาการทหารบก⁷⁸ในปัจจุบันจะให้นโยบายว่า “การสร้างทหารต้นแบบ จึงให้ความสำคัญกับพลทหาร ซึ่งถือเป็นน้องชายคนเล็กหรือน้องชายคนสุดท้องของหน่วยทหาร การจะดูแลให้หน่วยฝึกทหารใหม่ได้ดี กำลังพลก็ต้องอยู่ดี กินดี ดังนั้น พลทหาร ไม่ว่าจะเป็ทหารเกณฑ์หรือทหารที่สมัครเข้ามาประจำการ กองทัพต้องดูแลให้ดีที่สุด จึงได้ออกระเบียบใหม่ ดูแลเรื่องอาหาร และความเป็นอยู่ที่ต้องถูกสุขลักษณะ และที่อยู่อาศัยต้องพอเพียง ไม่แออัด นอกจากนี้ สิ่งที่ยพยายามเน้นมากคือ ความเสียสละของผู้บังคับหน่วยฝึก ที่ต้องเสียสละ ดูแลรายละเอียดอื่น ๆ บางเรื่องต้องแก้ปัญหาและดำเนินการไปก่อน เพราะทหารกองประจำการประจำปีอาจจะล่าช้า”

ผู้ศึกษาเห็นว่านโยบายดังกล่าวแม้จะเป็นนโยบายที่ดีและเป็นการสร้างความมั่นใจให้แก่บุคคลที่เป็นทหารกองประจำการหรือญาติพี่น้องก็ตาม แต่การได้กำลังพลที่มีความสมัครใจที่จะเป็นทหารกองประจำการอย่างแท้จริง ที่มีความรักในการรักษาระเบียบวินัย การรักในเครื่องแบบ และมี ทักษะคดีด้านบวกแก่กองทัพจะทำให้การฝึกเป็นไปด้วยความราบรื่น จึงควรยกเลิกระบบการคัดเลือกทหารกองประจำการแบบไม่สมัครใจให้เป็นแบบสมัครใจ

4.5 ปัจจัยจากการทุจริตในขั้นตอนการคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการ

ระบบการฝึกของทหารกองประจำการเป็นระบบการฝึกที่ค่อนข้างหนัก บางครั้งก็มีเหตุการณ์ที่ทหารกองประจำการถูกทำร้ายร่างกายหรือถูกลงโทษในการฝึกอย่างหนัก เมื่อปรากฏเป็นข่าวสารในทางลบต่อสาธารณชนแล้ว ทำให้บุคคลที่จะเป็นทหารกองประจำการหรือญาติพี่น้องเกิดความกังวลว่าเมื่อบุตรหลานของตนเองได้รับการคัดเลือกเข้าเป็นทหารกองประจำการแล้วจะได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสมหรือไม่ จึงเกิดการหลีกเลี่ยงหรือพยายามขัดขืนเพื่อไม่ต้องเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการโดยการยินยอมที่จะจ่ายเงินให้แก่เจ้าหน้าที่รัฐในขั้นตอนการคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการ ปัญหานี้นับเป็นจุดด้อยของการคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการ จากการศึกษาค้นคว้าพบว่าในอดีตซึ่งเป็นช่วงแรกของการประกาศใช้พระราชบัญญัติลักษณะการเกณฑ์ทหาร ร.ศ. 124 เกิดคดีที่ขุนสุนทรหิรัญรัตน (แหม่ม) เรียกรับเงินจากราษฎรเพื่อช่วย

⁷⁸ “บิ๊กแดง” เข้มสั่งห้ามทำร้ายทหารใหม่ ให้ดูแลเหมือนน้องชาย หากมีเหตุผู้บังคับบัญชาโดนแน่. ข่าวสด (2561). สืบค้นเมื่อวันที่ 17 มกราคม 2562 จาก https://www.khaosod.co.th/breaking-news/news_1774756

ให้พ้นจากการเกณฑ์ทหารจนมีการจับกุมและต้องออกประกาศแจ้งแก่ราษฎรเพิ่มเติมว่าการกระทำดังกล่าวไม่สามารถพ้นจากการเป็นทหารได้จริง หรือในวันที่ 18 เมษายน 2493 เกิดกระแสข่าวว่ามีการมอบเงินจำนวน 800 บาทเพื่อไม่ต้องเป็นทหาร เหตุเกิดที่ท้องถื่น อำเภอเมือง อำเภอศรีประจันต์ อำเภอสามชูก อำเภอเดิม อำเภอบางปางบวช อำเภอบางปลาม้า อำเภอสองพี่น้อง และอำเภออุทุมพร จังหวัดสุพรรณบุรี หรือเหตุการณ์ที่ประชาชนแจ้งให้ดำเนินการสอบสวนเกี่ยวกับการเกณฑ์ทหารของอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งดำเนินการตรวจเลือกวันที่ 3 - 4 เมษายน 2528 ณ วัดสามก้อ อำเภอเสนา มีผู้เกี่ยวข้องกับการเกณฑ์ทหารได้เรียกเงินจากผู้ที่จะเกณฑ์ทหารหรือทหารกองเกินโดยเจตนาหลีกเลี่ยงเพื่อช่วยเหลือให้พ้นจากการเข้ารับราชการทหาร กำหนดราคาหัวละ 12,000 บาท เฉพาะผู้ที่อยู่ในเขตเทศบาลเมืองเสนาหรือตำบลเสนา ส่วนนอกเขตเทศบาลหัวละ 10,000 บาท และจ่ายให้หน้าม้าหรือนายหน้าอัตราร้อยละ 10 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ใหญ่บ้านหรือลูกน้องเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการเกณฑ์ทหาร⁷⁹

นอกจากนี้ มีรายงานการศึกษาวิจัยของสามารถ อาลอ⁸⁰ ที่พบว่า

“ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันมีประชาชนจำนวนไม่น้อยพยายามหลีกเลี่ยงการเข้ารับราชการทหารกองประจำการโดยใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น การติดสินบนเจ้าหน้าที่ บางรายถึงกับลงทุนทำร้ายร่างกายตนเองให้พิการเพื่อทำให้ขาดคุณสมบัติในการตรวจเลือก บางครั้งก็ตกเป็นเหยื่อของกลุ่มบุคคลที่แอบอ้างว่าสามารถช่วยเหลือไม่ให้เกณฑ์ทหารได้ หรือเมื่อเข้ากองประจำการแล้ว สามารถเอาตัวกลับไปอยู่บ้านโดยไม่ต้องรับราชการทหารจนถึงวันครบกำหนดปลดเป็นทหารกองหนุนแล้วจะได้รับเอกสารการปลดเป็นทหารกองหนุนมีการเรียกรับเงินหรือผลประโยชน์อื่น ๆ จนทำให้มีผู้หลงผิดยอมจ่ายเงินหรือทรัพย์สิน แต่เมื่อถูกเจ้าหน้าที่จับกุมก็ต้องถูกดำเนินคดีเสียทั้งเงินและอนาคต”

ปัญหาการทุจริตในขั้นตอนการคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการเป็นปัญหาที่มีความสำคัญดังจะเห็นได้จากกองการสัสดี หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน⁸¹ได้กำหนดเป็นมาตรการควบคุมกำกับดูแลการตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการตรวจเลือกทหารให้ดำเนินการด้วยความรวดเร็ว โปร่งใส บริสุทธิ์ ยุติธรรม และปราศจากการทุจริต เช่น การให้กรรมการแพทย์ตรวจและวินิจฉัยโรคก่อนการตรวจเลือกเพื่อให้ได้รับผลการตรวจเลือกตามความเป็นจริง การตรวจเลือกให้กระทำโดยเปิดเผยต่อหน้าทหารกองเกินที่มาเข้ารับ

⁷⁹ ธนีย์ เกตวงกต. (2560). ประวัติศาสตร์การเกณฑ์ทหารในสังคมไทย. กรุงเทพฯ: ฟ्रीดริค เอเบิร์ต, หน้า 10 - 11.

⁸⁰ สามารถ อาลอ. (2558). มาตรการทางกฎหมายในการแก้ปัญหาการหลีกเลี่ยงการเข้ารับราชการทหารกองประจำการและการหนีราชการทหาร. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา, คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์, หน้า 122 - 123.

⁸¹ มาตรการควบคุมกำกับดูแลการตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการ. หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน (2562). สืบค้นเมื่อวันที่ 17 มกราคม 2562 จาก <http://sassadeert.mitr/index1.htm>

การตรวจเลือก และประชาชนที่อยู่ ณ สถานที่ตรวจเลือก ตลอดจนสื่อมวลชนที่มาสังเกตการณ์ การออกคำสั่งให้คณะกรรมการไปทำการตรวจเลือกในแต่ละท้องที่นั้น จะปกปิดเป็นความลับ โดยคณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งจะทราบว่าตนเองจะต้องไปปฏิบัติหน้าที่ ณ ท้องที่ใดนั้น จะทราบก่อนการเดินทางไปทำการตรวจเลือกไม่เกิน 3 วัน เป็นต้น (หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน, กองการสัสดี, 2562) จากสภาพปัญหาที่เช่นนี้ผู้ศึกษาวิเคราะห์ว่า

ประการที่ 1 การทุจริตในขั้นตอนการคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการนั้น มิใช่เกิดขึ้นแต่เพียงปัจจุบันเท่านั้น จากข้อมูลที่น่าเสนอมานั้นจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าเป็นพฤติกรรมที่ปฏิบัติต่อเนื่องกันมาอย่างต่อเนื่องและยาวนาน ฝ่ายผู้ให้และฝ่ายผู้รับต่างยินยอมพร้อมใจกันด้วยผลประโยชน์ที่ตนเองพอใจ ผู้ที่ไม่มีความสามารถในการจ่ายสินบนให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่อาจจะด้วยปัจจัยในฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ต้องจำใจหรือจำยอมเพื่อเข้าไปเป็นทหารกองประจำการด้วยความไม่สมัครใจ ทำให้กองทัพได้กำลังพลที่ไม่มีจิตวิญญาณความเป็นทหารอย่างแท้จริง เมื่อต้องเข้าสู่สมรภูมิตรบแล้ว จะส่งผลถึงประสิทธิภาพในการรบหรือการทำสงคราม สามารถเปรียบเทียบได้กับนักกีฬาที่ไม่มีความกระหายในชัยชนะ ขาดความมุ่งมั่น ขาดทัศนคติที่ดี เมื่อทำการลงแข่งขันคิดแต่เพียงว่าไม่มีทางที่จะชนะคู่ต่อสู้ได้หรือทำการแข่งขันไปก็มิแต่แพ้ ดังนั้น ผู้จัดทำจึงเห็นว่าระบบการคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการที่เหมาะสมควรทำให้เป็นระบบแบบสมัครใจ

ประการที่ 2 ปัญหาการทุจริตในขั้นตอนการคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการยังคงดำรงอยู่ต่อเนื่องตราบเท่าที่มีการใช้ระบบการบังคับเกณฑ์ทหาร เนื่องจากเป็นธรรมชาติของมนุษย์เมื่อไม่ได้มีความสมัครใจที่จะเป็นทหารกองประจำการตั้งแต่เริ่มต้นแล้ว ประกอบกับต้องฝึกอย่างหนักหรือต้องอยู่ในระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัดจึงจำเป็นต้องพยายามทำทุกวิถีทางที่จะหลีกเลี่ยงการเกณฑ์ทหารให้ได้แม้กระทั่งการให้สินบนเจ้าหน้าที่รัฐ ดังนั้น จึงเป็นการสอดคล้องกับหลักการที่ผู้จัดทำได้นำเสนอเป็นหลักการมาตลอดว่าระบบการคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการควรเป็นแบบสมัครใจ สำหรับผู้ที่ไม่สมัครใจก็ต้องยินยอมเสียค่าใช้จ่ายให้แก่รัฐบาลเพื่อนำไปจัดตั้งเป็นกองทุนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตทหารกองประจำการที่สมัครใจเข้ารับราชการทหารกองประจำการและการจัดตั้งกองทุนนี้สามารถที่จะช่วยลดการเรียก รับ หรือผลประโยชน์อื่นใดของเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนการคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการโดยสามารถจัดสรรเงินให้เพียงพอเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการตรวจคัดเลือกให้แก่เจ้าหน้าที่เหล่านี้ได้ด้วย

4.6 ปัจจัยจากการขาดโอกาสหรือการสูญเสียรายได้ในอาชีพเดิมเมื่อต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการ

การที่มีผู้ไม่ประสงค์รับราชการทหารกองประจำการนั้น บางกรณีมีสาเหตุมาจากข้อกัฏวลเรื่องการสูญเสียรายได้จากอาชีพเดิมหรือธุรกิจเดิมที่ประกอบอยู่ เช่น ดารา นักร้อง นายแบบ หรือ

นักกีฬาอาชีพ เป็นต้น ดังนั้น การบังคับกลุ่มบุคคลเหล่านี้ให้มาเข้ารับราชการทหารกองประจำการเมื่อสิ้นสุดหรือปลดแล้ว การกลับไปประกอบอาชีพเดิมหรือธุรกิจเดิมอาจไม่เหมาะสมแล้ว เนื่องจากบางอาชีพได้พ้นช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมเป็นแล้ว เช่น นักกีฬาฟุตบอลอาชีพ เป็นต้น มีกรณีศึกษาที่เป็นตัวอย่างของการศึกษา ได้แก่

กรณีศึกษาของนายธีรศิลป์ แดงดา นักฟุตบอลอาชีพในตำแหน่งกองหน้า ทีมสโมสรฟุตบอลเอสซีจี เมืองทองยูไนเต็ด และทีมชาติไทย

บุคคลดังกล่าวสมัครเข้ารับราชการทหาร สังกัดทหารอากาศ หลังจากทำเรื่องผ่อนผันจนครบกำหนด โดยจะเข้ารับราชการทหารกองประจำการเป็นระยะเวลา 1 ปี นับจากวันที่ 1 พฤษภาคม 2558⁸² โดยมีรายงานข่าวแจ้งว่ารายได้ของนายธีรศิลป์ แดงดา กรณีได้รับสัญญาจ้างจากสโมสรฟุตบอลซานเฟรซเซ ฮิโรชิมา ทีมฟุตบอลอาชีพในลีกฟุตบอลอาชีพแห่งประเทศไทยปีละประมาณ 9,000,000 บาท หรือเดือนละ 750,000 บาท⁸³ การเป็นนักฟุตบอลอาชีพนั้น มีระยะเวลาจำกัดในด้านสภาพร่างกายหากอายุเกิน 35 ปีไปแล้วจะไม่ใช่ที่ต้องการของสโมสรฟุตบอลอาชีพเนื่องจากกีฬาประเภทนี้ต้องใช้แรงปะทะของร่างกายมากจึงจำเป็นต้องใช้นักฟุตบอลที่อยู่ในวัยหนุ่ม ดังนั้น การที่นักฟุตบอลอาชีพหรือแม้กระทั่งผู้ที่ประกอบอาชีพอื่นที่มีรายได้สูงเช่นนี้จะต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการ ผู้จัดทำเห็นว่าเป็นการสูญเสียโอกาสในการประกอบอาชีพอย่างมาก ดังนั้น ระบบการคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการควรมีการแก้ไขปรับปรุง แม้ว่าบุคคลจะสามารถผ่อนผันได้ก็ตาม แต่ควรเปิดโอกาสให้ใช้วิธีการอื่นได้ด้วย โดยเฉพาะการเป็นทหารกองประจำการแบบสมัครใจ ส่วนผู้ที่ไม่ประสงค์จะเข้ารับราชการทหารกองประจำการ กองทัพควรกำหนดให้บุคคลนั้นต้องจ่ายเงินค่าตอบแทนให้แก่กองทัพเพื่อเป็นการทดแทนกรณีที่แสดงเจตนาไม่ประสงค์จะเข้ารับราชการทหารกองประจำการ รวมทั้งการนำเงินส่วนนี้ไปจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ให้แก่ทหารกองประจำการที่สมัครใจเข้ารับราชการทหารโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพิ่มเงินเดือน เงินค่าครองชีพชั่วคราว ค่าเบี้ยเลี้ยงเพื่อเป็นการจูงใจให้มีบุคคลสมัครเข้ารับราชการทหารมากขึ้น และเป็นการลดภาระงบประมาณของประเทศที่ต้องจัดสรรในภารกิจดังกล่าว

อย่างไรก็ดี แนวคิดที่กำหนดให้บุคคลที่ไม่ประสงค์จะเข้ารับราชการทหารกองประจำการต้องจ่ายเงินเป็นค่าตอบแทนให้แก่กองทัพนั้น มีรายงานการศึกษาวิจัยของจาร์พล พงษ์สุริยา⁸⁴ ได้ทำการศึกษาวิจัยโดยพบว่า “ผู้ใดที่ไม่อยากเป็นทหารจะต้องส่งค่าใช้จ่ายโดยรัฐออกไปเสร็จเป็นการ

⁸² หัวหอกทีมชาติไทย 'ธีรศิลป์ แดงดา' ขอรับใช้ชาติสังกัดทหารอากาศ. พีพีทีวี. (2558). สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มกราคม 2562 จาก <https://www.pptvhd36.com/sport/news/9413>

⁸³ มวยสูงสุด!เจลีกเผยค่าเหนื่อย "5แข้งไทย". สุวิชา โคตะมี. (2561). สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มกราคม 2562 จาก <https://www.goal.com/th/ข่าว/...5แข้งไทย/w5dnwi5zek7x1v7qhkzgowbpm>

⁸⁴ จาร์พล พงษ์สุริยา. (2546). หน้า 118.

ตอบแทนในการให้บุคคลอื่นเข้ามาเป็นทหารแทนตนให้อยู่ดีกินดีจนกว่าจะครบกำหนดปลดออกมา ขณะเดียวกันรัฐจะมีงบประมาณเพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบเลือกทหารกองเกินเข้าประจำการทั่วประเทศในปีหนึ่งเกือบ 50 ล้านบาท ซึ่งให้เงินจำนวนนี้มาเฉลี่ยเป็นค่าตอบแทนให้ทหารอาสาสมัคร รุ่นใหม่จะมีเงินเดือนใกล้เคียงกับบุคคลที่ซบมือเตอร์ไซ์รับจ้างหรือข้าราชการชั้นผู้น้อยระดับซี 1 – 2 ได้รับไม่ต่ำกว่า 5,500 บาทต่อเดือน”

นอกจากนี้ ยังพบอีกว่าในสมัยรัชกาลที่ 2 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ กรณีบุคคลไม่สมัครใจจะเข้าประจำการด้วยตนเองก็อาจเสียเงินแทนก็ได้⁸⁵ ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงนำแนวคิดดังกล่าวมาประยุกต์ใช้กับระบบการคัดเลือกทหารกองประจำการ เนื่องจากวิเคราะห์แล้วเห็นว่าจะเกิดประโยชน์แก่บุคคลทั้งสองฝ่าย กล่าวคือ

ประการที่ 1 ฝ่ายที่ไม่ประสงค์จะรับราชการทหารกองประจำการ แต่มีรายได้จากการประกอบอาชีพหรือประกอบธุรกิจ เมื่อมีข้อกังวลว่าหากเข้ารับราชการทหารแล้ว จะสูญเสียโอกาสและรายได้จำนวนมหาศาลจากอาชีพหรือธุรกิจที่ทำอยู่นั้น เช่น การเป็นดารา นักร้อง นายแบบ หรือนักกีฬาอาชีพ เป็นต้น อาชีพเหล่านี้มีระยะเวลาจำกัดทั้งด้านอายุ รูปร่าง หรือทักษะความชำนาญ เฉพาะด้านที่ต้องฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง เมื่อระยะเวลาล่วงเลยสภาพร่างกายอาจไม่เหมาะสมที่จะประกอบอาชีพนั้นได้แล้ว จึงเห็นว่าควรต้องยกเลิกการเกณฑ์ทหารแบบบังคับ เว้นแต่ในกรณีเมื่อเกิดการรบ การสงคราม การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือประกาศกฏอัยการศึก ต้องเป็นหน้าที่ของชายที่มีสัญชาติไทยต้องเข้ารับราชการทหารด้วยตนเองทุกคน

นอกจากนี้ ฝ่ายที่ไม่ประสงค์จะรับราชการทหารกองประจำการต้องจ่ายเงินเป็นค่าตอบแทนให้แก่กองทัพเพื่อนำไปจัดสรรให้แก่ผู้ที่ประสงค์จะรับราชการทหารกองประจำการเพื่อพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพให้แก่กองทัพในรูปแบบของกองทุนเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตทหารกองประจำการ ซึ่งการระบุดำเนินการของกองทุนนี้อย่างน้อยต้องประกอบด้วยการจัดสวัสดิการหรือการสงเคราะห์อื่นให้แก่ทหารกองประจำการจนกว่าจะปลด

ประการที่ 2 ฝ่ายที่ประสงค์จะรับราชการทหารกองประจำการจะได้รับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่สูงขึ้นจากสิทธิประโยชน์เดิมที่เคยได้รับจากกองทุนเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตทหารกองประจำการที่บุคคลไม่ประสงค์จะรับราชการทหารกองประจำการจ่ายให้แก่กองทุน เช่น เงินเดือนและเงินค่าครองชีพชั่วคราว และค่าเบี้ยเลี้ยง เป็นต้น

ประการที่ 3 กองทัพจะสามารถลดภาระงบประมาณด้านกำลังพลได้เป็นอย่างมาก เนื่องจากสามารถเบิกจ่ายได้จากกองทุนเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตทหารกองประจำการ

⁸⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 47

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

ระบบการคัดเลือกทหารกองประจำการแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบที่สำคัญได้แก่ (1) การคัดเลือกทหารกองประจำการแบบไม่สมัครใจ และ (2) การคัดเลือกทหารกองประจำการแบบสมัครใจ แต่จากการศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการรับราชการทหารกองประจำการตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 พบว่าในมาตรา 7 ของกฎหมายดังกล่าวกำหนดให้ชายที่มีสัญชาติเป็นไทยตามกฎหมาย มีหน้าที่รับราชการทหารด้วยตนเองทุกคน ดังนั้น จึงสามารถกล่าวได้ว่าระบบการคัดเลือกทหารกองประจำการของราชอาณาจักรไทยเป็นระบบแบบไม่สมัครใจ

อย่างไรก็ดี เมื่อสถานการณ์ของโลกมีการเปลี่ยนแปลงไป ระบบการคัดเลือกทหารกองประจำการแบบไม่สมัครใจ ที่ราชอาณาจักรไทยใช้อยู่ในขณะนี้ ผู้ศึกษาเห็นว่าอาจไม่เหมาะสม โดยรูปแบบที่เหมาะสม คือ ระบบการคัดเลือกทหารกองประจำการแบบสมัครใจ ผู้ศึกษาจึงได้ทำการศึกษาถึงเหตุปัจจัยต่าง ๆ ที่จะส่งผลกระทบต่อการรับราชการทหารกองประจำการตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 โดยจากการศึกษาได้ค้นพบปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการรับราชการทหารกองประจำการ ดังนี้

5.1.1 ปัจจัยจากภัยคุกคามรูปแบบใหม่

ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ค้นพบคือ ภัยคุกคามจากการใช้สงครามข้อมูลข่าวสาร (Information Warfare) เป็นภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ประเทศไทยกำลังเผชิญอยู่และมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว อันมีที่มาจากความแตกต่างทางความคิดในสังคมไทยซึ่งมีสาเหตุมาจากปัจจัยทางการเมืองโดยการใช้สงครามข้อมูลข่าวสาร (Information Warfare) เช่น การส่ง การโพสต์ข้อความ การแชตผ่านอินเทอร์เน็ต การบันทึกวิดีโอแล้วนำมาเผยแพร่ในโซเชียลมีเดีย หรือการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่แบบสมาร์ทโฟน (smart phone) เป็นต้น ต่อสู้กันเพื่อประโยชน์ของกลุ่มตน ทำให้เกิดปรากฏการณ์การส่งต่อของข้อมูลข่าวสารเป็นไปอย่างรวดเร็ว

5.1.2 ปัจจัยจากการรวมตัวของประเทศในสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations) ในรูปแบบประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Security Community – ASC) และประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community – AEC)

(1) ปัจจัยจากความร่วมมือด้านประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Security Community – ASC)

กรอบความร่วมมือด้านประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนได้ทำให้เกิดแนวคิดที่เป็นภัยคุกคามความมั่นคงในรูปแบบเดิมที่เกิดจากการสู้รบระหว่างรัฐต่อรัฐเปลี่ยนแปลงไป ทำให้เกิดแนวคิดการจัดการปัญหาที่เป็นภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ที่อาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกซึ่งทำให้สามารถประหยัดงบประมาณในการจัดหายุทโธปกรณ์และงบประมาณสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายของกำลังพลได้มาก ส่งผลให้ระบบการคัดเลือกบุคคลเข้ารับราชการทหารกองประจำการเพื่อรองรับกับภัยคุกคามความมั่นคงในรูปแบบเดิมไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงไป

(2) ปัจจัยจากความร่วมมือด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community – AEC)

กรอบความร่วมมือด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนทำให้มีการรวมตัวเป็นปีกแผ่นของประเทศแถบอาเซียนและสามารถสร้างประโยชน์ให้นานาประเทศในด้านต่างๆ อย่างมาก ได้แก่ (1) การพัฒนาความมั่นคงทางด้านการเมือง (2) การพัฒนาทางด้านของเศรษฐกิจ (3) การท่องเที่ยว และ (4) การต่อรองกับประเทศมหาอำนาจ

ความร่วมมือในรูปแบบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่ให้ความสำคัญกับเศรษฐกิจหรือการค้าเป็นหลัก ส่งผลกระทบต่อการประเมินภัยคุกคามความมั่นคงในรูปแบบเดิมที่ให้ความสำคัญกับความมั่นคงของรัฐ อำนาจอธิปไตยและบูรณภาพของดินแดน จึงถูกท้าทายหรือทำลายลงไปโดยความร่วมมือระหว่างประเทศดังกล่าว ทำให้ระบบการคัดเลือกทหารกองประจำการของราชอาณาจักรไทยที่ยังคงใช้ระบบแบบไม่สมัครใจต้องมีการทบทวนความเหมาะสม

5.1.3 ปัจจัยจากการจัดสรรงบประมาณของกองทัพเพื่อการสนับสนุนการรับราชการทหารกองประจำการ

จากข้อมูลสถิติประโยชน์ของทหารกองประจำการที่ทางราชการได้จัดเตรียมไว้ประกอบตารางที่ 1 จำนวนทหารเกณฑ์และงบประมาณนั้น พบว่ามีความต้องการงบประมาณในลักษณะที่ก้าวหน้าเพิ่มขึ้นทุกปี ทำให้เป็นภาระแก่งบประมาณของประเทศเป็นอย่างมาก ผู้ศึกษาจึงเห็นว่าควรลดขนาดกำลังของทหารลงซึ่งกำลังพลในส่วนที่สามารถลดลงได้คือ กำลังพลที่เป็นทหารกองประจำการ รวมทั้งการเพิ่มสิทธิประโยชน์ให้แก่ทหารกองประจำการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการ

5.1.4 ปัจจัยจากการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมต่อบุคคลที่เข้ารับราชการทหารกองประจำการ

ระบบการคัดเลือกทหารกองประจำการแบบบังคับนั้น เป็นสิ่งที่สามารถคาดหมายได้ว่ากองทัพจะได้กำลังพลโดยไม่สมัครใจ ทักษะคิดด้านบวกที่มีต่อกองทัพจึงอาจมีน้อย การแสดงออกโดยการดื้อแพ่งจึงเกิดขึ้นได้ ผู้บังคับบัญชาทหารจึงต้องเพิ่มความเข้มข้นในการฝึก บางกรณีจึงกลายเป็นความรุนแรงดังที่ปรากฏเป็นข่าวสาร

5.1.5 ปัจจัยจากการทุจริตในขั้นตอนการคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการ

ปัญหาการทุจริตในขั้นตอนการคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการยังคงดำรงอยู่ต่อเนื่องตราบเท่าที่มีการใช้ระบบการบังคับเกณฑ์ทหาร ดังนั้น ผู้ศึกษาเห็นว่าระบบการคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการควรเป็นแบบสมัครใจ สำหรับผู้ที่ไม่สมัครใจก็ต้องยินยอมเสียค่าใช้จ่ายให้แก่รัฐบาลเพื่อนำไปจัดตั้งเป็นกองทุนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตทหารกองประจำการที่สมัครใจเข้ารับราชการทหารกองประจำการ และการจัดตั้งกองทุนนี้สามารถที่จะช่วยลดการเรียก รับ หรือผลประโยชน์อื่นใดของเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนการคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการโดยสามารถจัดสรรเงินให้เพียงพอเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการตรวจคัดเลือกให้แก่เจ้าหน้าที่เหล่านี้ได้ด้วย

5.1.6 ปัจจัยจากการขาดโอกาสหรือการสูญเสียรายได้ในอาชีพเดิมเมื่อต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการ

ผู้ไม่ประสงค์รับราชการทหารกองประจำการนั้น บางกรณีมีสาเหตุมาจากข้อกังวลเรื่องการสูญเสียรายได้จากอาชีพเดิมหรือธุรกิจเดิมที่ประกอบอยู่ เช่น ดารา นักร้อง นายแบบ หรือนักกีฬาอาชีพ เป็นต้น ดังนั้น การบังคับกลุ่มบุคคลเหล่านี้ให้มาเข้ารับราชการทหารกองประจำการเมื่อสิ้นสุดหรือปลดแล้ว การกลับไปประกอบอาชีพเดิมหรือธุรกิจเดิมอาจไม่เหมาะสมแล้ว เนื่องจากบางอาชีพได้พ้นช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมไปแล้ว เช่น นักกีฬาฟุตบอลอาชีพ เป็นต้น

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการรับราชการทหารกองประจำการตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะที่มีใช้มาตรการแก้ไขทางกฎหมาย และข้อเสนอแนะที่เป็นมาตรการแก้ไขทางกฎหมาย ดังนี้

5.2.1 ข้อเสนอแนะที่มีใช้มาตรการแก้ไขทางกฎหมาย

(1) ปัจจัยจากภัยคุกคามรูปแบบใหม่

กองทัพควรมีการศึกษาวิเคราะห์เพื่อประเมินสถานการณ์ที่เป็นภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภัยคุกคามจากการใช้สงครามข้อมูลข่าวสาร (Information Warfare) เพื่อจัดกำลังทางทหารให้เหมาะสมในการรองรับภัยคุกคามดังกล่าว ซึ่งไม่มีความจำเป็นต้องใช้กำลังทางทหารเป็นจำนวนมากอีกแล้ว ซึ่งกำลังของทหารที่จะใช้รองรับภัยคุกคาม

ประเภทนี้ต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ดังนั้น กองทัพจึงต้องให้ความสำคัญกับความสำคัญกับความรู้ความสามารถของกำลังพลด้านนี้เป็นหลัก ซึ่งมาตรการจูงใจที่จะทำให้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถเหล่านี้เข้ามาเป็นทหารกองประจำการจะต้องใช้งบประมาณที่สูง ดังนั้น การที่ผู้ศึกษาเสนอให้มีกองทุนเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตทหารกองประจำการก็เพื่อให้ใช้งบประมาณจากส่วนนี้มาใช้เพื่อสนับสนุนให้ได้บุคคลากรดังกล่าว

(2) ปัจจัยจากการรวมตัวของประเทศในสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations) ในรูปแบบประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Security Community – ASC) และประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community – AEC)

กองทัพควรแสวงหาโอกาสในการสร้างร่วมมือจากกลไกต่าง ๆ ที่อยู่ในประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ให้มากขึ้น และในอนาคตความร่วมมือลักษณะนี้จะมีความสำคัญมากขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้กองทัพสามารถประหยัดงบประมาณและขนาดของกำลังพลของกองทัพได้ เนื่องจากสามารถขอความร่วมมือกับประเทศในภูมิภาคได้ ประกอบกับโลกของการค้าจะทวีความสำคัญมากขึ้น การใช้กำลังเพื่อระงับข้อพิพาทระหว่างรัฐต่อรัฐก็จะลดน้อยลงไป

5.2.2 ข้อเสนอแนะที่เป็นมาตรการแก้ไขทางกฎหมาย

ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะที่เป็นมาตรการแก้ไขทางกฎหมาย ดังนี้

(1) ปัจจัยจากการจัดสรรงบประมาณของกองทัพเพื่อการสนับสนุนการรับราชการทหารกองประจำการ

เพื่อเป็นการลดภาระของกองทัพในการจัดสรรงบประมาณของกองทัพเพื่อการสนับสนุนการรับราชการทหารกองประจำการ ผู้ศึกษาเห็นว่าควรจัดให้มีระบบสิทธิประโยชน์ของทหารกองประจำการ โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตทหารกองประจำการเพื่อมีหน้าที่และอำนาจในการควบคุมดูแลการดำเนินการ และการใช้จ่ายเงินของกองทุนเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตทหารกองประจำการ ดังนี้

- การแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔ พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 เป็นดังนี้

“สิทธิประโยชน์ของทหารกองประจำการ” หมายความว่า สิทธิประโยชน์ที่ทหารกองประจำการได้รับตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่น เช่น เงินเดือน เงินค่าครองชีพ ค่าเบี้ยเลี้ยง และสิทธิการรักษาพยาบาล เป็นต้น

“คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตทหารกองประจำการ” หมายความว่า คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตทหารกองประจำการตามพระราชบัญญัตินี้

- การเพิ่มหมวด 5/1 กองทุนเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตทหารกองประจำการ พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 เป็นดังนี้

“หมวด 5/1

กองทุนเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตทหารกองประจำการ”

- การเพิ่มมาตรา 37/1 พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 เป็นดังนี้
“ให้มีกองทุนเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตทหารกองประจำการกองทุนหนึ่งมี
วัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนและใช้จ่ายในการสนับสนุนเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของทหารกอง
ประจำการ

กองทุนประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

(1) เงินที่มีผู้จ่ายตามมาตรา 25 วรรคสอง

(2) เงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่าย

(3) เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่มีผู้มอบให้

(4) ดอกผลและรายได้ที่เกิดจากเงิน ทรัพย์สิน และประโยชน์อื่นใดของกองทุน
การได้รับเงินตาม (2) จะได้รับเมื่อคำนวณแล้วว่าเงินตาม (1) ไม่เพียงพอต่อการ
ใช้จ่ายในกิจการของกองทุน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ ที่กำหนดในกฎกระทรวง

เงินของกองทุนให้ใช้ได้เฉพาะเพื่อการอันเป็นวัตถุประสงค์ของกองทุนและ
ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้”

- การเพิ่มมาตรา 37/2 พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 เป็นดังนี้
“ทรัพย์สินของกองทุนเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับ
คดี และผู้ใดจะยกอายุความขึ้นเป็นข้อต่อสู้ไม่ได้”

- การเพิ่มมาตรา 37/3 พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 เป็นดังนี้
“ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตทหาร
กองประจำการ” เรียกโดยย่อว่า “กพช.” ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เป็นประธาน
ปลัดกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการ
ทหารอากาศ ปลัดกระทรวงการคลัง ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นซึ่งต้องไม่เคยเป็น
ข้าราชการทหารจำนวนสามคน เป็นกรรมการ

ให้ผู้บัญชาการทหารบกเป็นเลขานุการ และแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการได้ไม่เกิน
สองคน

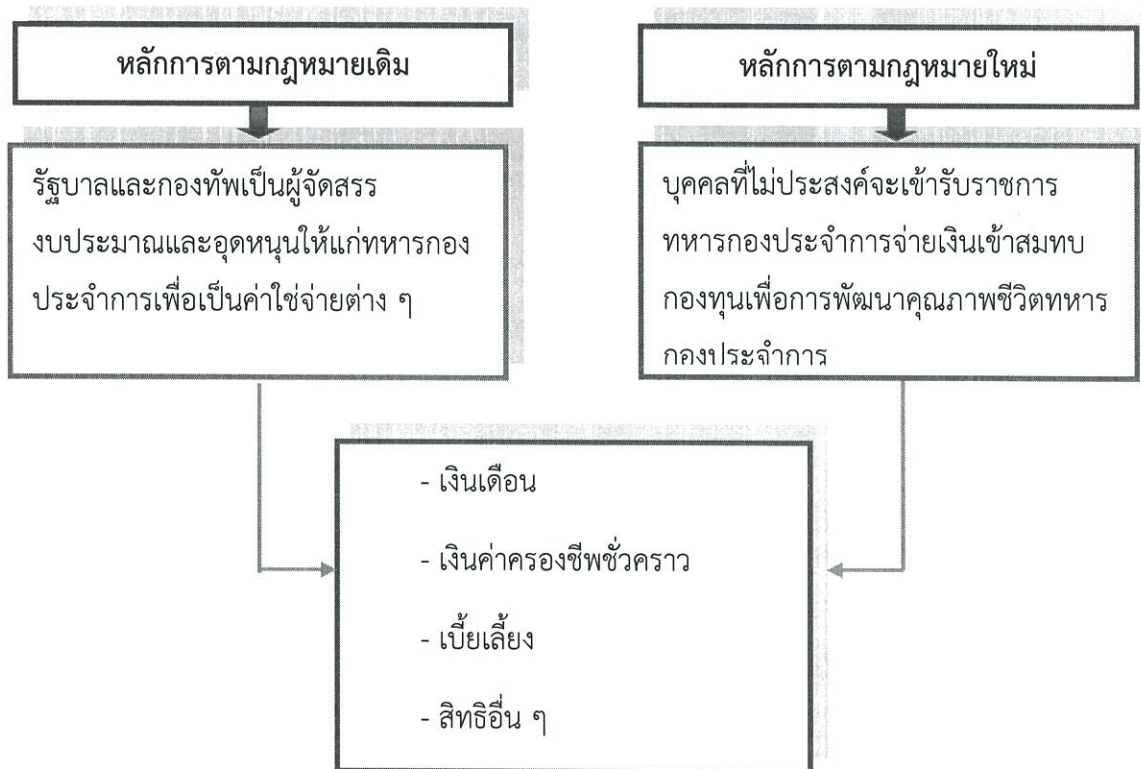
การคัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อแต่งตั้งเป็นกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจในการควบคุมดูแลการดำเนินการ และการใช้จ่ายเงินของกองทุนให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และตามหมวด ๔ ของกฎหมายว่าด้วยกำลังพลสำรอง

วาระการดำรงตำแหน่ง เบี้ยประชุม การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการกองทุน ผู้ทรงคุณวุฒิและการประชุมของคณะกรรมการกองทุน ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีองค์ประกอบไม่ครบตามวรรคสองไม่ว่าด้วยเหตุใดให้คณะกรรมการกองทุนปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ โดยให้ถือว่าคณะกรรมการกองทุนประกอบด้วยกรรมการเท่าที่มีอยู่”

- การเพิ่มมาตรา 48/1 พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 เป็นดังนี้ “ชายที่มีสัญชาติไทยตามกฎหมายที่แสดงเจตนาไม่ต้องเข้ารับราชการทหารกระทำการฝ่าฝืนไม่ส่งเงินกองทุนเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตทหารกองประจำการ ต้องระวางโทษ...”

ภาพที่ 2 การเปรียบเทียบแหล่งที่มาของงบประมาณสนับสนุนทหารกองประจำการ

(2) ปัจจัยจากการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมต่อบุคคลที่เข้ารับราชการทหาร
กองประจำการ

ระบบการคัดเลือกทหารกองประจำการแบบบังคับนั้น ทำให้กองทัพได้กำลังพลโดยไม่มีความสมัครใจ มีทัศนคติด้านลบต่อกองทัพ ทำให้มีการแสดงออกโดยการดื้อแพ่งผู้บังคับบัญชาทหารจึงต้องเพิ่มความเข้มข้นในการฝึกจนกลายเป็นความรุนแรง เพื่อเป็นการแก้ปัญหาดังกล่าว จึงเสนอเป็นมาตรการแก้ไขทางกฎหมาย ดังนี้

- แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 7 พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497
เป็นดังนี้

“ชายที่มีสัญชาติเป็นไทยตามกฎหมาย มีหน้าที่รับราชการทหารด้วยความสมัครใจ เว้นแต่ในกรณีเมื่อเกิดการรบ การสงคราม การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือประกาศกฎอัยการศึก ต้องเป็นหน้าที่ของชายที่มีสัญชาติไทยต้องเข้ารับราชการทหารด้วยตนเองทุกคน”

(3) ปัจจัยจากการทุจริตในขั้นตอนการคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นทหารกอง
ประจำการ

เพื่อเป็นการลดปัญหาการทุจริตในขั้นตอนการคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการ จึงเสนอมาตรการแก้ไขทางกฎหมาย ดังนี้

- การเพิ่มความเป็นวรรคสองของมาตรา ๔๕ พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ดังนี้

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นทหารประจำการ มีพฤติการณ์เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่น โดยสัญญาว่าจะช่วยเหลือผู้หนึ่งผู้ใดมิให้ต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการ รวมทั้งผู้สนับสนุนให้มีการกระทำความผิดดังกล่าว ต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้ตามวรรคหนึ่ง

(4) ปัจจัยจากการขาดโอกาสหรือการสูญเสียรายได้ในอาชีพเดิมเมื่อต้องเข้ารับ
ราชการทหารกองประจำการ

เพื่อเป็นการเปิดโอกาสและเพิ่มทางเลือกให้แก่บุคคลบางกลุ่มที่มีรายได้จากอาชีพเดิมหรือธุรกิจเดิมที่ประกอบซึ่งมีรายได้สูงนั้น หากต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการแล้ว อาจต้องสูญเสียรายได้ จึงเสนอมาตรการแก้ไขทางกฎหมาย ดังนี้

- เพิ่มมาตรา 25 วรรคสอง พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497
เป็นดังนี้

“ทหารกองเกินตามวรรคหนึ่งถ้าได้แสดงเจตนาต่อคณะกรรมการตรวจเลือกว่าไม่เข้ารับราชการทหารกองประจำการต้องเสียค่าใช้จ่ายเพื่อสมทบเป็นกองทุนเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตทหารกองประจำการ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง”

5.2.3 ข้อควรระวังหรือผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้มาตรการแก้ไขทางกฎหมาย

(1) กรณีการใช้เงินกองทุนเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตทหารกองประจำการ

การใช้เงินกองทุนเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตทหารกองประจำการ ควรเป็นไปตามวัตถุประสงค์ กล่าวคือ เพื่อให้ทหารกองประจำการได้รับสิทธิประโยชน์ เช่น เงินเดือน เงินค่าครองชีพ ค่าเบี้ยเลี้ยง และสิทธิการรักษาพยาบาล เป็นต้น อย่างเต็มประสิทธิภาพ

(2) องค์ประกอบของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตทหารกองประจำการ

องค์ประกอบของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตทหารกองประจำการ หากเห็นว่ามีส่วนที่เป็นข้าราชการประจำที่มากจนเกินไป สามารถเพิ่มสัดส่วนผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นบุคคลภายนอกเพื่อเพิ่มการถ่วงดุลได้

(3) ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับระบบกำลังหลัก

การคัดเลือกบุคคลเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการแบบสมัครใจ กองทัพอาจมีกำลังพลหลักที่ลดลง ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาดังกล่าวและเป็นการจูงใจให้บุคคลเข้ามารับราชการเป็นทหารกองประจำการมากขึ้นจึงจัดให้มีกองทุนเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตทหารกองประจำการ สิทธิประโยชน์ที่ได้รับโดยเฉพะอย่างยิ่งเงินเดือนและเงินค่าครองชีพชั่วคราว หากเป็นไปตามอัตราเดิมจะได้รับในอัตรา 10,000 บาท อัตราใหม่ที่เป็นขั้นต่ำควรได้รับในอัตราของผู้ที่จบการศึกษาระดับชั้นปริญญาตรีจำนวน 15,000 บาท หรือจำนวนที่มากกว่านั้น สำหรับค่าเบี้ยเลี้ยงการจ่ายอัตราเดิมจะแบ่งออกเป็น เบี้ยเลี้ยงประจำ คือ การปฏิบัติงานอยู่ในที่ตั้งปกติ จะได้รับในอัตราวันละ 96 บาท กรณีเดินทางไปราชการนอกที่ตั้งปกติ จะได้รับในอัตราวันละ 120 บาท กรณีไปปฏิบัติราชการเพื่อป้องกันและปราบปรามนอกที่ตั้งปกติหรือไปปฏิบัติราชการพิเศษเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ จะได้รับในอัตรา 240 บาท หากปรับเป็นอัตราใหม่ควรให้ได้รับในอัตราวันละ 300 บาท ทุกกรณี ส่วนสิทธิอื่น ๆ ยังคงได้รับตามปกติ

(4) ความจำเป็นในการมีกำลังพลสำรอง

ระบบกำลังพลสำรองยังคงมีความจำเป็นในการป้องกันราชอาณาจักรจากภัยคุกคามภายในและจากภายนอกประเทศตามความจำเป็นของสถานการณ์ แม้ว่าจะมีกำลังรบหลักที่มาจากทหารกองประจำการ

อย่างไรก็ดี จากสภาพปัญหาข้อขัดข้องระบบการฝึกศึกษากำลังพลสำรอง⁸⁶ พบปัญหาต่าง ๆ ได้แก่

⁸⁶ สรุปแผนแม่บทการพัฒนาาระบบกำลังสำรองของ ทบ. (กรกฎาคม 2562). หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน. สืบค้นเมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2562, จาก [www.tdc.mi.th/.../สรุปแผนแม่บทการพัฒนาาระบบกำลังสำรองของ %20ทบ%20](http://www.tdc.mi.th/.../สรุปแผนแม่บทการพัฒนาาระบบกำลังสำรองของ%20ทบ%20)

(1) กำลังพลสำรองเกิดความรู้สึกว่าคุณานะของกำลังพลสำรองไม่เทียบเท่ากำลังประจำการ ทำให้เกิดความไม่ยอมรับ ขาดความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่

(2) สิทธิประโยชน์และการพัฒนาสัมพันธ์ระหว่างหน่วยและกำลังพลสำรองยังไม่สามารถสร้างแรงจูงใจที่ดีพอที่จะส่งผลให้กำลังพลสำรองมีความพึงพอใจในการเข้ารับการเรียกพลอย่างเต็มใจ

(3) ความไม่เข้าใจในกฎหมายที่ดีพอของกำลังพลสำรอง ทำให้เกิดความไม่เคารพในกฎหมาย การตัดสินใจตามบทลงโทษที่กฎหมายกำหนด ส่วนใหญ่เป็นการตัดสินใจให้รอลงอาญา ทำให้กำลังพลสำรองไม่เกรงกลัวกฎหมาย

(4) กำลังพลสำรองมีทัศนคติว่าการเข้ารับการเรียกพล ส่งผลกระทบต่อหน้างานที่ตนเองประกอบอาชีพอยู่ในปัจจุบัน

(5) กำลังพลสำรองมีสภาพร่างกายไม่พร้อมเข้ารับการฝึก เนื่องจากร่างกายไม่แข็งแรง มีโรคประจำตัว และมีขนาดร่างกายที่เป็นอุปสรรคต่อการฝึก (โรคอ้วน)

(6) การฝึกเพื่อเพิ่มคุณลักษณะทางทหาร ตลอดจนการเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับขีดความสามารถของอาวุธยุทโธปกรณ์ของหน่วย และความรู้ตามหน้าที่ให้กับกำลังพลสำรองไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากจำกัดด้วยห้วงเวลา ส่งผลให้กำลังพลสำรองไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่กับกำลังพลประจำการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้ศึกษาเห็นว่าจากสภาพปัญหานี้ที่นำเสนอนี้ ปัญหาที่สามารถแก้ไขได้จากรายงานการศึกษานี้ คือ การจูงใจด้านสิทธิประโยชน์ให้แก่กำลังพลสำรอง เพื่อให้สามารถสร้างแรงจูงใจที่ดีพอที่จะส่งผลให้กำลังพลสำรองมีความพึงพอใจในการเข้ารับการเรียกพลอย่างเต็มใจ โดยกำหนดให้กำลังพลสำรองมีสิทธิได้รับค่าตอบแทน ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าอาหาร ค่าพาหนะ ค่าเช่าที่พัก การรักษาพยาบาล และสิทธิประโยชน์อื่น จากกองทุนเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตทหารกองประจำการได้อีกทางหนึ่ง นอกจากนี้ที่ได้รับจากกระทรวงการคลังตามมาตรา 36 แห่งพระราชบัญญัติกำลังพลสำรอง พ.ศ. 2558 ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงยังเห็นว่าระบบกำลังพลสำรองยังคงมีความจำเป็นต่อการป้องกันประเทศ โดยกองทัพควรมีการพัฒนาในรูปแบบกำลังพลสำรองให้มีความเข้มข้นควบคู่ไปกับระบบการคัดเลือกบุคคลเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการแบบสมัครใจด้วย เนื่องจากเมื่อเกิดการรบ การสงคราม การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือประกาศกฎอัยการศึก จะทำให้การเรียกระดมพลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

(5) การนำเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในทางยุทธการ

นอกจากกำลังรบที่เป็นกำลังหลักและระบบกำลังพลสำรองแล้ว ในระยะยาวกองทัพควรนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยปฏิบัติการทางยุทธการให้มากขึ้นเพื่อลดภาระจากการพึ่งพิงกำลังหลักและกำลังพลสำรอง เช่น ในภารกิจลาดตระเวนตามแนวชายแดน หากให้กำลังพลทหารแต่

เพียงอย่างเดียวกองทัพอาจมีภาระด้านงบประมาณในลักษณะค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าอาหาร ค่าเครื่องแต่งกาย เครื่องสนาม แต่หากปรับเปลี่ยนใช้การลาดตระเวนโดยใช้อากาศยานไร้คนขับหรือยูเอวี (Unmanned Aerial Vehicle : UAV) จะสามารถประหยัดงบประมาณด้านกำลังพลได้เป็นอย่างดี

อย่างไรก็ดี กองทัพมีความพยายามในการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในภารกิจของกองทัพอยู่พอสมควร แต่ด้วยปัญหาข้อจำกัดด้านงบประมาณและราคาของเทคโนโลยีที่ค่อนข้างสูงทำให้การจัดหาเป็นไปได้ด้วยความยากลำบาก ดังนั้น การลดกำลังพลจึงควรทำในลักษณะแบบค่อยเป็นค่อยไป เพื่อมิให้กระทบกับกำลังหลักและระบบกำลังพลสำรอง

บรรณานุกรม

- การปฏิรูปกองทัพ. (กุมภาพันธ์ 2562). นโยบายของพรรคอนาคตใหม่. สืบค้นเมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2562. จาก <https://futureforwardparty.org/about-fwp/our-policies>
- กรณีกลุ่มคนบุกรุกสถานกงสุลกิตติมศักดิ์ ณ นครอิสตันบูล. กระทรวงการต่างประเทศ. (2558). สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มกราคม 2562 จาก <http://www.mfa.go.th/main/th/media-center/14/58147>
- แก้ปัญหาเกณฑ์ทหารไทยยังงี้ดี: โมเดล ‘สมัครใจ’ แบบสหรัฐอเมริกา (?) ของธรรมชาติ กรีอักษร. (เมษายน 2560). THE MOMENTUM. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2562, จาก <https://themomentum.co/special-report-way-of-thailand-conscription>
- การเกณฑ์ทหารกับการทรมานและการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อทหารเกณฑ์ในประเทศไทย: บทวิเคราะห์จากมุมมองหนังสือรัฐศาสตร์ไม่ฆ่าของศิวัช ศรีโศภางกุล และเทิดศักดิ์ ไปจันทิก. (2560). สืบค้นเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2562, จาก http://www.kmutt.ac.th/jif/public_html/article_detail.php?ArticleID=209988
- ข้อดีในการรวมตัวกันของประเทศอาเซียนเป็น AEC. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2562, จาก <https://stakeholderalliance.org/ข้อดีในการรวมตัวกันของ>
- จารุพล พงษ์สุริยา. (2546) มาตรการในการพิจารณาแก้ไขการเกณฑ์ทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, คณะนิติศาสตร์.
- ดีบจนแน่นิ่ง เตรียมหัวทิ้งเขา แฉนาที่รุ่มซ้อม เขื่อพลทหาร. ข่าวสด. (2561). สืบค้นเมื่อวันที่ 17 มกราคม 2562 จาก https://www.khaosod.co.th/special-stories/news_1492767
- ทำไมต้องปฏิรูปกองทัพ? ส่องนโยบาย 3 พรรคปีกประชาธิปไตย – นักแผ่นดินตรงไหน. (กุมภาพันธ์ 2562). voicetv. สืบค้นเมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2562. จาก <https://voicetv.co.th/read/lu3KwtJwl>
- ธัญ เกตุวงกต. (2560). ประวัติศาสตร์การเกณฑ์ทหารในสังคมไทย. กรุงเทพฯ: ฟรีดริค เอแบร์ท,. นโยบายด้านการทหารและการป้องกันประเทศ. (กุมภาพันธ์ 2562). นโยบายพรรคประชาธิปัตย์ พ.ศ. 2562. สืบค้นเมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2562. จาก <https://democrat.or.th>
- “บ๊องแดง” เข้มสั่งห้ามทำร้ายทหารใหม่ ให้ดูแลเหมือนน้องชาย หากมีเหตุผู้บังคับบัญชาโดนแน่. ข่าวสด (2561). สืบค้นเมื่อวันที่ 17 มกราคม 2562 จาก https://www.khaosod.co.th/breaking-news/news_1774756

- เปิดนโยบาย 3 พรรคการเมือง ชูปฏิรูปกองทัพ. (กุมภาพันธ์ 2562). สำนักข่าวไทย. สืบค้นเมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2562. จาก <https://tna.mcot.net/view/myaVSQd>
- ประชาคมอาเซียน (ASEAN COMMUNITY). (กุมภาพันธ์ 2562). สนเทศน่ารู้ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง. สืบค้นเมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2562. จาก <HTTPS://WWW.LIB.RU.AC.TH/JOURNAL2/?P=3290>
- ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community). (กุมภาพันธ์ 2562). สื่อประชาสัมพันธ์ กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ. สืบค้นเมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2562, จาก <http://www.mfa.go.th/asean/contents/files/asean-media-center-20121126-190330-788160.pdf>
- เปิดเส้นทางผู้อพยพอยู่กูร์เข้าไทย คมชัดลึก. (2558). สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มกราคม 2562 จาก <http://www.komchadluek.net/news/foreign/209471>
- พลทหารแฉ! มารับใช้ชาติ แต่ถูกให้เลี้ยงไก่ นาย โดนตบตี ต่าพ่อ-แม่ ถ้าไก่เป็นแผล. ข่าวสด. (2561). สืบค้นเมื่อวันที่ 17 มกราคม 2562 จาก https://www.khaosod.co.th/monitor-news/news_1340813
- พร พิเศก. (2558). กองทัพพบกับภัยคุกคามรูปแบบต่าง ๆ. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์พัฒนาหลักนิยม และยุทธศาสตร์ กรมยุทธศึกษาทหารบก.
- มาตรการควบคุมกำกับดูแลการตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการ. หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน. (2562). สืบค้นเมื่อวันที่ 17 มกราคม 2562 จาก <http://sassadee.rta.mi.th/index1.htm>
- มาตรการควบคุมกำกับดูแลการตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการ. (กุมภาพันธ์ 2562). กองการสัสดี หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน. สืบค้นเมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2562, จาก <http://sassadee.rta.mi.th/index1.htm>
- มัยสูงสุดเจลีกเผยค่าเหนื่อย "5แข้งไทย". สุวิชา โคตะมี. (2561). สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มกราคม 2562 จาก <https://www.goal.com/th/ข่าว/...5แข้งไทย/w5dnwi5zek7x1v7qhkzgowbpm>
- เลือกตั้ง 2562 : กลุ่มคนอยากเลือกตั้งชุมนุม 6 จ. พร้อมกัน ย้ำจุดยืนต้องเลือกตั้ง 24 ก.พ.. ปีนี้ซีไทย. (2562). สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มกราคม 2562 จาก <https://www.bbc.com/thai/thailand-46773222>
- สามารถ อาลอ. (2558). มาตรการทางกฎหมายในการแก้ปัญหาการหลีกเลี่ยงการเข้ารับราชการทหารกองประจำการและการหนีราชการทหาร. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา, คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์.

- สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations) หรือ อาเซียน (ASEAN). (กุมภาพันธ์ 2562). สืบค้นเมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2562, จาก <https://www.etda.or.th/terminology-detail/1685.html>
- สิทธิประโยชน์ของทหารกองประจำการ. (กุมภาพันธ์ 2562). กองการสวัสดิ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน. สืบค้นเมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2562, จาก http://sassadee.rta.mi.th/2017/04102017_4.pdf
- สิทธิประโยชน์ของทหารกองประจำการ. หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน. (2560). สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มกราคม 2562 จาก http://sassadee.rta.mi.th/2017/04102017_4.pdf
- สรุปแผนแม่บทการพัฒนาระบบกำลังสำรองของ ทบ. (กรกฎาคม 2562). หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน. สืบค้นเมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2562, จาก www.tdc.mi.th/.../สรุปแผนแม่บทการพัฒนาระบบกำลังสำรองของ%20ทบ%20
- หัวหอกทีมชาติไทย 'ธีรศิลป์ แดงดา' ขอรับใช้ชาติสังกัดทหารอากาศ. พีพีทีวี. (2558). สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มกราคม 2562 จาก <https://www.pptvhd36.com/sport/news/9413>
- AEC ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. สืบค้นเมื่อวันที่ 19 เมษายน 2562, จาก <https://www.asean2019.go.th/th/abouts/asean-economic-community>

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ - สกุล

นายจาดรงค์ นาสมใจ

ตำแหน่งปัจจุบัน

นิติกรชำนาญการพิเศษ

คุณวุฒิการศึกษา

นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

สถานที่ติดต่อ

327 อาคารดีพร้อม ชั้น 4 โซนบี ถ.สุขโขทัย เขตดุสิต

กรุงเทพฯ

หมายเลขโทรศัพท์

ที่ทำงาน : 0-2244-2627

ที่บ้าน : -

มือถือ : 087-079-2419

